

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ,
ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

**« Η συμβολή του τοπικού τύπου και του διαδικτύου στην
άνοδο της Χρυσής Αυγής στον νομό Κορινθίας »**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΑΥΡΑΓΑΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Τριμελής εξεταστική επιτροπή:

Γιούλη Παπαδιαμαντάκη, Επίκ. Καθηγήτρια, (Επιβλέπουσα)

Λίνα Βεντούρα, Καθηγήτρια

Δέσποινα Καρακατσάνη, Αναπλ. Καθηγήτρια

Κόρινθος, Ιούνιος 2014

Copyright © Παναγιώτης Μαυραγάνης, 2014.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και μόνο.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασικό κριτήριο στην επιλογή του θέματος που πραγματεύεται η παρούσα εργασία, υπήρξε η σημαντική πολιτική ενδυνάμωση του κόμματος της Χρυσής Αυγής στην Ελλάδα και ειδικότερα στον Νομό Κορινθίας, όπου στις προηγούμενες εθνικές εκλογές του 2012, έλαβε το μεγαλύτερο ποσοστό της πανελλαδικά.

Οι μεταβιομηχανικές κοινωνίες, βρίσκονται σε μία δυναμική κατάσταση αλλαγών, γεγονός που στο κοινωνικό πεδίο δημιουργεί συνθήκες γενικευμένης ανασφάλειας και φόβου στα άτομα. Στα πλαίσια αυτά, θα προσπαθήσουμε να διερευνήσουμε το κατά πόσο η ραγδαία ανάπτυξη ακροδεξιών τάσεων, που εμφανίζεται σε Ελλάδα και Ευρώπη, σχετίζεται με τις διακινδυνεύσεις που επιφέρει η διαμορφούμενη μετανεωτερική εποχή, έχοντας ως παράδειγμα τον νομό Κορινθίας.

Επιπροσθέτως, έχοντας υπόψη, τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραματίζουν τα ΜΜΕ στην κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας, θα εξετάσουμε τον τρόπο που αυτά προβάλλουν διάφορα ζητήματα της κοινωνίας, δημιουργώντας φόβο και ανασφάλεια στα άτομα και που οδηγούν έτσι, στην ισχυροποίηση των εθνικιστικών τάσεων και αντιλήψεων.

Η εργασία, μεθοδολογικά στηρίχθηκε στην ανάλυση περιεχομένου του τοπικού τύπου και των ιστοσελίδων του Νομού Κορινθίας. Μελετήθηκαν άρθρα, τίτλοι, φράσεις και φωτογραφίες, του ηλεκτρονικού και έντυπου τοπικού τύπου και blogs, που καταδεικνύουν ότι τα τοπικά ΜΜΕ δημιούργησαν ή μεγιστοποίησαν διακινδυνεύσεις και κινδύνους, η αντιμετώπιση των οποίων, κατέστησε τη Χρυσή Αυγή ως βασικό φορέα επίλυσής τους.

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ :

Κοινωνία του ρίσκου (ή διακινδύνευσης), μετανάστευση, εγκληματικότητα, ακροδεξιά, παγκοσμιοποίηση, νεωτερικότητα, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (συντ. ΜΜΕ), Χρυσή Αυγή (συντ. Χ.Α).

ABSTRACT:

The key criterion to select the theme in this work, has been the major political power ,which is collected by the party of Golden Dawn in Greece to the previous national elections in 2012, especially in the prefecture of Corinth, where it received the largest percentage of Greece.

The postindustrial societies that change all the time, create the conditions of generalized insecurity and fear to the people. In this context, we are going to investigate how the rapid development of right-wing tendencies, occurring in Greece and Europe, is associated with the risks that brought the emerging postmodern era, taking as example the prefecture of Corinthia.

Having regard to the specific role that is played by the media in the perception of social reality, we will look how they raise different issues of society creating fear and insecurity to the people, leading by this way to the strengthen of the nationalist tendencies and concepts .

The work methodology is based on content analysis of the local press and websites of the prefecture of Corinthia. Studied articles, titles, phrases and images, electronic and printed local newspapers and blogs, prove that the local media have created or maximized risks and insecurities, the deal of which highlighted the Golden Dawn as a key institution to resolve them.

KEYWORDS:

Risk society (jeopardy), immigration, criminality, extreme right, globalization, modernity, Media, Golden Dawn.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ.1
-----------------------	-------

ΜΕΡΟΣ Ι: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΑΚΡΟΔΕΞΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Νεωτερικότητα και η θεωρία της Διακινδύνευσης.....	σελ. 5
1.1.1 Παγκοσμιοποίησης και Μετανεωτερικότητα	σελ.6
1.1.2 Διακινδύνευση και Μετανεωτερικότητα	σελ.9
1.1.3 Οι κοινωνικοί μετασχηματισμοί της νεωτερικότητας.....	σελ.11
1.1.4 Η έννοια του ανακλαστικού εκσυγχρονισμού.....	σελ. 16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

2.1 Η συμβολή των ΜΜΕ στην κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας	
2.1.1 Επικοινωνιακή διάσταση του πολιτικού & Μ.Μ.Ε.....	σελ. 19
2.1.2 Η διαμεσολαβητική λειτουργία των ΜΜΕ.....	σελ.20
2.1.3 Οι επιδράσεις των ΜΜΕ.....	σελ.22
2.1.4 Η επίτευξη της κοινωνικής συναίνεσης μέσα από την λειτουργία των ΜΜΕ	σελ. 26
2.1.5 Ο καθορισμός της θεματολογίας των Μέσων.....	σελ. 28
2.2 Η επικοινωνία μέσα από το διαδίκτυο.....	σελ. 32

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΡΕΥΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

3.1 Ερευνητικά ερωτήματα και μεθοδολογία της έρευνας.....σελ. 36	
3.1.1- Κατηγοριοποίηση των άρθρων.....σελ. 37	
3.1.2 Ταξινόμηση των άρθρων.....σελ. 39	
3.2 Ανάλυση της έννοιας της ακροδεξιάς και παρουσίαση του φαινομένου σε ευρωπαϊκό και τοπικό επίπεδο	
3.2.1 Το φαινόμενο της ακροδεξιάς.....σελ. 45	
3.2.2 Η ακροδεξιά στην Ευρώπη.....σελ.46	
3.2.3 Η ακροδεξιά στην Ελλάδα.....σελ. 51	
3.2.4 Η επικοινωνία στην κοινωνία της διακινδύνευσης. Η Χρυσή Αυγή ως Είδηση.....σελ. 54	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ ΟΠΩΣ ΑΥΤΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΙΚΟ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΥΠΟ ΣΤΟΝ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

4.1 Εικόνα-αναπαράσταση του στερεοτύπου μετανάστη – εγκληματία.....σελ.57	
4.2 Η αναπαράσταση του έθνους κράτους ως απειλούμενου.....σελ.64	
4.3 Οι οικονομικές συνθήκες ως παράγοντας ανασφάλειας.....σελ.76	
4.4 Η αντιμετώπιση της Χρυσής Αυγής από τα ΜΜΕ.....σελ.80	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....σελ.84	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.90	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....σελ.96	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ρόλος των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στην κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας και τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης είναι καταλυτικός. Μέσω συνεχών αλληλεπιδράσεων μεταξύ ΜΜΕ και ατόμων, διαμορφώνονται οι στάσεις και οι αντιλήψεις των ατόμων για διάφορα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, κ.α, ζητήματα της καθημερινής ζωής. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια ανάπτυξη του τοπικού τύπου και των blogs, με συνέπεια την αύξηση της επιρροή και διεισδυτικότητάς στους, στην τοπική κοινωνία.

Η παρούσα εργασία θα εστιάζει στη συμβολή του τοπικού τύπου στο φαινόμενο της ανόδου των ακροδεξιών τάσεων, στάσεων και συμπεριφορών στον νομό Κορινθίας, όπου ως κύριος εκφραστής τους, τα τελευταία χρόνια, επιδιώκει να παρουσιαστεί το κόμμα της Χρυσής Αυγής.

Αφορμή υπήρξε η δημοσκοπική άνοδος και κυρίως η εκλογική, όπου στις Βουλευτικές Εκλογές την 12/6/2012, το κόμμα της Χρυσής Αυγής, έλαβε στην Κορινθία το μεγαλύτερο ποσοστό του πανελλαδικά με 11,99 % (11.312 ψήφοι), από 0,21% (211 ψήφοι) που είχε λάβει στις Βουλευτικές Εκλογές του 2009 (Παράρτημα 1). Η μεγάλη αυτή αύξηση του ποσοστού, υποδηλώνει την αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων των Κορίνθιων πολιτών, που σε ένα μεγάλο μέρος πιθανολογούμε, πέραν των άλλων, ότι οφείλεται και σε τοπικούς παράγοντες, όπως η επιρροή του τυπικού τύπου και τοπικών sites και blogs.

Στην ελληνική κοινωνία, τα τελευταία χρόνια, παρουσιάστηκαν χαρακτηριστικά γεγονότα, δείχνουν να εμπεριέχουν τα στοιχεία του φόβου και της διακινδύνευσης. Η οικονομική κρίση, θεωρούμε ότι δεν υπήρξε ικανή συνθήκη, ώστε να αναδειχθεί ως μοναδικό αίτιο της πολιτικής ανόδου της Χ.Α. Λειτουργήσε όμως ως αναγκαία συνθήκη, ώστε να εκδηλωθεί το φαινόμενο αυτό. Προϋπήρξαν στάσεις και αντιλήψεις, όπου σε συνδυασμό με την μιντιακή προβολή θεμάτων φόβου και διακινδύνευσης, υποβοήθησαν τη Χ.Α να στηριχτεί στα στοιχεία αυτά ώστε να αρθρώσει τον λαϊκιστικό και εθνικιστικό της λόγο. Ως κοινωνικές ενδείξεις και καθημερινά φαινόμενα, που μας οδήγησαν στην ανάγκη εκπόνησης της παρούσας έρευνας, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε περιληπτικά:

-ΜΜΕ με συστηματική προβολή συγκεκριμένων πτυχών της εγκληματικότητας: εκπομπές για την εγκληματικότητα με ιδιαίτερα «φοβικά» στοιχεία, δραματοποιημένα ρεπορτάζ εγκληματικότητας, χρησιμοποίησή της για πολιτικά οφέλη όπως η αλλαγή της πολιτικής ατζέντας, διασπορά ψευδών ειδήσεων από ακροδεξιούς στο διαδίκτυο για υποτιθέμενα άγρια εγκλήματα από μετανάστες με θύματα ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, θετική προβολή περιστατικών αυτοδικίας εναντίον μεταναστών, ανάδειξη περιστατικών λεκτικής και σωματικής χρήσης βίας από μέλη της Χ.Α,

-επιδείνωση και ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων, αντεργατική νομοθεσία, απολύσεις, κλπ

-απαξίωση του πολιτικού συστήματος, θεσμών της δημοκρατίας (π.χ κοινοβούλιο), δικαιοσύνης (π.χ δικαστήρια, κλπ.

-Υπερπροβολή του ρόλου του Στρατού και των Σωμάτων Ασφαλείας, καθώς και αναφορές σε φασιστικά και φιλοπολεμικά συνθήματα στρατιωτών στις παρελάσεις, μαθητικές παρελάσεις από κοινού με στρατιωτικά τμήματα, στρατιωτικοποίηση της αστυνομίας (ΜΑΤ, ΔΕΛΤΑ, ΔΙΑΣ), αύξηση επισκεψιμότητας στρατιωτικών/παραστρατιωτικών ιστολογίων ακροδεξιάς προπαγάνδας (defence.net, eglimatikotita.gr, κλπ),

-Περιφρόνηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως βασανισμοί σε αστυνομικά τμήματα, ενοχοποίηση υπόπτων και κατηγορούμενων από τα Μ.Μ.Ε χωρίς να έχουν προηγουμένως δικαστεί, κατηγορίες και διωγμοί οροθετικών γυναικών για πολιτικές σκοπιμότητες, περιορισμοί σε εκδηλώσεις θρησκευτικής λατρείας και δημιουργίας χώρων λατρείας, βίαια καταστολή διαδηλώσεων, λογοκρισία θεατρικών παραστάσεων, κλπ,

-αύξηση του μισαλλόδοξου λόγου και της δαιμονοποίησης άλλων κρατών (Γερμανίας, Τουρκίας, Ισραήλ, Αλβανίας, Σκοπίων, Η.Π.Α, Ευρωπαϊκής Ένωσης, κλπ),

-εξάπλωση αντιλήψεων περί εθνικής καθαρότητας και ομοιογένειας, ύπαρξης «ελληνικού D.N.A», θεωρίες περί "ανωτερότητας" του ελληνικού πολιτισμού και "προγονοπληξίας", ρητορική των πολιτικών κομμάτων με επίκεντρο την εθνική ταυτότητα, κλπ,

-περιστατικά «συμβολικής στοχοποίησης» ατόμων ή ομάδων πληθυσμού και η ανάδειξή τους ως «αποδιοπομπαίων τράγων» (μετανάστες, επαγγελματικές κατηγορίες πληθυσμού, περίπτωση κακοποίησης 15χρονης στη Πάρο, δραστηριότητες Ρομά, ρεπορτάζ για την «Νέα Τάξη» και την παγκόσμια διακυβέρνηση, διεθνείς συνωμοσίες, κλπ), απέναντι σε ευάλωτους και ανασφαλείς, λόγω της οικονομικής κρίσης, πολίτες.

Με την παρούσα εργασία ανιχνεύουμε τα μηνύματα του τοπικού τύπου και των ιστοσελίδων, που υπό την σκέπη του θεωρητικού σχήματος της «κοινωνίας της διακινδύνευσης», δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για την "μετάλλαξη" της κοινωνίας, προς συντηρητικότερη κατεύθυνση .

Η εργασία χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η θεωρία της «κοινωνίας της διακινδύνευσης (ή ρίσκου)» και την σημασία που έχει στην παγκοσμιοποιημένη μετανεωτερική κοινωνία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο ρόλος των ΜΜΕ και του Τύπου στην διαμόρφωση στάσεων και αντιλήψεων, η επιρροή τους στο σχηματισμό κοινής γνώμης, η παρέμβασή τους στην κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας, καθώς και ο ρόλος του διαδικτύου ως μια νέα μορφή επικοινωνίας.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρουμε τα ερευνητικά ερωτήματα καθώς και την μεθοδολογία που ακολουθήσαμε. Εδώ θα περιγράψουμε τη μέθοδο με την οποία θα γίνει η επεξεργασία των δεδομένων, την κατηγοριοποίηση των άρθρων καθώς και την παρουσίαση του υλικού που χρησιμοποιήσαμε. Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε για να διεξάγουμε συμπεράσματα και να διερευνήσουμε τις υποθέσεις εργασίας, με βάση το αρχαιακό υλικό των τοπικών εφημερίδων και των ιστοσελίδων είναι η ανάλυση περιεχομένου, στην οποία θα αναφερθούμε εκτενέστερα στην συνέχεια. Όπως προείπαμε, θα διατυπωθούν ερευνητικές υποθέσεις για την συσχέτιση της θεωρίας της «κοινωνίας της διακινδύνευσης με την άνοδο της Χ.Α. Στο κεφάλαιο αυτό, θα γίνει μια γενικότερη περιγραφή της έννοιας της ακροδεξιάς και η σκιαγράφηση της πορείας της σε ευρωπαϊκό και τοπικό επίπεδο.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την έρευνα και αναλύεται ο τρόπος

που ο έντυπος και ηλεκτρονικός τοπικός τύπος (τοπικές εφημερίδες, ειδησεογραφικά τοπικά sites , blogs), της Κορινθίας παρουσίασαν τις μιντιακά κατασκευασμένες διακινδυνεύσεις και πώς το κόμμα της Χρυσής Αυγής, ωφελήθηκε πολιτικά από το γεγονός αυτό και θα παρουσιαστούν τα τελικά συμπεράσματα.

Με βάση τα παραπάνω, η εργασία διερευνά και αποτυπώνει τη συσχέτιση μεταξύ της έννοιας της κοινωνίας της διακινδύνευσης και της ανόδου του ακροδεξιού κόμματος της Χρυσής Αυγής στον νομό Κορινθίας. Επιπλέον, στη σχέση αυτή θα επιχειρηθεί να ερμηνευτεί ο ρόλος και η λειτουργία του τοπικού τύπου και ιστοσελίδων.

Στην προσπάθεια ανάλυσης και διερεύνησης του θέματος, χρησιμοποιήθηκε ως βασική έννοια η θεωρία της «κοινωνίας του ρίσκου ή διακινδύνευσης» όπως αυτή αναλύθηκε από τον Ulrich Beck, καθώς και τους Anthony Giddens και Zygmunt Bauman, βιβλία και άρθρα των οποίων αναφέρονται στην επισυναπτόμενη βιβλιογραφία. Για την κατανόηση του φαινομένου της ακροδεξιάς χρησιμοποιήθηκε κυρίως βιβλιογραφία των Άννα Φραγκουδάκη, Αντώνη Έλληνα και Δημήτρη Ψαρρά. Τέλος, η ανάλυση του ρόλου των ΜΜΕ και της έννοιας της πολιτικής επικοινωνίας, βασίστηκε στη βιβλιογραφία του Νίκου Δεμερτζή και Μελίνας Σεραφετινίδου.

ΜΕΡΟΣ Ι: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΑΚΡΟΔΕΞΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Νεωτερικότητα και η θεωρία της διακινδύνευσης

Η σύγχρονη εποχή σημαδεύεται από την εμφάνιση ραγδαίων και σημαντικών αλλαγών, που καταδεικνύουν τη μετάβαση από τη νεωτερική στην μετανεωτερική εποχή .

Η νεωτερική εποχή των σημαντικών αλλαγών έχει φτάσει στο τέλος της, καθώς η μετανεωτερική εποχή κάνει την εμφάνισή της. «Το μοντέλο της δυτικής νεωτερικότητας-αυτό το δυτικό μείγμα καπιταλισμού, δημοκρατίας, κράτους δικαίου και εθνικής, πράγμα που σημαίνει και στρατιωτικής, κυριαρχίας – είναι ξεπερασμένο, πρέπει να τεθεί υπό διαπραγμάτευση και να συγκροτηθεί εκ νέου» (Ν.Κοντζιάς στο “Η επινόηση του Πολιτικού”, Beck U, 1996b,σελ 54) .

Περιγράφοντας τις έννοιες νεωτερικότητας και μετανεωτερικότητας, θα τοποθετούσαμε χρονικά την έναρξη της νεωτερικής περιόδου, από τα τέλη του 17ου-αρχές του 18ου αιώνα, με την εμφάνιση του κινήματος του Διαφωτισμού στη Γαλλία και στη συνέχεια στην υπόλοιπη Ευρώπη, που ουσιαστικά τερματίζει την περίοδο του Μεσαίωνα, ενώ τη λήξη θα μπορούσαμε να την τοποθετήσουμε στα τέλη του 20ού αιώνα. Η νεωτερικότητα ουσιαστικά σηματοδοτεί την μετάβαση από τον σκοταδισμό των μεσαιωνικών αιώνων, που επιβλήθηκε από την Εκκλησία και τα απολυταρχικά καθεστώτα, στη εποχή της επιστήμης και του ορθού λόγου, στην «απομάγευση», κατά τον Βέμπερ, του κόσμου. Ως βασικά χαρακτηριστικά της περιόδου αυτής, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε, τη δημιουργία και ανάπτυξη των πρώτων εθνικών κρατών και στοιχείων που τα συγκροτούν (εθνική κυριαρχία, εθνική ταυτότητα, κρατική ισχύς, κλπ), την ανάπτυξη του εμπορίου και της

καπιταλιστικής οικονομίας, τη βιομηχανική επανάσταση και τεχνολογική πρόοδο, την εμφάνιση της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, την κατοχύρωση ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, κ.α. . Επίσης, η θεώρηση του ορθού λόγου και της επιστήμης ως μοναδικών εργαλείων για την κατανόηση του κόσμου και την ανεύρεση της αλήθειας, ως απόρροια του Διαφωτισμού, οδήγησε κατά τη νεωτερική περίοδο, τόσο στην ανάπτυξη των επιστημών με στόχο την βελτίωση της ζωής του κόσμου, όσο και στην ανάπτυξη επιστημονικών θεωριών και άλλων αφηγήσεων, με στόχο την ερμηνεία του κόσμου και την απαλλαγή του από τις δεισιδαιμονίες και την άγνοια των προνεωτερικών χρόνων καθώς και την αμφισβήτηση κάθε παραδοσιακής απόλυτης αυθεντίας. Αυτή ακριβώς η ανάγκη του κόσμου για επιστήμη και γνώση, ευνοεί την ανάπτυξη των "μεγάλων αφηγήσεων" της νεωτερικότητας, όπως για παράδειγμα του φιλελευθερισμού, του σοσιαλισμού, του θετικισμού, του μαρξισμού, κλπ, που προσπάθησαν να δώσουν την δική τους προσέγγιση στη θεώρηση του κόσμου .

1.1.1 Παγκοσμιοποίησης και Μετανεωτερικότητα¹

Τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αιώνα, οι εξελίξεις οδήγησαν στην ανάπτυξη του ύστερου καπιταλισμού, όπου πρωταγωνιστικό ρόλο κατέχει το παγκοσμιοποιημένο κεφαλαίο και η παγκόσμια αγορά. Η παγκοσμιοποίηση, αποτελεί ένα πολυσύνθετο φαινόμενο, με κύρια χαρακτηριστικά τις ραγδαίες εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία και πολιτική, την τεχνολογία και παγκόσμια

---

¹ Η αμφισβήτηση των μεγάλων αφηγήσεων και ιδεολογιών της νεωτερικής περιόδου, σηματοδοτεί την εποχή της μετανεωτερικότητας (ή μεταμοντερνισμού), που ακολούθησε, κατά το τέλος του 20ου αιώνα. Το κίνημα της μετανεωτερικότητας, παρουσιάστηκε αρχικά με την μορφή καλλιτεχνικού ρεύματος, και αργότερα μετασχηματίζεται σε μία νέα μορφή σκέψης και ανάπτυξης πολιτικο-κοινωνικών κινημάτων, όπου στο επίκεντρο έχουν την αμφισβήτηση των ιδεολογιών και των θεωρήσεων της νεωτερικότητας. Αυτή η αμφισβήτηση αποτελεί και το σημείο διαφοροποίησης των δύο ιστορικών περιόδων. Η τάση αμφισβήτησης και αποδόμησης των ιδεολογιών δεν αναπτύσσεται τυχαία. Η χρησιμοποίηση των ιδεολογιών της νεωτερικής περιόδου από απολυταρχικά καθεστώτα ή πολιτικούς φορείς, οδήγησε στη ανάπτυξη συστημάτων διακυβέρνησης (π.χ φασισμός, ναζισμός, σταλινισμός) που στόχο δεν είχαν την απελευθέρωση του ατόμου, όπως «υποσχέθηκε» ο ορθός λόγος και η επιστήμη της νεωτερικότητας, αλλά την πλήρη καθυπόταξη του ατόμου. Επίσης, λόγοι όπως, η χρησιμοποίηση της επιστήμης, όχι πάντα προς όφελος της κοινωνίας, η αδυναμία της να διαχειριστεί μικρότερες ή μεγαλύτερες παγκόσμιες απειλές, οι επιπτώσεις της ραγδαίας τεχνολογικής ανάπτυξης, κ.α. οδήγησε τα άτομα να αμφισβητήσουν την επιστήμη, τον μοναδικό δηλαδή δρόμο ανάπτυξης που μέχρι τότε πρότεινε η νεωτερικότητα.

επικοινωνία, τη δομή των σύγχρονων κοινωνιών και τον πολιτισμό, και τα λοιπά. Σαφής ορισμός στο "τι είναι" παγκοσμιοποίηση δεν υπάρχει καθώς οι διαφορετικές εκφάνσεις του φαινομένου έχουν οδηγήσει τους μελετητές σε διατύπωση ποικίλων ορισμών. Ο πολυδιάστατος χαρακτήρας του φαινομένου, οδήγησε τους ερευνητές σε ποικίλες προσεγγίσεις για την ερμηνεία της. «ο Giddens, για παράδειγμα, θεωρεί ότι η παγκοσμιοποίηση είναι οικονομική, πολιτική, πολιτισμική και τεχνολογική, και ο Ulrich Beck μιλά για τη διεθνή, οικονομική, οικολογική, εργασιακή και πολιτική διάσταση της παγκοσμιοποίησης».(Ψαρρού, 2005, σελ 200).

Τις τελευταίες δεκαετίες, η οικονομία, η επικοινωνία, η γνώση, η κουλτούρα και ο πολιτισμός, κλπ, αναπτύσσονται και απευθύνονται κυρίως μέσα στα πλαίσια ενός κράτους. Η παγκοσμιοποίηση αποτελεί την διαδικασία με την οποία επιτυγχάνεται η εξάπλωση της καπιταλιστικής οικονομίας και της έννοιας της ελεύθερης αγοράς σε κάθε χώρα. Επιπλέον, αποτελεί τη διαδικασία με την οποία τα εθνικά κράτη ενσωματώνονται συνεχώς παγκοσμιοποιούμενο περιβάλλον. Η παγκοσμιοποίηση όμως δεν έχει μόνο οικονομική διάσταση αλλά οι εκφάνσεις της επεκτείνονται στο οικονομικό, πολιτικό, πολιτισμικό, κοινωνικό, τεχνολογικό επίπεδο.

Η παγκοσμιοποίηση εμφανίζεται με την μορφή εκσυγχρονιστικών προτύπων για την οικονομική και κοινωνική ρύθμιση. Εμφανίζεται ως το μοναδικό μοντέλο ανάπτυξης, απορρίπτοντας και περιχαράκωνοντας κάθε άλλη προσπάθεια διαφορετικής οικονομικής ανάπτυξης με στόχο την εξάπλωση της νεοφιλελεύθερης ιδεολογίας. Οι βασικές αρχές της παγκοσμιοποίησης αποτελούν η διευκόλυνση στην ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων, εργαζομένων, αγαθών, η απελευθέρωση της αγοράς εργασίας και κατάργηση κάθε προστατευτισμού, οι εκτεταμένες αποκρατικοποιήσεις και διαρθρωτικές αλλαγές, η συρρίκνωση του κράτους και των δομών του, κλπ .

Στο πολιτικό επίπεδο, η παγκοσμιοποίηση χαρακτηρίζεται από την αποδυνάμωση του εθνικού κράτους ως κυρίαρχου μορφώματος πάνω στο οποίο δομήθηκε και αναπτύχθηκε η οργάνωση της κοινωνίας, της οικονομίας, της πολιτικής, κλπ. , τον περιορισμό της εθνικής κυριαρχίας και την αντικατάστασή του από νέες τυπικές και άτυπες μορφές εξουσίας (π.χ, Ευρωπαϊκή Ένωση) απόρροια της ανάδειξης νέων υπερεθνικών οικονομικών κέντρων, την αμφισβήτηση των εθνικών συλλογικών ταυτίσεων που προσέφερε μέχρι τώρα το έθνος-κράτος, κλπ. «Η

διαδικασία της παγκοσμιοποίησης έχει κάνει τα εθνικά κράτη σταδιακά λιγότερο αυτάρκη και αυτόνομα. Έχουν γίνει όλο και περισσότερο αλληλοεξαρτώμενα και έχουν παραδώσει μέρος της αυτονομίας τους σε υπερεθνικές διευθετήσεις. Επίσης, οι πολίτες τους έχουν γίνει όλο και περισσότερο εξαρτώμενοι από διατάξεις και κανονισμούς που ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα» (Thomassen J., 2006, σελ 7).

Μπροστά στις θεμελιώδεις αυτές αλλαγές, εντείνονται οι καταστάσεις ανομίας και ανασφάλειας, μέσα στις οποίες ζουν τα άτομα.. Η έκθεση των ατόμων στη ρευστή αυτή κατάσταση, τα καθιστά ευάλωτα σε διάφορες πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις, οι οποίες προσπαθούν να επωφεληθούν και να αποκτήσουν πολιτική ισχύ και εξουσία. Έτσι, αναδεικνύονται πολιτικά κόμματα, με εθνικιστικό λόγο που ωφελούνται από τις συνέπειες κατά την εξάπλωση της παγκοσμιοποίησης (μετανάστευση, πολιτισμική ομοιομορφία, ανάπτυξη νέων υπερεθνικών κέντρων εξουσίας, οικονομικές κρίσεις, κλπ) . Τα ΜΜΕ απ' την άλλη, μπορούν να διευκολύνουν την εξάπλωση του εθνικιστικού λόγου βοηθώντας ουσιαστικά τα πολιτικά αυτά μορφώματα, να αναδειχθούν και να κεφαλαιοποιήσουν πολιτικά τις διάφορες συγκυριακές καταστάσεις .

1.1.2- Διακινδύνευση και Μετανεωτερικήτητα

Είδαμε προηγουμένως, ότι στην νεωτερική περίοδο κυριάρχησε η πίστη στον ορθό λόγο και την επιστήμη, ως μοναδικού τρόπου επίλυσης των προβλημάτων του κόσμου και απελευθέρωσης του ατόμου .

Σε προνεωτερικές περιόδους, τα προβλήματα, οι κίνδυνοι και οι απειλές για τις κοινωνίες (επιδημίες, φυσικές καταστροφές, πόλεμοι) προσεγγίζονταν μοιρολατρικά ως αναπόφευκτα γεγονότα και θεοκρατικά αποδίδονταν σε ανώτερες

από τον άνθρωπο, δυνάμεις (φύση, θεός, κ.α.) και όχι στην ανθρώπινη δραστηριότητα.

Με το πέρασμα στη νεωτερικότητα και τον ορθολογισμό, προέκυψε τόσο η δυνατότητα "υπολογισμού" των κινδύνων και απειλών, του μεγέθους, των αιτιών, των συνεπειών τους, την εξεύρεση λύσεων, κλπ. όσο και η ανάγκη για την μελέτη αυτών των κινδύνων, αφού κάθε απρόβλεπτο γεγονός θα είχε αντίκτυπο στην οικονομική λειτουργία, είτε ως ευκαιρία για αποκόμιση οικονομικού κέρδους είτε ως ζημία. «Ήταν η εποχή του αναδύμενου καπιταλισμού και των φορέων του: τους επιχειρηματίες και τους πρωτοπόρους της βιομηχανίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι θεωρίες της διακινδύνευσης λειτουργούσαν ως ερμηνευτικές δικαιώσεις της επιχειρηματικής άντλησης κέρδους και της οικονομικής επιτυχίας των βιομηχάνων, των εμπόρων, και των τραπεζιτών, καθώς το ρίσκο οριζόταν ως το κόστος από την απολεσθείσα ευκαιρία (opportunity cost) για τη δημιουργία πλούτου. » (Δεμερτζής, 2002, σελ 315) .

Στην μετανεωτερική περίοδο, που τα τελευταία χρόνια διανύουμε, η παγκοσμιοποίηση επαναφέρει τις παγκόσμιες διακινδυνεύσεις, με τρόπο ώστε να μπορούμε να πούμε ότι εισερχόμαστε στην «κοινωνία του ρίσκου». Το ρίσκο (risk), σύμφωνα με τους ερευνητές, θα μπορούσε να έχει την έννοια της διακινδύνευσης ή του κινδύνου και περιγράφει την πιθανότητα εκδήλωσης ενός μελλοντικού βλαπτικού συμβάντος. Η έννοια του κινδύνου ή της διακινδύνευσης (risk), αποτέλεσε τη βάση των θεωρητικών προσεγγίσεων του γερμανού κοινωνιολόγου Ulrich Beck, όμως η ανάλυση της έννοιας «...μπορεί μεν να γενικεύθηκε από τον Beck, πλην όμως υπήρχε πολύ πριν από αυτόν και θα εξακολουθεί η διεξάγεται και μετά από αυτόν. Όπως επισημαίνει ο Eldridge, τρεις κλασσικοί της κοινωνιολογίας, ο Marx, ο Durkheim και ο Weber είχαν διαγνώσει τον αβέβαιο και κινδυνώδη χαρακτήρα της βιομηχανικής κοινωνίας, ο οποίος φυσικά επιτάθηκε ακόμη περισσότερο στον 20ο αιώνα. Σύμφωνα με τον Dake, σαφείς εννοιολογικές προσεγγίσεις της "διακινδύνευσης" υπήρξαν ήδη από τον 17ο αιώνα, με την ανάπτυξη της θεωρίας των πιθανοτήτων και τη διαμόρφωση των πρώτων ποσοτικών μοντέλων "εκτίμησης του ρίσκου", όπως ήταν η ανάλυση του LaPlace για τις πιθανότητες θανάτου από τον εμβολιασμό ή τον μη εμβολιασμό ενάντια στη ευλογία» (Δεμερτζής, 2002, σελ. 314) . Παρά τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης των

ανθρώπων της προνεωτερικής περιόδου, όπως αναφέρει ο U. Beck, το ρίσκο ως έννοια δεν υπήρχε. Μέχρι τότε, οι κοινωνίες ζούσαν κυρίως για το παρόν, χωρίς έχουν ανεπτυγμένη την προοπτική της έννοιας του μέλλοντος. Το ρίσκο έκανε την εμφάνισή του, με τους πρώτους δυτικούς εξερευνητές, όταν ξεκινούσαν τα ταξίδια τους προς αχαρτογράφητες και άγνωστες θάλασσες . Beck (2002). Ήταν μία έννοια συνδεδεμένη δηλαδή τόσο με το "άγνωστο" όσο και με το "χώρο", ενώ η έννοια του "χρόνου" προστέθηκε αργότερα από την αστική τάξη, ως ο υπολογισμός της διακινδύνευσης μίας οικονομικής επένδυσης. Ο διττός ρόλος της διακινδύνευσης έγκειται τόσο στο γεγονός της εμφάνισής της ως κινητήριας δύναμης της κοινωνίας όσο και ως παράγοντας αποσταθεροποίησης όπως θα δούμε παρακάτω.

Κατά τον Beck, «η είσοδος στην κοινωνία της διακινδύνευσης πραγματοποιείται κατά την στιγμή που οι κοινωνικά παραχθείσες, και ως συνέπεια των αποφάσεων που έχουν ληφθεί, επιβλαβείς συνθήκες, υπονομεύουν ή ακυρώνουν τα καθιερωμένα συστήματα ασφαλείας του κράτους προνοίας υπολογισμού των κινδύνων» (Beck, 1996, σελ.31).

Στη θεωρία για την έννοια της διακινδύνευσης, ο Beck διακρίνει δύο κύριες κατηγορίες μορφών ρίσκου. Το εξωτερικό ρίσκο, αφορά στις συνέπειες της Φύσης (σεισμοί, πλημμύρες, ηφαίστεια, κλπ) πάνω στον άνθρωπο. Το δεύτερο είναι το κατασκευασμένο ρίσκο, και σε σχέση με την πρώτη μορφή, έχει την έννοια της συνειδητοποίησης των συνεπειών του ανθρώπου στη Φύση .

Αν η πρώτη μορφή ρίσκου αφορά στη στις απειλές που προέρχονται από τη Φύση και το Περιβάλλον, το κατασκευασμένο ρίσκο αφορά σε πολλές πτυχές της ανθρώπινης ύπαρξης. Οι αλλαγές της παγκοσμιοποιημένης νεωτερικότητας μπορούν να εμπεριέχουν στοιχεία διακινδύνευσης, η προβολή των οποίων από τα ΜΜΕ, επιφέρουν αλλαγές σε στάσεις και αντιλήψεις από τα άτομα.

Τα σύγχρονα ΜΜΕ, εξαιτίας του διαμεσολαβητικού τους ρόλου, ευθύνονται για την συνειδητοποίηση των παγκοσμιοποιημένων απειλών του σύγχρονου κόσμου.

1.1.3 Οι κοινωνικοί μετασχηματισμοί της νεωτερικότητας

Η μετανεωτερική εποχή, έχει θέσει τα άτομα σε μία κατάσταση γενικευμένης ανασφάλειας, όπου, απ' την μία οι μετασχηματισμοί επιφέρουν κοινωνικά προβλήματα και ανισότητες, και απ' την άλλη πλευρά, τα άτομα αφήνονται "μόνα" τους να αντιμετωπίσουν την κατάσταση αυτή. Τα άτομα καλούνται να εγκαταλείψουν τις συλλογικές μορφές ζωής της βιομηχανικής περιόδου, που μέχρι τώρα τους εξασφάλιζε κοινωνική ασφάλεια και προστασία. Έτσι, μεμονωμένα, καλούνται να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες της σύγχρονης ζωής (Beck, 1996b, σελ 117, 192, 200-1). Η κατάσταση αυτή, επιδεινώνεται περισσότερο, καθώς η λειτουργία των δομών του κράτους ακολουθεί φθίνουσα πορεία. Σε περιόδους κρίσης ιδιαίτερα, ο περιορισμός του κράτους πρόνοιας, επιτείνει την ανασφάλεια των πολιτών, οδηγώντας τα πολλές φορές να εμπιστευθούν σε κοινωνικές ομάδες ή μορφώματα, που μέσω της συλλογικότητας, τους "υπόσχονται" κοινωνική ασφάλεια. Η λειτουργία των ΜΜΕ σε αυτό σημείο, έχει ιδιαίτερη σημασία. Τα άτομα, προκειμένου να είναι περισσότερο "χειραγωγίσιμα" από την εκάστοτε πολιτική εξουσία, είναι απαραίτητο συγκεκριμένα "προβλήματα" να βρίσκονται στην δημοσιότητα και την ημερήσια ατζέντα των Μέσων, προκειμένου τα άτομα να "μπολιαστούν" εξαρχής με την "υποψία των ρίσκων" (Beck, 1996a, 240).

Οι διακινδυνεύσεις εμφανίζονται ως εγγενείς συνέπειες της εξελικτικής πορείας της νεωτερικής κοινωνικής οργάνωσης. Απορρέουν δηλαδή, από «...μία εξελικτική φάση της νεωτερικής κοινωνίας, κατά την οποία οι κοινωνικοί, πολιτικοί, οικολογικοί και προσωπικοί κίνδυνοι, οι οποίοι δημιουργούνται από τη δυναμική των καινοτομιών, ξεφεύγουν όλο και περισσότερο από τους θεσμούς ελέγχου και ασφάλειας της βιομηχανικής κοινωνίας.» (Beck, 1996β, σελ. 73).

Για να κατανοήσουμε καλύτερα την έννοια των διακινδυνεύσεων, θα πρέπει να παρουσιάσουμε το περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύχθηκαν, τους οικονομικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς μετασχηματισμούς δηλαδή, που συντελέστηκαν στις δομές της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας.

Ο ρόλος του έθνους-κράτους, ως παράγοντας σταθερότητας, στη σύγχρονη εποχή, αμφισβητείται. Διάφορες θεωρίες αναπτύσσονται επιχειρηματολογώντας για

την αποδυνάμωση και συρρίκνωση του έθνους-κράτους, υπό το βάρος των αλλαγών της παγκοσμιοποίησης. Άλλες θεωρίες, αντιθέτως, παραβλέποντας τις διαδικασίες περιφερειοποίησης του κόσμου (π.χ Ευρωπαϊκή Ένωση), εξακολουθούν να θεωρούν τα έθνη-κράτη, εξίσου ισχυρά με το παρελθόν. Όπως και να έχει πάντως, το μόνο σίγουρο είναι ότι το σύγχρονο κράτος, πέρα από τις από απόψεις για την ισχυροποίηση ή αποδυνάμωσή του, έχει αλλάξει μορφή. «Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, το εθνικό κράτος δεν περιφράσσει το χώρο εντός του οποίου δημιουργήθηκε και αναπτύχθηκε, αλλά, αντίθετα, προσπαθεί να ελέγξει τις εισροές σ' αυτό το χώρο και να στηρίξει τις εκροές του, καθώς και τις αλληλοδιαπλοκές με τον ευρύτερο χώρο (περιφερειακό και εν δυνάμει παγκοσμιοποιημένο)» (Beck, 1999, σελ.38) . Εισέρχεται δηλαδή, σε μία διαδικασία ενδυνάμωσης της επιρροής του στον υπερεθνικό χώρο, την ίδια στιγμή που υποχρεώνεται να ενσωματώσει αποφάσεις διεθνών οργανισμών που περιορίζουν την κυριαρχία του.

Η διττή αυτή λειτουργία του κράτους, επιφέρει με τη σειρά της, αμφισβητήσεις στην βασικότερη έννοια του έθνους κράτους, την εθνική ταυτότητα. Ο κλονισμός της σχέσης της εθνικής ταυτότητας και των πολιτών του κράτους, ωθεί τα άτομα να αναζητούν τρόπους να συντηρήσουν και να ενδυναμώσουν τη σχέση αυτή.

Τα πολιτικά κόμματα, σε ολόκληρη την Ευρώπη, ανταποκρινόμενα σε αυτή την ανάγκη των ατόμων, βρίσκουν ευρύ πεδίο δράσης, ώστε να αναπτύξουν τη ρητορική τους και να επιτύχουν την πολιτική τους ενδυνάμωση. Στη Γαλλία, στις 8/3/2007 ο Nicolas Sarkozy, κάνει λόγο για δημιουργία «υπουργείου για τη μετανάστευση και την εθνική ταυτότητα» και η αντίπαλός του Ségolène Royal μιλά για την ανάγκη «να ανακτήσουν τα σύμβολα του έθνους», προσπαθώντας και οι δύο πολιτικοί να κατευθύνουν την πολιτική ατζέντα στο πεδίο της εθνικής ταυτότητας. Στην ίδια κατεύθυνση, στην Μ. Βρετανία, το 2007 ο Gordon Brown, κάνει λόγο για την ανάγκη δημιουργίας «βρετανικών θέσεων εργασίας για Βρετανούς εργαζομένους», ώστε να ωφεληθεί εκλογικά, αναπτύσσοντας εθνοκεντρικότερο πολιτικό λόγο. Η Angela Merkel, το 2010 αναφέρει ότι «...για λίγο κοροϊδεύαμε τον εαυτό μας ότι οι μετανάστες αυτοί δεν θα έμεναν και θα έφευγαν κάποια στιγμή. Η αντίληψη ότι θα γινόμασταν "πολυεθνική χώρα" και ότι θα ζούσαμε ευτυχισμένοι ο ένας δίπλα στον άλλο απέτυχε...» . Το ίδιο επανέλαβε ο βρετανός πρωθυπουργός

David Cameron λίγες ημέρες αργότερα, λέγοντας ότι «ότι η Βρετανία χρειάζεται μια πιο ισχυρή εθνική ταυτότητα προκειμένου να αναχαιτιστούν διάφορες εξτρεμιστικές ενέργειες». Πολλοί στον Βρετανικό τύπο και στο διαδίκτυο, επεσήμαναν αμέσως ότι δεν ήταν ίσως τυχαία η στιγμή που ειπώθηκαν τα παραπάνω, διότι την ίδια μέρα έγινε στο Λούτον μια ογκώδης συγκέντρωση της κίνησης EDL (English Defense League), στοχοποιώντας τους μετανάστες. Παρόμοια πράγματα είχαν ειπωθεί και το 2005 από τον Tony Blair καθώς και από άλλους πολιτικούς ηγέτες, όπου χρησιμοποιώντας τα MME, επαναφέρουν την πολιτική συζήτηση σε εθνοκεντρικότερα πλαίσια. Τον ίδιο δρόμο ακολουθούν και ομάδες ή πολιτικοί σχηματισμοί που θέλουν να αποκτήσουν πολιτική ισχύ. Στην Ελλάδα για παράδειγμα, το 2007, η Γεν. Γραμματέας του ΚΚΕ Αλέκα Παπαρήγα καταγγέλλει ότι «το ΠΑΣΟΚ αξιοποιεί την προνομιακή σχέση που εξακολουθεί να διατηρεί με MME, προκειμένου να διασφαλίσει αναντίστοιχη με τα υπόλοιπα μικρά κόμματα προβολή στο ΛΑΟΣ». Ενίσχυση ΛΑΟΣ από ΠΑΣΟΚ καταγγέλλει η κ. Παπαρήγα» (Καθημερινή, 06.06.2007)

Συνεπώς, η «εθνικιστικοποίηση» του λόγου των κομμάτων εισέρχεται στην πολιτική σκηνή, με αφορμές κάθε φορά που μπορεί να έχουν να κάνουν με την μετανάστευση, τους νόμους ή κώδικες για την ιθαγένεια, τις ιστορικές μνήμες, τις εθνικές επετείους και εορτές, την αντίληψή μας και εικόνα που σχηματίζουμε για άλλες χώρες, κλπ. Τα MME με τη σειρά τους, εμφανίζονται πρόθυμα να αναπαράγουν τις διακινδυνεύσεις που απορρέουν από την άμβλυνση του ρόλου του έθνους κράτους και της εθνικής ταυτότητας, ευνοώντας την ανάπτυξη του λόγου των κυρίαρχων πολιτικών κομμάτων, αλλά και υποβοηθώντας τα νέα ακροδεξιά πολιτικά μορφώματα να ξεπεράσουν το καθοριστικό «όριο της πολιτικής σημαντικότητας» ώστε κατόπιν να στηριχτούν στις δικές τους δυνάμεις. (Α. Έλληνας, 2012, σελ 26).

Με τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης, επιτυγχάνεται όχι μόνο η ελεύθερη διακίνηση εμπορευμάτων, αλλά και η διεθνοποίηση της παραγωγής. Οι επιχειρήσεις διεθνοποιούνται τόσο ως προς την πρόσβασή τους στις αγορές, όσο και ως προς την μεταφορά της παραγωγής τους οπουδήποτε στον κόσμο. Το μετακινούμενο κεφάλαιο, προκειμένου να αποφύγει την αύξηση του κόστους εργασίας (κατώτατο ημερομίσθιο, συλλογικές συμβάσεις, κοινωνική ασφάλιση, κλπ) της βιομηχανικής κοινωνίας, εγκαθιστά της μονάδες παραγωγής, σε έθνη κράτη,

πρόθυμα να εφαρμόσουν τις νέες μορφές εργασιακών σχέσεων. Τον πρώτο λόγο επομένως στην οικονομική διαδικασία, δεν έχει το κράτος, αλλά οι υπερεθνικές επιχειρήσεις. «Αυτό σημαίνει: η παγκοσμιοποίηση μετατρέπεται σε ένα είδος απειλής, δηλαδή η πολιτική της παγκοσμιοποίησης δεν οδηγεί μόνο στη διάλυση των συνδικαλιστικών δεσμών, αλλά αυτών που έχουν να κάνουν με το κοινωνικό κράτος και επιφέρει μια αποδυνάμωση της πολιτικής του εθνικού κράτους» (Beck, 1999, σελ.61). Οι αναπτυγμένες χώρες, έτσι, μπορούν μέσα από τους υπερεθνικούς σχηματισμούς που συμμετέχουν, να επιβάλλουν ρυθμίσεις, κανόνες και θεσμούς, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την μεγιστοποίηση του κέρδους. Οι ρυθμίσεις αυτές μπορεί να αφορούν στην ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων, στην απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, στην συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας και των κοινωνικών παροχών. Οι μετασχηματισμοί αυτοί της «εργασίας» βιώνονται ως απειλές από τα άτομα, αφού αναγκάζονται να ζουν σε ένα περιβάλλον εργασιακής ρευστότητας και ανασφάλειας.

Οι παραπάνω μετασχηματισμοί δεν θα μπορούσαν βέβαια να επιτευχθούν χωρίς τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, η οποία "μίκρυνε" ουσιαστικά τον κόσμο, με τις αλλαγές σε μεταφορές, διαδίκτυο, παραγωγή, κλπ. Ειδικότερα, τα άλματα στη τεχνολογία της επικοινωνίας, έχουν καταστήσει την επικοινωνία υπερεθνική, αφού ουσιαστικά το κράτος χάνει μεγάλο μέρος της κυριαρχίας του επί των Μέσων, αφού ο έλεγχος των Μέσων αλλάζει μορφή. Είναι γενικώς παραδεκτό ότι η παγκοσμιοποίηση δεν μείωσε την επιρροή του κράτους στα ΜΜΕ , όμως, μεγάλο μέρος του ελέγχου των Μέσων πέρασε από το κράτος σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και πολυεθνικές.

Είδαμε νωρίτερα με ποίον τρόπο οι άνθρωποι της προνεωτερικής και νεωτερικής περιόδου αντιλαμβάνονταν την φύση και τις συνέπειές της. Η μετανεωτερικότητα, προκαλεί αλλαγές και στη σχέση ανθρώπου και φύσης προκαλώντας κινδύνους και αβεβαιότητες και δημιουργώντας ένα ακόμη ανασφαλές πεδίο, στο μέτρο που βιώνει τις αλλαγές στη φύση κυρίως ως "καταστροφές". Στην σύγχρονη εποχή, κάθε απειλή που προέρχεται από τη φύση, συνδέεται άμεσα με την επέμβαση του ανθρώπου πάνω σ' αυτή . Έτσι, προβλήματα όπως η μόλυνση του περιβάλλοντος, η μείωση του στρώματος του όζοντος της στρατόσφαιρας, η περιβαλλοντική ρύπανση, η κλιματική αλλαγή, η αποψίλωση των δασών, η

ερημοποίηση, η εξαφάνιση βιολογικών ειδών, καθώς και περιβαλλοντικά προβλήματα λόγω ατυχημάτων (π.χ. Φουκουσίμα, Τσερνομπίλ, Κοζλοντούι), αποδίδονται στον ανθρώπινο παράγοντα και μόνο. Πολλά από αυτά τα προβλήματα θεωρούνται ως απόρροια της παγκοσμιοποίησης, όμως είναι φανερό ότι τα αίτιά τους έχουν να κάνουν με την ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής, την υπερκατανάλωση, την καπιταλιστικού τύπου ανάπτυξη και εκμετάλλευση του περιβάλλοντος. Αυτό όμως που η παγκοσμιοποίηση κυρίως επέφερε, ήταν η συνειδητοποίηση των παγκόσμιων απειλών του περιβάλλοντος. Κάθε περιβαλλοντολογικό πρόβλημα, μικρό ή μεγάλο, μέσω των ΜΜΕ και του διαδικτύου, όχι μόνο δημοσιοποιείται, σε κάθε μέρος του πλανήτη, αλλά η λύση του εμφανίζεται να υπερβαίνει στο όριο του κράτους και να αναζητά υπερεθνικές λύσεις. Τα άτομα μη μπορώντας να αναζητήσουν τους πολιτικούς θεσμούς, εντός του κράτους το οποίο δεν μπορεί πλέον να διαχειριστεί αποτελεσματικά τον φόβο, στρέφονται σε υπερεθνικά κινήματα και σχηματισμούς. Επίσης, στη σύγχρονη εποχή, κάθε απρόβλεπτο γεγονός (π.χ το πυρηνικό ατύχημα στη Φουκουσίμα), προβάλλει την αδυναμία της τεχνολογίας και της επιστήμης να προστατεύουν τον κόσμο, από την ενδεχόμενους κινδύνους και καταστροφές. Η συνεχής ανάπτυξη δηλαδή, φθάνει σε ένα σημείο όπου που δημιουργεί τέτοια προβλήματα τα οποία τελικά δεν μπορεί να διαχειριστεί. Συνεπώς, ο άνθρωπος μεταβαίνει από ένα καθεστώς επιστημονικής και τεχνολογικής ασφάλειας, σε ένα καθεστώς ανασφάλειας και φόβου.

Ο επικράτηση του καπιταλιστικού οικονομικού μοντέλου έχει επιφέρει μετασχηματισμούς, με κύριο χαρακτηριστικό την «αποεδαφικοποίηση» της παγκόσμιας οικονομίας, με στόχο την επίτευξη του μέγιστου κέρδους, και όπως προείπαμε, την αποφυγή των κρατικών ελέγχων και δεσμεύσεων. Οι πολυεθνικές εταιρίες, μεταφέρουν τις παραγωγικές τους δραστηριότητες σε χώρες χαμηλού εργατικού κόστους. Όταν όμως οι δραστηριότητές τους είναι τέτοιες που δεν μπορούν να μεταφερθούν, φροντίζουν ώστε να επιτυγχάνεται η "εισαγωγή" φθηνού, κυρίως, εργατικού πληθυσμού, όπου υπάρχει ανάγκη, με τη μορφή της μετανάστευσης. Η μετανάστευση αυτή του πληθυσμού συνδέεται άμεσα με τις διακινδυνεύσεις της χώρας υποδοχής και την εμφάνιση αισθημάτων ξеноφοβίας και ρατσισμού. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, το πολιτικό σύστημα ενεργεί έτσι ώστε να

αποστασιοποιείται και να αποποιείται των ευθυνών του. Έτσι, «η πολιτική απόφαση επιδιώκεται "συναινετικά", δηλαδή με τη συμμετοχή ή , έστω, την εμπλοκή στη διαδικασία λήψης της και εκείνων των δυνάμεων (της τοπικής κοινωνίας, της δημοσιότητας, κλπ) που στο μέλλον θα επωμιστούν τις ενδεχόμενες συνέπειες των αποφάσεων αυτών και που, κυρίως στο παρόν, προκαταλαμβάνονται στις αντιδράσεις τους από το αίσθημα απειλής εξαιτίας των ρίσκων» (Β. Γεωργιάδου, 2000, σελ 94). Ο ρόλος επομένως των σύγχρονων ΜΜΕ είναι καταλυτικός. Όσο μεγαλώνει η μετανάστευση λόγω των παραπάνω αλλαγών, τόσο ενισχύεται η συζήτηση για την εθνική ταυτότητα και ενισχύονται οι αποκλεισμοί και οι παγκόσμιες απειλές.

1.1.4 Η έννοια του ανακλαστικού εκσυγχρονισμού

Μέσω της διαδικασίας του «ανακλαστικού» εκσυγχρονισμού, η κοινωνία μετατρέπεται σε κοινωνία της διακινδύνευσης καθώς τα άτομα αφομοιώνουν συλλογικά κινδύνους που προβάλλονται κυρίως από τα ΜΜΕ. Η διακινδύνευση επομένως, αποτελεί ως ένα μεγάλο βαθμό μία μιντιακή και πολιτική διαδικασία. Μία κατασκευή, που στηρίζεται στην έλλειψη δομών απομείωσης των κινδύνων από το κράτος, και οδηγεί τα άτομα σε αποφάσεις διαφυγής από την κατάσταση ανασφάλειας. «θα λέγαμε μάλιστα, ότι κατά κύριο λόγο, η ανακλαστικότητα ως υποκειμενική εμπειρία και ο ανακλαστικός εκσυγχρονισμός ως συνολική κοινωνική διαδικασία, υφίσταται ακριβώς, διότι το κοινωνικό πράττειν είναι πλέον (και) μεσοποιημένο (mediatized)».(Δεμερτζής, 2002, σελ 338).

Ο ανακλαστικός εκσυγχρονισμός «σημαίνει ότι η εποχή της νεωτερικότητας εξαφανίζεται και δημιουργείται μια δεύτερη, ακόμα χωρίς όνομα, εποχή και μάλιστα όχι μέσω πολιτικών εκλογών, πτώσης κυβερνήσεων ή επανάστασης, αλλά ως λανθάνουσα δευτερογενής συνέπεια του κανονικού, του γνωστού, του αυτονομημένου εκσυγχρονισμού, σύμφωνα με το υπόδειγμα και τη συνταγή της δυτικής βιομηχανικής κοινωνίας.» (Beck, 1996b, 97). Έτσι, οι δομές της μέχρι τώρα νεωτερικής κοινωνικής οργάνωσης όχι μόνο αποδομούνται και αποδιαρθρώνονται,

αλλά βρίσκονται σε μία διαδικασία αντικατάστασης από τις νέες δομές. Πολλές από τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται, μπορούν να εξηγηθούν υπό το πλαίσιο του ανακλαστικού εκσυγχρονισμού. Συνεπώς, «ο νεοεθνικισμός και ο νεοφασισμός, δεν δημιουργούνται ούτε τρέφονται (μόνο) από υπερϊστορικούς αταβισμούς, οι οποίοι συγκεντρώθηκαν και συμπυκνώθηκαν στις καταπιεσμένες έννοιες και μορφές βιωμάτων του λαού, του έθνους, της εθνοτικής ταυτότητας και τώρα εκρήγνυνται αιματηρά. Η αναβίωση του παλιού ξεπηδά και από το ανακλαστικό της συστροφής και θωράκισης εν όψει των συγκεχυμένων καθολικών κινδύνων, οι οποίοι δεν μπορούν όπως φαίνεται να περιορισθούν» (Beck, 1996b, 127). Η εκσυγχρονισμός συνεπώς, δημιουργεί συνθήκες ανασφάλειας και διακινδύνευσης στα άτομα, κατά τη διαδικασία που οι δομές της βιομηχανικής κοινωνίας αμφισβητούνται και αντικαθίστανται.

Κατά την μετανεωτερικότητα, οι θεμελιώδεις έννοιες που αποδιοργανώνονται και μέσω του ανακλαστικού εκσυγχρονισμού, μπαίνουν στην διαδικασία του επανακαθορισμού τους, σχετίζονται με την ύπαρξη και σημασία του έθνους, την θρησκεία, το στρατό και την λειτουργία του, των παραδόσεων και την αίσθηση του οικείου, την κρατική κυριαρχία, την εμπιστοσύνη στους θεσμούς και την δημοκρατία, την επιστήμη, κλπ. Η αμφισβήτηση, των βασικών αυτών εννοιών, δημιουργεί τα αισθήματα της ανασφάλειας, που διαχέονται στην κοινωνία. Ο ανακλαστικός εκσυγχρονισμός, μπορεί να προκαλέσει «τον αντιεκσυγχρονισμό και μάλιστα σε όλες του τις μορφές: νέα θρησκευτικά κινήματα, εσωτερισμός, βία, νεοεθνικισμός, νεορατσισμός, αλλά και επαναφυσικοποίηση κοινωνικών σχέσεων και κοινωνικών προβλημάτων....Όλες αυτές οι μορφές τρέφονται από την ίδια υπόσχεση της με τον έναν ή τον άλλον τρόπο δημιουργίας νέας έλλειψης αμφιβολίας – άκαμπτων βεβαιοτήτων- η οποία θα θέσει επιτέλους ένα τέλος στη διαρκή διερώτηση.» (Beck, 1996b, 183).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

2.1 Η συμβολή των ΜΜΕ στην κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας

2.1.1 Επικοινωνιακή διάσταση του πολιτικού & Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (Μ.Μ.Ε.)

Ο ρόλος των ΜΜΕ στη δημιουργία διακινδυνεύσεων στη σύγχρονη κοινωνία είναι ιδιαίτερα σημαντικός, κατά το μέρος που αναπαριστούν την κοινωνική πραγματικότητα, που διαμεσολαβούν δηλαδή, ανάμεσα στα γεγονότα, τις πληροφορίες, τις ειδήσεις από τη μία και τα άτομα απ' την άλλη. Μέσα σε ένα πλαίσιο μιντιακά κατασκευασμένων ανησυχιών και φόβων, τα άτομα της ύστερης νεωτερικότητας, καλούνται να πάρουν αποφάσεις και να διαμορφώσουν στάσεις, απόψεις και αντιλήψεις.

Επομένως, είναι απαραίτητη του τρόπου που τα ΜΜΕ λειτουργούν, παρεμβαίνοντας στη διαμόρφωση της αντίληψης της κοινωνικής πραγματικότητας.

Κατά τον Lasswell (1948), η μελέτη για την επικοινωνία, μπορεί να οριστεί απαντώντας στις βασικές ερωτήσεις, οι οποίες συγκροτούν το μοντέλο των πέντε “W”.

-Who (ποιος λέει κάτι...)	→	Πομπός,
-What (τι λέει...)	→	Μήνυμα
-Whom (σε ποιον...)	→	Δέκτης
-Which (μέσω ποιου διαύλου...)	→	Μέσο μετάδοσης
-What (με ποιο αποτέλεσμα...)	→	Επιρροή Μέσου

Ο Lasswell, θέτει τα πλαίσια πάνω στα οποία στηρίχθηκαν οι μετέπειτα μελέτες της μαζικής επικοινωνίας, οι οποίες προσπάθησαν να αποκρυπτογραφήσουν την επιρροή των Μέσων, αναλύοντας τον ρόλο των βασικών στοιχείων της επικοινωνίας όπως ο πομπός, ο δέκτης, και το μήνυμα. Είναι εμφανές ότι οι βασικοί παράγοντες που περιέγραψε ο Lasswell στις μέρες μας βρίσκονται σε μία δυναμική

κατάσταση μεταβολών, που εντείνεται ακόμη περισσότερο από τις επιδράσεις της παγκοσμιοποίησης.

2.1.2 Η διαμεσολαβητική λειτουργία των ΜΜΕ

Η τεχνολογική εξέλιξη, που συντελέστηκε στην Βιομηχανική κοινωνία, έδωσε τη δυνατότητα της οργανωμένης και μαζικής μετάδοσης πληροφοριών και μηνυμάτων, σε όλο και μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού. Συνεπώς, η έναρξη και εξάπλωση της μαζικής επικοινωνίας έχει να κάνει τόσο με συγκεκριμένες κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές συνθήκες που επικράτησαν, και που η μαζική επικοινωνία εξυπηρετεί, όσο με την τεχνολογική πρόοδο που σημειώθηκε.

Η ισχυροποίηση του ρόλου των ΜΜΕ στη σύγχρονη κοινωνία προκύπτει από το γεγονός ότι παρεμβάλλονται μεταξύ της πραγματικότητας και των ατόμων, μεταξύ του τι συμβαίνει γύρω μας και του τι τελικά νομίζουμε ότι συμβαίνει. Αυτή ακριβώς η παρεμβατική και διαμεσολαβητική λειτουργία τους στην κοινωνία, θεωρήθηκε ιδιαίτερης σημασίας από πολλούς επιστημονικούς κλάδους π.χ κοινωνιολογία, ψυχολογία, ψυχανάλυση, κοινωνική ψυχολογία, γλωσσολογία, πολιτικές και οικονομικές επιστήμες, παιδαγωγική, θεωρία της τέχνης, δίκαιο, κλπ, που στόχο είχαν την αποκωδικοποίησή της και την εξαγωγή συμπερασμάτων σε ζωτικής σημασίας θέματα για τον άνθρωπο: με την επιρροή των ΜΜΕ στη διαμόρφωση στάσεων και πεποιθήσεων, στη δυνατότητα σχηματισμού και κατεύθυνσης της κοινής γνώμης, στην αναπαραγωγή και διάδοση ιδεολογιών και απόψεων, στην δημιουργία τρόπων συμπεριφοράς, στην μετάδοση ή απόκρυψη πληροφοριών και γνώσης, στη κατασκευή και εξάπλωση συναισθημάτων, στην παρέμβασή τους στην αντίληψη και συνειδητοποίηση της πραγματικότητας, κ.α.

Ο σύγχρονος τρόπος ζωής έχει ουσιαστικά «προσαρμοστεί» στη λειτουργία των ΜΜΕ. Δεν μπορούμε πλέον να φανταστούμε τις κοινωνίες χωρίς τον τύπο, την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, το διαδίκτυο, κλπ. Τα άτομα λειτουργούν συμβιωτικά με τα Μέσα. Καταφεύγουν σ' αυτά όχι μόνο για την ενημέρωση και την ψυχαγωγία τους, αλλά και αμφίδρομα, για την έκφραση των απόψεών τους. Ο μελέτη του παρεμβατικού ρόλου των ΜΜΕ στην αναπαράσταση της πραγματικότητας, αποκτά

ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε καταστάσεις κρίσης και αβεβαιότητας ή ανάπτυξης κοινωνικών φαινομένων, όπως η περίοδος που διαπραγματεύεται η παρούσα εργασία.

Όταν αναφερόμαστε στην «κοινωνική πραγματικότητα» εννοούμε έναν κόσμο κοινών νοημάτων, αξιών και σχέσεων ο οποίος αποτελεί προϋπόθεση κάθε μορφής συλλογικότητας και επικοινωνίας. Μέσα από τα κοινά νοήματα, τα κοινά σύμβολα και αξίες τα άτομα αξιολογούν την πραγματικότητα και μπορούν να επικοινωνούν και να δρουν.

Τα ΜΜΕ παρεμβάλλονται ανάμεσα στον πραγματικό κόσμο ή την κοινωνική πραγματικότητα και την εικόνα που αντιλαμβανόμαστε, δημιουργώντας συμβολισμούς που στόχο έχουν να φροντίζουν ώστε τα άτομα να αντιλαμβάνονται την κοινωνική πραγματικότητα με έναν συγκεκριμένο τρόπο.

Η πολυεπίπεδη δραστηριότητα της σύγχρονης ζωής, εφοδιάζει τα ΜΜΕ με ένα τεράστιο όγκο γεγονότων και πληροφοριών, που πρέπει να αναζητηθούν, να αξιολογηθούν, να ιεραρχηθούν, να αναλυθούν και να προβληθούν. Στα συστήματα επικοινωνίας των σύγχρονων δυτικών κοινωνιών όμως, παρεμβάλλονται παράγοντες που επηρεάζουν την παραπάνω διαδικασία.

Κατά τον Lippmann (“Public Opinion”, 1922) τα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτουν οι ειδήσεις, ώστε να αναδειχθούν σε πρώτο θέμα είναι τα εξής: α) να περιλαμβάνουν στοιχεία του αιφνιδιασμού και της έκπληξης της κοινής γνώμης, β) η πληροφορία και το γεγονός να προκαλούν ένταση και ενδιαφέρον ως προς την εξέλιξή τους, γ) τα γεγονότα θα πρέπει να είναι σπάνια, να παραβιάζουν τους κοινωνικούς κανόνες και τις ηθικές επιταγές του κοινωνικού συνόλου, να προκαλούν αγανάκτηση, ανησυχία, φόβο, δ) Το περιστατικό θα πρέπει να σχετίζεται με υψηλό βαθμό βλάβης, να προκαλεί ανασφάλεια για το μέλλον.

Η σύγχρονη κοινωνία, λόγω της φύσης της ως μεταβατικής περιόδου από την νεωτερική στη μετανεωτερική εποχή, είναι πλούσια σε γεγονότα και πληροφορίες που θεωρούνται από τα ΜΜΕ ως ειδήσεις, με την έννοια ότι περιλαμβάνουν τα χαρακτηριστικά της αβεβαιότητας και του κινδύνου για το μέλλον. Είναι φυσικό λοιπόν, οι ειδήσεις που περιέχουν στοιχεία διακινδυνεύσεων να αξιολογούνται ως σημαντικές από τα ΜΜΕ και να υπερπροβάλλονται, καταλαμβάνοντας τις υψηλότερες θέσεις στην ημερήσια θεματολογία. Ειδήσεις, που

εμπεριέχουν στοιχεία αβεβαιότητας της οικονομικής ζωής των πολιτών ή ακόμη περιβαλλοντολογικές απειλές (π.χ φαινόμενο του θερμοκηπίου), θέματα παγκόσμιας ανασφάλειας (π.χ τρομοκρατία), δείχνουν να απασχολούν τα άτομα σε μεγάλο βαθμό.

2.1.3 Οι επιδράσεις των ΜΜΕ

Οι ερευνητές της πολιτικής επικοινωνίας, έχουν προσδώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάλυση των επιδράσεων των ΜΜΕ. Λέγοντας επίδραση των Μέσων, κυρίως εννοούμε την αποτελεσματικότητα των ΜΜΕ στην επίτευξη ενός προσχεδιασμένου επικοινωνιακού στόχου. Οι στόχοι των μέσων, μπορεί να απευθύνονται α) στο γνωστικό επίπεδο των ατόμων και να σχετίζονται με την διαμόρφωση στάσεων, γνώμων, στερεότυπων πεποιθήσεων, κλπ. β) στο συναισθηματικό επίπεδο που αφορά στη διαμόρφωση ψυχικών διαθέσεων όπως φόβος, μίσος, οργή, απειλή, ελπίδα, προσμονή, κλπ, γ) στο επίπεδο της συμπεριφοράς όπου η επίδραση των Μέσων έχει να κάνει με την αποτελεσματικότητα των Μέσων να ωθούν ή να αποτρέπουν τα άτομα να προβαίνουν σε πράξεις και συμπεριφορές (π.χ συμμετοχή σε κινήματα, απεργίες, διαδηλώσεις, βίαιες συμπεριφορές, συμμετοχή σε εκλογές ή δημοψηφίσματα, κλπ.)

Τα πρώτα στάδια της επικοινωνίας και η εμφάνιση των πρώτων ΜΜΕ, χαρακτηρίστηκαν σε μεγάλο από την χρησιμοποίηση της πολιτικής επικοινωνίας ως μέσο προπαγάνδας από τα ευρωπαϊκά απολυταρχικά καθεστώτα, που αναπτύχθηκαν το πρώτο μισό του 20ου αιώνα. Ως αποτέλεσμα, τα πρώτα θεωρητικά μοντέλα που αναπτύχθηκαν για την ανάλυση της επίδρασης των Μέσων, επικεντρώθηκε στην ανάλυση του σχήματος :

Μήνυμα (Μέσο-πομπός) → άτομο (δέκτης) → αντίδραση

Χαρακτηριστικό αυτών των θεωρητικών μοντέλων, υπήρξε η ανάδειξη της επιρροής των Μέσων ως κεντρικού και ισχυρού παράγοντα, σε σημείο που να δικαιολογεί σε μεγάλο βαθμό την παθητικοποίηση του δέκτη και την απενοχοποίηση των ατόμων. Θεωρούν δηλαδή, ιδιαίτερα ισχυρή την επίδραση των Μέσων, σε

βαθμό που τα άτομα εμφανίζονται αδύναμα μπροστά στα Μέσα και υιοθετούν και αφομοιώνουν ότι αυτά τους προβάλλουν. Έτσι, οι θεωρίες αυτές ονομάστηκαν θεωρίες της «σφαίρας» ή «υποδόριας βελόνας» (Hypodermic Needle Model), κυρίως γιατί θεώρησαν υπαίτια τα ΜΜΕ για την άμεση επιρροή μέσω της έγχυσης πληροφοριών στη συνείδηση των μαζών. Η άποψη αυτή των "παντοδύναμων" Μέσων, με την "απόλυτη" επίδρασή τους στα άτομα, παρά τις κριτικές που έχει δεχθεί, μπορεί να περιέχει στοιχεία αληθείας, αλλά κυρίως αποτελεί μία άποψη που, απενοχοποιεί τις «μάζες», απαλλάσσοντας τες από τις ευθύνες τους.

Στη συνέχεια, η επίδραση των Μέσων τίθεται υπό διερεύνηση, και ερευνητικά δεδομένα προστίθενται στην μελέτη. Ο μονοδιάστατος χαρακτήρας των προηγούμενων θεωριών αμφισβητείται και θεωρητικοί όπως ο Klapper (Επιδράσεις της Μαζικής Επικοινωνίας-1960) παρουσιάζουν την επιρροή των ΜΜΕ ως ιδιαίτερα ισχυρού αλλά όχι μοναδικού παράγοντα στη διαμόρφωση κοινωνικών στάσεων και συμπεριφορών. Η μαζική επικοινωνία, δεν θεωρείται από μόνη της ικανή συνθήκη για τις αλλαγές που συμβαίνουν στην κοινωνία, αλλά λειτουργούν συμπληρωματικά και συνδυαστικά με ένα σύνολο κοινωνικών παραγόντων. Κατά την περίοδο αυτή, οι ερευνητές εντάσσουν τη λειτουργία των ΜΜΕ σε ένα ευρύτερο κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο κοινωνικών σχέσεων, που συνδιαμορφώνουν τις κοινωνικές στάσεις και συμπεριφορές.

Η επόμενη φάση ανάπτυξης των θεωρήσεων για την επίδραση των Μέσων, συμπίπτει με την εξάπλωση των νέων τεχνολογιών και κυρίως την τηλεόρασης. Η ελκτικότητα της τηλεόρασης, ως πρώτου εικονοποιημένου και «ζωντανού» μέσου, επαναφέρει τα ΜΜΕ στο κέντρο της συζήτησης. Η θεώρηση των Μέσων την περίοδο αυτή έχει χαρακτηριστεί ως «τεχνολογικός ντετερμινισμός» ως αποτέλεσμα της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογίας της επικοινωνίας, που φέρνει στο κέντρο της ανάλυσης το Μέσο. Χαρακτηριστική είναι η διάσημη φράση του MacLuhan το 1964, θέλοντας να αποδώσει τη μεγάλη επίδραση των Μέσων ότι «το Μέσο είναι το μήνυμα» (Λυριτζής, 1989, σελ 21). Διάφοροι ερευνητές, όπως οι Lang και Lang (1981), McLeod (1991), McGuire (1973), κλπ, θεωρούν ότι οι προηγούμενες έρευνες έδωσαν υπέρμετρη βαρύτητα σε ψυχολογικά και ατομικά χαρακτηριστικά του δέκτη και θα πρέπει να μελετηθεί η οργάνωση των ΜΜΕ και η λειτουργία των Μέσων, ως φορέων άσκησης πολιτικής και οικονομικής εξουσίας. Η E. Noelle-Neumann, (1974,

1991), εξηγεί την δύναμη της κοινής γνώμης, με τη λεγόμενη «σπειροειδή γραμμή της σιωπής». Θεωρεί ότι η λειτουργία των ΜΜΕ, συμβάλει στην συνειδητότητα της κοινής γνώμης, με τρόπο που να αναγκάζει τα άτομα να υιοθετήσουν την κοινή γνώμη, ώστε να αποφύγουν τις αγχογόνες απομονωτικές καταστάσεις που θα οδηγούνταν αν υποστήριζαν διαφορετικές απόψεις. Τα άτομα δηλαδή, αντιλαμβάνονται την επικρατούσα κοινή γνώμη και "προσαρμόζονται" σ' αυτή, ώστε να μπορούν να τις εκφράσουν χωρίς να απομονωθούν κοινωνικά. Λειτουργεί, δηλαδή, η διαδικασία της συμμόρφωσης με τις επικρατούσες στάσεις και αντιλήψεις και η αποσιώπηση των μειονοτικών απόψεων.

Ο βαθμός προσαρμογής και συμμόρφωσης του ατόμου στην κοινή γνώμη που διαμεσολαβείται από τα ΜΜΕ, εξαρτάται από διάφορους παράγοντες και όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Moscovici (1976), μειώνεται δραστικά όταν υπάρχουν εναλλακτικές ομάδες αναφοράς και μειονότητες που υποστηρίζουν τα άτομα που διαφοροποιούνται από την κοινή γνώμη. Ακόμη, κατά την θεωρία του κενού (ή χάσματος) της γνώσης (Tichenor & συνεργ., 1970), μία κύρια συνέπεια της μαζικής κάλυψης από τα ΜΜΕ, ιδίως από τα έντυπα Μέσα, φαίνεται να είναι ένα αυξανόμενο «χάσμα γνώσης» μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων. Έτσι, να ΜΜΕ, φαίνεται να αυξάνουν το χάσμα, αντί να το μειώνουν, μεταξύ μελών διαφορετικών κοινωνικών κατηγοριών (εκπαίδευση, μορφωτικό επίπεδο, κοινωνική-οικονομική θέση, πρόσβαση σε πληροφορίες, κλπ), λειτουργώντας έτσι υπέρ των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων.

Τις τελευταίες δεκαετίες, η ανάλυση για την επίδραση των Μέσων, επικεντρώνεται στη σχέση μεταξύ του κοινωνικού κόσμου και της πρόσληψής του από τα άτομα. Πρόκειται για μία οπτική που δίνει έμφαση «...στην ικανότητα του ατομικού νου να κατασκευάσει αυτό το οποίο εκλαμβάνεται ως πραγματικότητα, κοινωνική και φυσική. Λίγο ως πολύ, η κατασκευή αυτή συντελείται σε συστηματική σχέση με τον εξωτερικό κόσμο και επηρεάζεται από τη μορφή και τη δομή των κοινωνικών σχέσεων και των κοινωνικών αναπαραστάσεων.» (Δεμερτζής, 2002, σελ 141).

Η θεώρηση αυτή ονομάζεται «Κοινωνικός Κονστрукτιβισμός», η ανάπτυξη του οποίου στηρίχτηκε στα έργα των Piaget (για την διαδικασία μάθησης στα παιδιά, την οποία θεωρήθηκε ως προσωπική και εξατομικευμένη διαδικασία που

διαμορφώνεται από τη δράση του υποκειμένου πάνω στο φυσικό κόσμο) καθώς και των: Clade, Levi Strauss, Moscovici, Lev Vygotsky, κλπ. Όσον αφορά τον Κοινωνικό Κονστрукτιβισμό και την επικοινωνία, τα Μέσα «...συγκροτούν νοήματα και παρέχουν αυτές τις κατασκευές στο ακροατήριο με συστηματικό τρόπο. Οι κατασκευές αυτές αναγνωρίζονται (ή όχι) στη βάση ενός είδους διαπραγμάτευσης, σε προσωπικές νοηματικές δομές, οι οποίες συχνά σχηματίζονται από προγενέστερες συλλογικές ταυτίσεις.» (Ντένις ΜακΚουέλ, 2003, σελ 482). Τα ΜΜΕ μέσα από την λειτουργία τους, έχουν τη δυνατότητα να κατασκευάζουν και να αναπαριστούν την κοινωνική πραγματικότητα, δείχνοντας εικόνες από αυτό που θεωρούν ότι «συμβαίνει στον κόσμο». Τα άτομα, από την άλλη, αντιλαμβάνονται την πραγματικότητα σύμφωνα με τα δικά τους χαρακτηριστικά και βρίσκονται σε μια κατάσταση αλληλεπίδρασης με την κοινωνική πραγματικότητα που προβάλλεται από τα ΜΜΕ.

Οι θεωρήσεις της κοινωνικής επιρροής των Μέσων, δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στο κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο της κοινωνίας μέσα στο οποίο διαμορφώνεται η επικοινωνία και κυρίως σε περιόδους κοινωνικών κρίσεων, όπου ενισχύεται η κοινωνική αναπαράσταση από τα Μέσα . Ο όρος «κοινωνικές αναπαραστάσεις» περικλείει καθετί που αφορά την κοινή σκέψη. Πρόκειται για μια μετάφραση της πραγματικότητας, ένα εργαλείο που έχει στόχο του να βοηθήσει το άτομο ή μια κοινωνική ομάδα να αντιληφθεί το περιβάλλοντα χώρο (Μαντόγλου Α. 1995). Συνεπώς, «οι κοινωνικές αναπαραστάσεις παίζουν έναν ιδιαίτερο ρόλο στις σχέσεις που εγκαθιδρύονται ανάμεσα στις ομάδες. Κι αν το περιεχόμενό τους, μεταβάλλεται από την υφή των διομαδικών σχέσεων, αυτό δεν σημαίνει ότι παύουν να επιδρούν και να επηρεάζουν την πορεία αυτών των σχέσεων, προβλέποντας την εξέλιξή τους και αιτιολογώντας τη φύση τους» . (Παπαστάμου, 1990, σελ 28).

2.1.4-Η επίτευξη της και κοινωνικής συναίνεσης μέσα από την λειτουργία των ΜΜΕ

Για την κατανόηση της επίδρασης του τοπικού τύπου στη άνοδο της ΧΑ, θα πρέπει να ανατρέξουμε στη σημασία, το ρόλο και τη λειτουργία των ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένου του τύπου και του διαδικτύου.

Θα πρέπει να αναφερθούμε στο ρόλο των ΜΜΕ στο επίπεδο της πολιτικής. Για τους θεωρητικούς της αστικής δημοκρατίας, βασικό στοιχείο αποτελεί η έννοια της «κοινωνικής συναίνεσης», που πρέπει να επιτευχθεί. Τα μέλη δηλαδή, του πολιτικού συστήματος, λειτουργούν έτσι ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος ανατροπής του υπάρχοντος κοινωνικοοικονομικού συστήματος. Αποδέχονται τις ρυθμίσεις για την επίτευξη της κοινωνικής συναίνεσης, και λειτουργούν προς την κατεύθυνση της αποφυγής κάθε παράγοντα που θα έβλαπτε την κοινωνική ισορροπία.

Στα πλαίσια αυτά λειτουργούν και τα ΜΜΕ. Λειτουργούν προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και εξασφάλισης της απαραίτητης κοινωνικής συναίνεσης, όντας "πρόθυμα" να αναπαράγουν τις ανασφάλειες και τους κινδύνους της κοινωνίας.

Βασικό στοιχείο αποτελεί η πολιτική παθητικότητα του πολίτη που καλλιεργείται από τα ΜΜΕ. Ο λόγος που αναπτύσσουν τα ΜΜΕ και μέσα από τεχνικές που έχουν αναπτύξει, καταστούν τον πολίτη απλό θεατή των πολιτικών ζητημάτων και προβλημάτων,.

Η προβολή των δράσεων και του λόγου, του κόμματος της Χ.Α από τα ΜΜΕ συμβάλει στην επίτευξη της κοινωνικής συναίνεσης στην κοινωνία. Τα ΜΜΕ, συνέβαλαν στον εκφασισμό της κοινωνίας, με τη συμμετοχή τους στη διαδικασία του αποπροσανατολισμού της κοινής γνώμης, αναζητώντας τους αποδιοπομπαίους τράγους της ελληνικής κοινωνίας, στοχοποιώντας, πότε τους μετανάστες ή τους Ρομά ως υπεύθυνους για την εγκληματικότητα και την κοινωνική ανομία, πότε βγάζοντας στη δημοσιότητα οροθετικές γυναίκες ως επικίνδυνες για τη δημόσια υγεία, ή ακόμη στοχοποιώντας άλλες κατηγορίες ελλήνων πολιτών καθιστώντας τους υπαίτιους για διάφορα θέματα ή στοχοποιώντας κάθε διαφορετική στάση και άποψη. Αναπτύσσοντας αυτή την προβολή τα ΜΜΕ καλλιέργησαν το έδαφος ώστε

αφού πρώτα δημιουργήθηκαν αισθήματα συλλογικής ανασφάλειας, αγανάκτησης, οργής και μίσους στην ελληνική κοινωνία, ήταν εύκολο πλέον για το επίσημο κράτος να τείνει στον ολοκληρωτισμό και να χρησιμοποιεί απολυταρχικές μεθόδους καταστολής ώστε να διοχετεύσει την κοινωνική αγανάκτηση και οργή, εναντίον στοχοποιημένων κοινωνικών ομάδων και όχι εναντίον του υπάρχοντος πολιτικοοικονομικού συστήματος. Έτσι, προέβησαν για παράδειγμα, σε δημιουργία κέντρων φύλαξης μεταναστών, σε «επιχειρήσεις σκούπα», όπως ονομάστηκαν, στο κέντρο της Αθήνας καθώς και στη δημιουργία «φράκτη» στο Έβρο, στη καταστολή κάθε διαμαρτυρίας, απεργίας ή διαφορετικής προσέγγισης, ως απάντηση στους φόβους που νωρίτερα είχαν δημιουργηθεί. Ακριβώς εδώ ήταν απαραίτητη η ανάπτυξη πολιτικών μορφωμάτων που θα αναλάμβαναν τον ρόλο της “υπόδειξης” των υπαιτίων κάθε φορά, καθώς και την προτεινόμενη δράση εναντίον τους. Έτσι, ο φασιστικός λόγος του κόμματος της Χ.Α, αφού πρώτα βοηθήθηκε από τα ΜΜΕ ώστε να προβληθεί και να καταφέρει να εισέρθει στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, αποκτώντας έναν μανδύα δημοκρατικότητας, “απαίτησε” την αυστηροποίηση του επίσημου κοινωνικού ελέγχου. Αναφέρουμε παρακάτω ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα:

-Για το στρατόπεδο, εφημερίδα αναφέρει ότι «...τον παλιό καιρό το στρατόπεδο συντηρούσε μία ολόκληρη πόλη και το ίδιο πρέπει να γίνει και τώρα. Δήλωσαν (σημ. οι καταστηματάρχες της Κορίνθου αντίθετοι στη δημιουργία στρατοπέδου γιατί αν συμβεί κάτι τέτοιο θα αντιδράσουν και πάλι) (Η Φωνή 1303/17-5-2012, σελ 24). Γίνεται αναφορά δηλαδή σε αντιδράσεις πολιτών της πόλης που ενδέχεται να αντιδρούν για το κέντρο μεταναστών κυρίως για οικονομικούς λόγους.

-Η εφημερίδα «Κορινθιακή» σε άρθρο της με τίτλο «Κλείνει το θέμα του Στρατοπέδου για τους μετανάστες.» (Κορινθιακή 381/31-3-2012, σελ 5), η εφημερίδα αναφέρει ως απειλή τη μετατροπή του στρατοπέδου σε κέντρο κράτησης μεταναστών και καθησυχάζει τους πολίτες ότι δεν είναι στα σχέδια του Υπουργείου.

-Το ειδησεογραφικό site sfedona στις 28/5/2013 το ρεπορτάζ έχει τίτλο «Στρατόπεδο Κορίνθου: μην τους είδατε μην τους απαντήσατε, τους 3 Αφγανούς» και αφού δραματουργικά τους αναφέρει ως “δραπέτες”, εμμέσως θέτει θέμα για την ασφάλεια της τοπικής κοινωνίας.

-Τριτοκοσμικοί λαθρομετανάστες εξεγείρονται στον χώρο που λειτουργεί ως κέντρο κράτησης, ανάβουν φωτιές, καταστρέφουν ότι βρουν μπροστά τους, μαχαιρώνονται μεταξύ τους , απειλούν να αυτοκτονήσουν , απειλούν ακόμα και τη ζωή των αστυνομικών που προσπαθούν να επιβάλλουν την Τάξη.

Ο κατασκευασμένος και μεγεθυμένος φόβος του εξωτερικού εχθρού, πολλές φορές κατευθύνει προς την κοινωνική συναίνεση της κοινωνίας. «Καθώς σε όλες τις δημοκρατίες η συναίνεση έχει γίνει ένας μονίμως σπάνιος πόρος, μπορεί κανείς να πει ότι τα δημοκρατικά κράτη εξαρτώνται σε ιδιαίτερο βαθμό από την παραδημοκρατική δευτερογενή πηγή- την εικόνα του εχθρού- , απ' την οποία αναδύεται η συναίνεση. (Beck, 1996b, σελ.172) .

2.1.5 Ο καθορισμός της θεματολογίας των μέσων

Στην κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας μέσω των ΜΜΕ, κομβικό ζήτημα αποτελεί ο καθορισμός της θεματολογίας των μέσων (agenda-setting) που εμφανίστηκε για πρώτη φορά σε ένα άρθρο το 1972 από τον Maxwell E. McCombs και τον Donald L. Shaw. Με τον όρο «agenda-setting» εννοούμε την «ημερήσια διάταξη ή θεματολογία» των ΜΜΕ . Τον τρόπο δηλαδή, που τα μέσα επιλέγουν ιεραρχικά να αναλύσουν και να προβάλουν τα θέματα της πολιτικής κοινωνικής, οικονομικής ζωής, κλπ. Ο καθορισμός θεματολογίας των μέσων αποτελεί βασικό στοιχείο της πολιτικής επικοινωνίας, στο βαθμό που όχι μόνο "καθοδηγεί" τα άτομα στο για ποιά θέματα θα σκεφτούν, αλλά και σε ποία σειρά σπουδαιότητας θα τα κατατάξουν.

Οι θεωρίες που αναπτύχθηκαν για την κατανόηση της έννοιας της θεματολογίας των μέσων (Agenda-setting-research), αφορούν στην ερμηνεία της σχέσης ανάμεσα στην θεματολογία των ΜΜΕ από την μία πλευρά και την αξιολόγηση και αντίληψη της κοινωνικής πραγματικότητας από τα άτομα, απ' την άλλη.

Ήδη από τις αρχές του αιώνα, ο Αμερικανός θεωρητικός των ΜΜΕ W. Lippmann αναφέρει για τον τύπο ότι «...είναι σαν τη δέσμη ενός προβολέα που

κινείται ολόγυρα ακατάπαυστα, φέρνοντας το ένα επεισόδιο μετά το άλλο έξω από το σκοτάδι, στην κοινή θέα». Τα Μέσα, επομένως, αξιολογούν την κοινωνική πραγματικότητα και επιλέγουν ποια από τα γεγονότα πληροφορίες κλπ της επικαιρότητας θα προβληθούν στο κοινό τους, ποια γεγονότα θα χαρακτηριστούν ως είδηση και ποια θα μονοπωλήσουν το ενδιαφέρον του κοινού. Διαμορφώνοντας έτσι την ημερήσια θεματολογία των μέσων, ουσιαστικά διαμορφώνουν την θεματολογία την κοινωνίας ή όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Bernard Cohen «ο Τύπος μπορεί να μην καταφέρνει τις περισσότερες φορές να λέει στον κόσμο τι να σκέφτεται, αλλά σημειώνει τεράστιες επιτυχίες στο να λέει στους αναγνώστες του, το θέμα το οποίο πρέπει να σκέφτονται.»

Μέσα από αυτή τη διαδικασία «φιλτραρίσματος» της επικαιρότητας, ή θα διαμορφωθεί η κοινή γνώμη για κάποιο θέμα ή το θέμα θα μείνει στην αφάνεια και θα αποσιωπηθεί. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την διαδικασία αυτή, είναι κατά τους Dearing και Rogers (1988) α) η ημερήσια διάταξη/θεματολογία των μέσων (media agenda) που περιλαμβάνει το σύνολο της θεματολογίας των μέσων μία δεδομένη στιγμή, β) η δημόσια θεματολογία (public agenda) που περιλαμβάνει τα θέματα γύρω από τα οποία συζητάει η κοινωνία και γ) η πολιτική θεματολογία (policy agenda) ως τη θεματολογία που οι ομάδες με την πολιτική ισχύ προσπαθούν να επιβάλλουν.

Οι Rogers Cobb και Charles Elder, επίσης, αναγάγουν την ημερήσια θεματολογία των Μέσων ως πολιτική διαδικασία, όπου «ένα γενικό σύνολο πολιτικών αντιπαραθέσεων, οι οποίες σε τρέχοντα χρόνο νομίμως απασχολούν και εμπίπτουν στη δικαιοδοσία οργάνων της πολιτείας» (Δεμερτζής, 2002, σ. 101). Συνεπώς, η θεματολογία της ημερήσιας διάταξης διαμορφώνεται σε ένα πλαίσιο κοινωνικών ανταγωνισμών, πολιτικών επιδιώξεων και οικονομικών συμφερόντων, όπου η πολιτική ισχύς ορισμένων ομάδων λειτουργεί παρεμβατικά προς τα Μέσα. Ο ανταγωνισμός αυτός θα επιλέξει τελικά ποιά θέματα θα είναι κατάλληλα να προβληθούν και ποιά όχι.

Οι Maxwell E. McCombs και Donald L. Shaw, στην έρευνά τους το 1968 «Η μελέτη Chapel Hill," διερεύνησαν τις επιπτώσεις της μεγάλης δημοσιότητας του ζητήματος του Watergate, και την επίδρασή της στην διαμόρφωση της κοινής γνώμης και κατ' επέκταση στη διαμόρφωση του εκλογικού αποτελέσματος.

Το εμπορευματικό μοντέλο ανάπτυξης των ΜΜΕ, δεν αφήνει μεγάλα περιθώρια διαφοροποίησης στην κατάρτιση της ημερήσιας θεματολογίας. Ακόμη και στην περίπτωση των τοπικών ΜΜΕ, είναι σύνηθες το φαινόμενο η ημερήσια διάταξη των θεμάτων να συγκροτείται και να ακολουθεί την θεματολογία που αναπτύσσει κάποιο ΜΜΕ με υψηλή ακροαματικότητα και το οποίο μπορεί να συνδέεται με υψηλά πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα. Ακόμη, ο τοπικός τύπος μπορεί να αναδημοσιεύει άρθρα από εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας,

Σε περιόδους κρίσης και ανασφάλειας, τα άτομα διακατέχονται από την ανάγκη προσανατολισμού και στρέφονται προς τα μέσα προκειμένου να ενημερωθούν και να ξεφύγουν από αγχογόνες καταστάσεις στις οποίες βρίσκονται. Όσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη προσανατολισμού τόσο περισσότερο επηρεάζονται από τη θεματολογία της ημερήσιας διάταξης. «Η ανάγκη προσανατολισμού καθορίζεται από δύο παράγοντες όπως ανέλυσε ο David Weaver: τη συνάφεια (relevance) της εκάστοτε είδησης με τα ενδιαφέροντα του ατόμου και την αβεβαιότητα (uncertainty) που νιώθει απέναντι στο θέμα της είδησης. Υψηλή συνάφεια με μεγάλη αβεβαιότητα οδηγούν σε έντονη ανάγκη προσανατολισμού.... Χαμηλή συνάφεια του θέματος με τα ενδιαφέροντα του ατόμου οδηγεί σε περιορισμένη ανάγκη προσανατολισμού» (Δεμερτζής, 2002). Συνεπώς, το άτομο, θα είναι σημαντικά πιθανότερο να επηρεαστεί από τις ιστορίες των μέσων ενημέρωσης. Για την καλύτερη κατανόηση την έννοιας της συνάφειας, είναι απαραίτητο να αναφέρουμε ότι εμφανίζεται με δύο εκδοχές. Στην πρώτη εμφανίζεται ως η υπεροχή ενός θέματος σε σχέση με τα ενδιαφέροντα του ατόμου, ενώ στη δεύτερη το άτομο ιεραρχεί το θέμα ανάλογα με τη σπουδαιότητα που νομίζει ότι έχει για την κοινωνία συνολικότερα.

Ο David Weaver (1977), προσάρμοσε την έννοια της «ανάγκης του ατόμου για τον προσανατολισμό » που ορίζονται σχετικά με την καταλληλότητα και την αβεβαιότητα . Η έρευνα που έγινε από τον Weaver το 1977, πρότεινε ότι τα άτομα διαφέρουν στην ανάγκη τους για τον προσανατολισμό. Η ανάγκη για προσανατολισμό, είναι ένας συνδυασμός τόσο του ενδιαφέροντος του ατόμου για το θέμα όσο και της αβεβαιότητας σχετικά με το θέμα . Τα υψηλότερα επίπεδα των τόκων και η αβεβαιότητα παράγουν υψηλότερα επίπεδα ανάγκης για προσανατολισμό. Έτσι, το άτομο θα είναι σημαντικά πιθανότερο να επηρεαστεί από

τις ιστορίες των μέσων ενημέρωσης (ψυχολογική πτυχή της θεωρίας) . Επίσης , σύμφωνα με τους Rogers & Dearing, τα άτομα έχουν λιγότερες πιθανότητες να επηρεαστούν από τη θεματολογία των Μέσων όταν συντρέχουν οι παρακάτω παράγοντες : α) τα ΜΜΕ γενικώς ή το συγκεκριμένο Μέσο στο οποίο κανείς εκτίθεται περιβάλλεται από χαμηλή αξιοπιστία, β) από προσωπική εμπειρία ή άλλα κανάλια επικοινωνίας το άτομο έχει αντενδείξεις ως προς τη σημαντικότητα του Μέσου, γ) το άτομο ασπάζεται διαφορετικά αξιολογικά κριτήρια από εκείνα των δημοσιογράφων ως προς το τι αποτελεί είδηση.(Δεμερτζής, 2002, σελ. 111)

Ακόμη, τα ατομικά χαρακτηριστικά των ατόμων που αποτελούν τους δέκτες των μηνυμάτων των ΜΜΕ σχετίζονται με τον βαθμό επηρεασμού τους από την ημερήσια θεματολογία. Ως τέτοια μπορούμε να αναφέρουμε όχι μόνο τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά, αλλά κυρίως την ποσότητα της επαφής τους με τα ΜΜΕ, την πολιτική τους γνώση και συμμετοχή, την απόστασή τους από τις δημόσιες υποθέσεις, την αίσθηση της συλλογικότητας που έχει, κλπ.

Σε τοπικό επίπεδο, ο καθορισμός της ημερήσιας θεματολογίας σε τοπικά ΜΜΕ παρουσιάζει ιδιαιτερότητες. Συνήθως δεν ακολουθεί κατά γράμμα την θεματολογία των κυρίαρχων ΜΜΕ, αλλά υπόκεινται σε δύο παραμέτρους

α) η θεματολογία των μεγαλύτερων σε κυκλοφορία εφημερίδων επηρεάζουν και την θεματολογία του τοπικού τύπου. Είναι αρκετά συχνό το φαινόμενο, ο τοπικός τύπος να αναδεικνύει ως θέματα τις ειδήσεις που τα μεγάλα ΜΜΕ προβάλλουν. Η ιεράρχηση των θεμάτων δηλαδή να ακολουθεί την ιεράρχηση των ΜΜΕ με πανελλήνια κάλυψη.

β) τα τοπικά ΜΜΕ προσθέτουν στην ημερήσια ατζέντα τους θέματα που αφορούν σε ζητήματα τοπικού ενδιαφέροντος, όπου θεωρούν ότι το ενδιαφέρον του κόσμου θα είναι μεγαλύτερο . Η τοπικότητα δηλαδή, αποτελεί κριτήριο όπου κάποια ζητήματα εισέρχονται στην ιεράρχηση των θεμάτων της θεματολογίας των τοπικών Μέσων.

Σε ένα πρώτο επίπεδο, ιδιαίτερη σημασία αποτελεί ο τρόπος με τον οποίο ένα γεγονός αποτελεί είδηση. Η είδηση είναι το προϊόν της δημοσιογραφικής δραστηριότητας . Γιατί όμως κάποια γεγονότα και πληροφορίες επιλέγονται να γίνουν ειδήσεις και κάποια άλλα όχι;

Η πολιτική δύναμη των μέσων μαζικής ενημέρωσης σχετίζεται λοιπόν και με την ικανότητά τους να θέτουν μια διάταξη θεμάτων στην ειδησεογραφία

2.2 Η επικοινωνία μέσα από το διαδίκτυο

Τα παραδοσιακά ΜΜΕ αποτέλεσαν μέχρι τώρα την κύρια μορφή, μετάδοσης της είδησης και αναπαράστασης της κοινωνικής πραγματικότητας.

Με την εμφάνιση του διαδικτύου, οι όροι : επικοινωνία, κοινότητα, πομπός-δέκτης, αλληλεπίδραση, τόπος και χώρος, κλπ, ανασηματοδοτούνται και τίθενται σε νέες βάσεις . «Ουσιαστικά με την ψηφιακή τεχνολογία ο χώρος μετατρέπεται σε χρόνο, ή, αλλιώς διατυπωμένο, ο χρόνος μεταστοιχείωνεται φαντασιακά σε χώρο. Η απόσταση μεταλλάσσεται σε αμεσότητα, αυτό-ακυρώνεται και δίνει την εντύπωση της εξαφάνισης ή της εξουδετέρωσης μιας φαντασιώδους απουσίας που μετατρέπεται σε παρουσία» (Δεμερτζής, σελ 410, 2002) . Η αμεσότητα και η ευκολία πρόσβασης σε κάθε είδους, πληροφορία, ενημέρωση, γνώση, ψυχαγωγία ή ακόμη στη δυνατότητα επικοινωνίας με άλλα άτομα, ήταν αυτό που έκανε θελκτικό το διαδίκτυο και το ανέδειξε ως κοινωνικό μέσο. Το διαδίκτυο αποτελεί κατ' εξοχήν ένα χώρο συνάντησης, που τα άτομα ανταλλάσσουν απόψεις σε ατομικές ή ομαδικές συσκέψεις. «Το διαδίκτυο δεν "στεγάζει" απλώς αυτού του είδους τους ανθρώπινους δεσμούς, αλλά και τους προωθεί, γιατί εισάγει τους συμμετέχοντες σε ένα είδος "παγκόσμιου διαλόγου" χωρίς εμφανή όρια ή περιορισμούς, εκτός βέβαια από όσους οι ίδιοι συμμετέχοντες επιβάλλουν στον εαυτό τους.» (Ε. Κούρτη, σελ 91). Τα άτομα με τον τρόπο αυτό, ανταλλάσσουν τις κοινωνικές τους αναπαραστάσεις και συνδιαμορφώνουν την κοινωνική πραγματικότητα.

Η αλληλεπίδραση ανάμεσα στα υποκείμενα, κυρίως στις περιπτώσεις των blogs, αποκτά νέα διάσταση που χαρακτηρίζεται από την αμεσότητα.

Ο αγγλικός όρος blog προέρχεται από το weblog το οποίο έχει μεταφραστεί στα ελληνικά ως ιστολόγιο. Το weblog είναι επινόηση του Jorn Barger από τον Δεκέμβριο του 1997. Δύο χρόνια αργότερα, στις αρχές του 1999, ο Peter Merholz ανακοίνωσε ότι θα το προφέρει «wee-blog» και έτσι καταλήξαμε στο σύντομο όρο

blog αφού ο συντάκτης αναφερόταν ως blogger (<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B9%CE%BF>). Το blog ουσιαστικά είναι μία ιστοσελίδα με το κατάλληλο λογισμικό που επιτρέπει την ανάρτηση ημερολογιακού τύπου καταχωρίσεων (post) και επιτρέπει στους συντάκτες τους να αναρτούν άρθρα από οποιονδήποτε ηλεκτρονικό υπολογιστή με σύνδεση στο internet. Σε ένα blogs, υπάρχει η δυνατότητα άμεσης ανάγνωσης ή ελεύθερου σχολιασμού σε κάθε τι που γράφεται σε αυτό , από άλλους bloggers ή μη. Έτσι, αναπτύσσεται μία άμεση και ελεύθερη επικοινωνία και αλληλεπίδραση, στη βάση του θέματος (είδηση, γεγονός, πληροφορία, ιδέα, κλπ) που θα επιλέξει κάτοχος του blog, από τα υπόλοιπα άτομα που θα προβούν σε ανάγνωση, σχολιασμό, κριτική, αμφισβήτηση, ερώτηση κλπ. Συνεπώς, οι συμμετέχοντες σε ένα blogs, μπορεί να επικοινωνούν και να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, χωρίς να έχουν φυσική παρουσία σε κάποιο χώρο, και να αποτελούν μια εν δυνάμει "κοινότητα". Η λειτουργία αυτή που επιτελείται μέσω της μπλογκόσφαιρας (ο όρος μπλογκόσφαιρας –blogosphere, αναφέρθηκε για πρώτη φορά το 2001 από τον blogger William Quick για να περιγράψει τον «διανοητικό κυβερνοχώρο που καταλαμβάνουν οι bloggers» <http://en.wikipedia.org/wiki/Blogosphere>) είναι τόσο σημαντική που οι ερευνητές της επικοινωνίας μιλούν για «συμμετοχική δημοσιογραφία». (Ο όρος συμμετοχική δημοσιογραφία περιέχεται στο βιβλίο του Dan Gillmor: «We the Media Grassroots Journalism by the People, for the People» εκδ.: O'Reilly Media, 2004.) Εμφανίζεται δηλαδή μία κατάσταση όπου τα άτομα μπορούν να λειτουργήσουν ως δημοσιογράφοι. Μπορούν να δημιουργήσουν έναν "δικό τους" χώρο στο διαδίκτυο, επώνυμα ή ανώνυμα, να προβάλουν οποιοδήποτε θέμα τους απασχολεί. Η προβολή που θα επιλέξουν μπορεί να περιλαμβάνει την αρθρογραφία μόνο ή να συμπεριλάβει την ανάρτηση φωτογραφιών, μουσικής, βίντεο, κλπ. Η δραστηριότητα αυτή είναι ελεύθερη χωρίς την παρουσία των συνήθων περιορισμών που προκύπτουν από τη φύση των έντυπων και ηλεκτρονικών ΜΜΕ όπως ο έλεγχος από την αρχισυνταξία ή την διοίκηση του Μέσου, θέματα κόστους ή θέματα προσέλκυσης ακροαματικότητας ή διαφημίσεων, κλπ .

Επιπλέον, η επικοινωνία μέσω του διαδικτύου αποτελεί την πρώτη μορφή μαζικής επικοινωνίας στην ιστορία του ανθρώπου, που δεν μπορεί να ελεγχθεί, να

περιορισθεί ή να λογοκριθεί, κεντρικά από το κράτος ή οποιονδήποτε άλλον, εκτός των ιδίων των χρηστών. Τα Μέσα, της μέχρι τώρα μαζικής επικοινωνίας, τηλεόραση, ραδιόφωνο, τύπος, κλπ, υπόκεινται σε έλεγχο από το επίσημο κράτος ή από τους ιδιοκτήτες τους ή από ομάδες εξουσίας.

Το βασικό χαρακτηριστικό των blogs, είναι η άμεση αναφορικότητα σε πηγές μέσω συνδέσμων υπερκειμένου (hypertext links). Έτσι, η δυνατότητα που έχουν οι χρήστες να συνδέονται με πηγές κατά την αναφορά σε αναγραφόμενα άλλων χρηστών ή η αναγραφή των πηγών κατά την παράθεση των αποσπασμάτων, συμβάλλει στην αξιοπιστία των γραφομένων.

Οι χρήστες-επισκέπτες του blog, επικοινωνούν μεταξύ τους αναρτώντας στο blog τις δικές τους απαντήσεις, απόψεις ή άλλες πληροφορίες για το θέμα. Συνεπώς, με τον τρόπο αυτό αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, διαμορφώνουν γνώμη και μπορούν να επηρεάσουν τη γνώμη των υπολοίπων χρηστών του blog ή άλλων ψηφιακών συλλογικοτήτων ή να επηρεάσουν άλλα άτομα ή κοινωνικά σύνολα εκτός διαδικτύου, και δημιουργούνται δυναμικά πλαίσια-δίκτυα εξελισσόμενων συζητήσεων και δημόσιου διαλόγου. Θα πρέπει επομένως στην μελέτη των κοινωνικών φαινομένων, να λαμβάνουμε υπόψη μας την επικοινωνία και αλληλεπίδραση που αναπτύσσεται μέσα από την αλματώδη ανάπτυξη του παγκόσμιου ιστού.

Ως βασικό χαρακτηριστικό της μορφής επικοινωνίας μέσα από το διαδίκτυο, μπορεί να αναφερθεί η ιδιαίτερη χρήση του γραπτού λόγου – παρ' ότι η τεχνολογία πλέον δίνει τη δυνατότητα και για προφορική επικοινωνία- ως τρόπου επικοινωνίας. Λέγοντας, "ιδιαίτερη χρήση" δεν εννοούμε τόσο τη μορφή του κειμένου, που απαρτίζεται από συντμήσεις, λατινικούς χαρακτήρες, νέους συντακτικούς και ορθογραφικούς κανόνες. Κυρίως, το σημαντικό είναι ότι οι χρήστες βιώνουν το "γράψιμο" αντισυμβατικά, ως προφορική συνομιλία. Έτσι, ο κυβερνοχώρος είναι γεμάτος από "συνομιλίες", "φόρουμ", "αίθουσες συνομιλιών", "παρέες", "συζητήσεις", και αναγκάζει πολλούς θεωρητικούς της επικοινωνίας να θεωρούν ότι αποτελεί μία ενδιάμεση -γραπτού και προφορικού λόγου-μορφή επικοινωνίας. Έχει την γραπτή μορφή, αλλά διαθέτει και τα χαρακτηριστικά της αμεσότητας και της ζωντανίας του προφορικού λόγου.

Ιδιαίτερη σημασία κατέχει το διαδίκτυο, ως ένας χώρος ανάπτυξης ταυτοτήτων. Η επιλεκτική ανωνυμία που μπορεί να προσφέρει ο διαδίκτυο στους χρήστες, αποτελεί έναν νέο χώρο, που τα άτομα μπορούν να αναπτύξουν διαφορετικούς ρόλους και ταυτότητες, πέρα από την πραγματική τους ζωή. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να συμβεί σε άτομα κάθε ηλικίας ή άλλων χαρακτηριστικών. «Στις σύγχρονες κοινωνίες, όπου συμβαίνουν ραγδαίες αλλαγές τόσο στον επαγγελματικό τομέα όσο και στον τρόπο ζωής, αναγκαζόμαστε να επαναπροσδιορίσουμε τις αξίες και τα πιστεύω μας συνεχώς και να θέτουμε νέα όρια και νέους στόχους στον εαυτό μας. Το διαδίκτυο, μας επιτρέπει να πειραματιζόμαστε με αυτές τις αλλαγές χωρίς να βιώνουμε αναγκαστικά τις συνέπειες που θα είχαμε στην "πραγματική ζωή" » (Κούρτη, 2003, σελ 155).

Συνεπώς, χρήσιμο για την εργασία μας, θα είναι να αναλογιστούμε ότι τα άτομα μπορούν να υποδύονται ρόλους στο διαδίκτυο που δεν είναι δυνατόν να έχουν στην πραγματική τους ζωή ή να συγκροτούν ταυτότητες, πέραν των πραγματικών, και να διαμορφώνουν έτσι νέες απόψεις και στάσεις.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΡΕΥΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

3.1 Ερευνητικά ερωτήματα και μεθοδολογία της έρευνας

Όπως έχει ήδη ειπωθεί, στόχος της παρούσας εργασίας είναι να μελετήσει τον τρόπο παρουσίασης διαφόρων ζητημάτων και γεγονότων από τα τοπικά μέσα μαζικής επικοινωνίας καθώς και τη στάση που κράτησαν απέναντι στο κόμμα της Χ.Α.

Με βάση τον στόχο αυτό αλλά και το θεωρητικό πλαίσιο που περιγράφηκε στα προηγούμενα κεφάλαια της παρούσας εργασίας είναι απαραίτητο να ορισθούν τα ερευνητικά ερωτήματα που καλείται να μελετήσει η εργασία.

Ως πρώτο ερώτημα, θα εξετασθεί αν ο τοπικός τύπος και τα τοπικά site/blogs, βοήθησαν στην δημιουργία και ισχυροποίηση της ακροδεξιάς -η οποία κατά την συγκεκριμένη χρονική περίοδο έλαβε τη μορφή του κόμματος της Χρυσής Αυγής- μέσω του τρόπου προβολής συγκεκριμένων ζητημάτων, τα οποία προκάλεσαν φόβο και ανασφάλεια στα άτομα. Ο τρόπος προσέγγισης δηλαδή, διαφόρων θεμάτων από τα ΜΜΕ, στα πλαίσια της κοινωνίας του ρίσκου, συνέβαλε στην αντίληψη της κοινωνικής πραγματικότητας με τέτοιο τρόπο που να ευνοείται η ανάδειξη του ακροδεξιού λόγου;

Επίσης, ως δεύτερο ερώτημα, θα εξετασθεί αν και κατά πόσο ο τρόπος προβολής του κόμματος της Χ.Α επηρέασε την πολιτική του ενδυνάμωση. Κατά πόσο δηλαδή, η προβολή του λόγου και των δράσεων της Χ.Α ενίσχυσαν ή περιόρισαν τελικά την εκλογική της δύναμη.

Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε για να διεξάγουμε συμπεράσματα και να διερευνήσουμε τις υποθέσεις εργασίας, με βάση το αρχειακό υλικό των τοπικών εφημερίδων, είναι η ανάλυση περιεχομένου.

Η ανάλυση περιεχομένου, θα μας επιτρέψει να αναλύσουμε τα κείμενα της έρευνας, με στόχο α) να αποκρυπτογραφήσουμε τις στάσεις και προθέσεις των αρθρογράφων, καθώς και β) την επιρροή που τα κείμενα αυτά ασκούν στον αναγνώστη, «η εξαγωγή συμπεράσματος σχετικά με τον αποστολέα του μηνύματος ή τις επιπτώσεις του μηνύματος είναι πιο δύσκολη και πιο προβληματική σε σύγκριση με το περιεχόμενο του ίδιου του μηνύματος. Για το λόγο αυτό, οι έρευνες που εφαρμόζουν την εν λόγω μέθοδο συνήθως επικεντρώνονται στα βασικά θέματα που καλύπτει το κείμενο, στη συγκριτική τους σημασία, στο χώρο ή στο χρόνο που αφιερώνεται σε αυτά, καθώς και σε άλλα στοιχεία του περιεχομένου, τα οποία επιτρέπουν στον ερευνητή να περιγράψει το μήνυμα σε σχέση με τις κατηγορίες που τον ενδιαφέρουν» (Κυριαζή, 1999, σελ, 284). Γενικά πάντως, «οι στόχοι της ανάλυσης περιεχομένου είναι να μετατρέψει "ακατέργαστα" φαινόμενα σε δεδομένα τα οποία μπορούν να τύχουν, βασικά, μιας επεξεργασίας κατά επιστημονικό τρόπο ώστε να μπορούν ν' αποτελέσουν σταδιακά ένα σώμα γνώσεων» (Φίλιας, 1997, σελ.205).

Η μέθοδος της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου αποτελεί ιδανική μέθοδο μελέτης για ανάλυση τεκμηρίων, όπως είναι τα άρθρα των εφημερίδων και των ιστοσελίδων.

3.1.1 Κατηγοριοποίηση των άρθρων

Εφόσον έχει ληφθεί απόφαση για το ποια ερευνητικά ερωτήματα θα προσπαθήσει να διερευνήσει η εργασία, θα πρέπει να ορίσουμε την βασική ομάδα καταγραφής των δεδομένων. Προσδιορίζεται δηλαδή «το τμήμα του κειμένου που θα αποτελέσει τη βάση για την κατηγοριοποίηση: η λέξη, η πρόταση, η παράγραφος, το θέμα, το πρόσωπο ή το συνολικό κείμενο (το άρθρο, το βιβλίο, η ταινία, η προσωπική συνέντευξη, το ραδιοφωνικό ή το τηλεοπτικό πρόγραμμα, κλπ)» (Κυριαζή, 1999, σελ 289). Ως μονάδα καταγραφής επιλέγεται το γενικό θέμα . Το θέμα ουσιαστικά αποτελεί το νόημα ή κεντρική ιδέα ενός κειμένου ή άρθρου. Η επιλογή του «θέματος» ως βάση της κατηγοριοποίησης μας χρησιμεύει στις

περιπτώσεις που επιχειρείται η ανάλυση και διερεύνηση αξιών, στάσεων και απόψεων ενός άρθρου ή κειμένου.

Οι κατηγορίες που δημιουργούνται καθορίζονται από το σκοπό της έρευνας καθώς και από το γενικό θεωρητικό της υπόβαθρο (Κυριαζή, 1999, σελ 292). Αρχικά τα δεδομένα της έρευνας τοποθετούνται σε δοκιμαστικές κατηγορίες και ανάλογα με το πόσο κατάλληλες και χρηστικές είναι στην πράξη, τροποποιούνται, προσαρμόζονται και τελικά οριστικοποιούνται για την συνέχιση της έρευνας. Μετά από την μελέτη των άρθρων του τοπικού τύπου τα άρθρα ταξινομήθηκαν με βάση το θέμα σε κατηγορίες ανάλυσης. Μέσω της ανάλυσης περιεχομένου, επιχειρήσαμε την αποκωδικοποίηση των μηνυμάτων των άρθρων των τοπικών εφημερίδων και ιστοσελίδων, σε σχέση με την κατασκευή διακινδυνεύσεων στους αναγνώστες. «Η ανάλυση περιεχομένου είναι ουσιαστικά μία διαδικασία κωδικοποίησης. Η κωδικοποίηση είναι η διαδικασία μετατροπής πρωτογενών δεδομένων σε τυποποιημένη μορφή. Στην ανάλυση περιεχομένου, οι –προφορικές, γραπτές ή άλλες – επικοινωνίες κωδικοποιούνται ή ταξινομούνται σύμφωνα με κάποιο εννοιολογικό πλαίσιο». (Babbie E. 2011, σελ 525).

Μέσα από την ανάγνωση και ανάλυση των συγκεκριμένων μονάδων καταγραφής (άρθρων), και αναλογιζόμενοι των κινδύνων που ελλοχεύουν σε μία τέτοια διαδικασία επιλογής θεματικών κατηγοριών και οι οποίοι έχουν να κάνουν με την υποκειμενικότητα των επιλεγμένων από τον ερευνητή κριτηρίων, ταξινομούνται σε τέσσερις γενικές κατηγορίες:

- 1- Η εικόνα-αναπαράσταση του στερεοτύπου μετανάστη – εγκληματία
- 2- Η αναπαράσταση του έθνους ως απειλούμενου
- 3- Οι οικονομικές συνθήκες ως παράγοντας ανασφάλειας
- 4- Η αντιμετώπιση της Χρυσής Αυγής από τα ΜΜΕ

Στην πρώτη κατηγορία αναφερόμαστε στην εικόνα – αναπαράσταση των μεταναστών που διοχετεύεται μέσω του Κορινθιακού τύπου και sites/blogs, στους πολίτες της Κορινθίας. Στη κατηγορία αυτή εντάσσουμε τα άρθρα, η αποκρυπτογράφηση των οποίων, αναδεικνύει τη σχέση μετανάστη και εγκληματικότητας ή παρανομίας, την αρνητική συμβολή του μετανάστη στην οικονομία (αδήλωτη εργασία, ανεργία των γηγενών, εξαγωγή συναλλάγματος προς τις χώρες καταγωγής τους, κλπ), την αρνητική αντιμετώπιση που αφορούν στο

Κέντρο Μετανάστευσης Κορίνθου και τους δύο οικισμούς Ρομά στην Κορινθία (Οικισμοί: Εξαμιλίων Δ. Κορινθίων και Ζευγολατιού Δ. Βέλου – Βόχας), τις αντιδράσεις για την νομοθετική προσπάθεια απόδοσης ιθαγένειας.

Στην δεύτερη κατηγορία, κατατάσσουμε τα άρθρα τα οποία προσπαθούν να προβάλλουν το ελληνικό έθνος ως απειλούμενο από εξωτερικούς εχθρούς, όπως η Τουρκία, η Αλβανία, τα Σκόπια, το Ισραήλ. Στην ίδια κατηγορία εντάσσουμε την αντιμετώπιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως ενός μορφώματος υπεύθυνου για τον περιορισμό ή την απώλεια της εθνικής κυριαρχίας. Επίσης, εντάσσουμε την αρθρογραφία που αφορά στους κινδύνους από την παγκοσμιοποίηση και τον εθνομηδενισμό, στις θεωρίες συννομωσιολογίας και στην εγκαθίδρυση της παγκόσμιας τάξης πραγμάτων, τα άρθρα για την καθαρότητα του αίματος και την εθνική ομοιογένεια.

Στην τρίτη γενική κατηγορία, εντάσσουμε την αρθρογραφία που αφορά σε διακινδυνεύσεις που έχουν να κάνουν με τις οικονομικές συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί. Η οικονομική κρίση έχει επιφέρει προβλήματα στη λειτουργία του κράτους (κράτος πρόνοιας, θέματα υγείας, παιδείας, κ.α) με αποτέλεσμα την αμφισβήτηση και απαξίωση του πολιτικού συστήματος και των θεσμών (δημοκρατία, κοινοβούλιο, βουλευτές, κ.α), καθώς εμφανίζονται πλέον αναποτελεσματικοί στο να "προστατεύσουν" τους πολίτες .

Στην τέταρτη κατηγορία εντάσσουμε την αρθρογραφία που αποκαλύπτει τη στάση που τήρησε ο τοπικός τύπος απέναντι στο κόμμα της Χ.Α. Εστιάζουμε στον τρόπο που οι τοπικές εφημερίδες πρόβαλαν τη δράση του κόμματος της Χ.Α, που μπορεί να είναι θετικός , αρνητικός ή ουδέτερος.

3.1.2 Ταξινόμηση των άρθρων

Σε ότι αφορά στην επιλογή του σώματος ανάλυσης (corpus), του υλικού, δηλαδή, της ανάλυσης, αυτό συγκροτήθηκε από
-τις καθημερινές εφημερίδες: Σήμερα, Πρωινή, Ημερησία Κορίνθου,

-τις εβδομαδιαίες: Η φωνή της Κορινθίας (1η σε κυκλοφορία), Κορινθιακή, Γνώμη των Πολιτών,

-την μηνιαία εφημερίδα: Κορινθιακός Παλμός,

-και τα sites/blogs: www.ekorinthos.gr, <http://gnomipoliton.wordpress.com>, <http://www.parakato.gr>, <http://korinthostv.blogspot.gr>, <http://www.fresh-press.gr>, <http://www.loutrakiblog.gr>, <http://isthmos.gr>, <http://geraniablog.blogspot.gr/>, <http://www.diogenis-press.gr>, <http://korinthiannews.gr>, [korinthiakoi-orizontes.blogspot, gr](http://korinthiakoi-orizontes.blogspot.gr), <http://www.sfedona.gr>.

Οι εφημερίδες επιλέχθηκαν έτσι ώστε να καλύπτουν ένα ευρύ ιδεολογικό φάσμα, από τις συντηρητικότερες ως τις πιο φιλελεύθερες ιδεολογικά προσεγγίσεις, εξασφαλίζοντας έτσι μεγαλύτερη αντιπροσωπευτικότητα στο δείγμα της έρευνας. Οι υπόλοιπες εφημερίδες του νομού, που κρίθηκε σκόπιμο να μην ερευνηθούν, είναι ενδοδημοτικές, ελάχιστης κυκλοφορίας και κυρίως χωρίς οργανωμένο αρχειακό υλικό.

Η θεματολογία των εφημερίδων, καλύπτει ένα ευρύ φάσμα γεγονότων (περιλαμβάνουν δηλαδή πολιτικά, οικονομικά, πολιτιστικά, κοινωνικά, τοπικά, θέματα) και αποτελούν τις εφημερίδες με την μεγαλύτερη κυκλοφορία και αναγνωσιμότητα στον νομό.

Οι τοπικές εφημερίδες φτάνουν στον αναγνώστη με τρεις κυρίως τρόπους: α) πωλούνται σε περίπτερα και άλλα καταστήματα (όπως και οι εφημερίδες πανελληνίας κυκλοφορίας και άρα μπορούν να λειτουργούν είτε ανταγωνιστικά είτε συμπληρωματικά ως προς αυτές), β) αποστέλλονται ταχυδρομικώς σε αναγνώστες μέσω ετήσιας συνδρομής (που έχουν εγγραφεί ως συνδρομητές), γ) αποστέλλονται δωρεάν σε δημόσιους φορείς και οργανισμούς (Δήμους, Τράπεζες, Δημόσιους Οργανισμούς, Συλλόγους κλπ, και άρα διαβάζονται από αρκετά άτομα). Οι παραπάνω τρόποι διάθεσής τους στους αναγνώστες δείχνει ότι πλέον οι τοπικές εφημερίδες διαβάζονται από πολυπληθή τμήματα των τοπικών κοινωνιών. Επιπλέον, είναι εύκολο να διαβαστούν όχι μόνο από τα άτομα που τις επιλέγουν να τις αγοράσουν αλλά και από άτομα που εισέρχονται σε δημόσιους χώρους. Επομένως, η δωρεάν διάθεσή του φύλλων του τοπικού τύπου σε πολλούς χώρους αυξάνει την επίδρασή τους στην τοπική κοινωνία.

Η χρονική περίοδος που επιλέχθηκε για την ανάλυση της έρευνας αφορά το διάστημα από 1/1/2012 έως 31/12/2013 και είναι η χρονική στιγμή κατά την οποία το κόμμα της Χρυσής Αυγής έκανε έντονη την παρουσία του στον πολιτικό βίο της χώρας και συνέπεσε με την επικράτηση ιδιαίτερων οικονομικό-κοινωνικών συνθηκών την περίοδο αυτή. Επιπλέον, συνέβησαν διάφορα γεγονότα για τα οποία η Χ.Α βρήκε πρόσφορο έδαφος να αρθρώσει πολιτικό λόγο όπως ζητήματα μετανάστευσης και νομοθετικές διαδικασίες απόδοσης ιθαγένειας, δημιουργία κέντρων κράτησης μεταναστών, πολιτική αστάθεια, ένταση της οικονομικής κρίσης και τέλος είναι η περίοδος κατά την οποία έγιναν συλλήψεις σε μέλη και βουλευτές της Χ.Α και τους αποδόθηκαν κατηγορίες για συγκρότηση και ένταξη σε εγκληματική οργάνωση.

Επίσης, από την ανάλυση του διαθέσιμου υλικού, επιλέγηκαν είτε ολόκληρα τα δημοσιεύματα, είτε επιμέρους τμήματα των δημοσιευμάτων αυτών με συγκεκριμένες φράσεις και σχόλια. Αναλύθηκαν ακόμη πρωτοσέλιδα εφημερίδων, στα οποία καταγράφηκαν φωτογραφίες και τίτλοι (γλωσσολογικό επίπεδο). Η έρευνα στις ηλεκτρονικές εκδόσεις των εφημερίδων, τις τοπικές ιστοσελίδες και τα μπλογκς, πραγματοποιήθηκε αναζητώντας λέξεις κλειδιά σε γνωστές μηχανές αναζήτησης και η συσχέτισή τους με τον νομό Κορινθίας. Τα άρθρα θα εξεταστούν ώστε να προκύψει τόσο η κατανόηση του διαμεσολαβούμενου μηνύματος όσο και η τεκμηρίωση μίας περισσότερο υποκειμενικής γνώμης σχετικά με την επίδραση που μπορεί να έχει η επίδραση των μηνυμάτων .

Οφείλουμε να σημειώσουμε εδώ, ότι οι τοπικές εφημερίδες έχουν ιδιαιτερότητες, όσον αφορά στη λειτουργία τους, σε σχέση με τις εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας.

Η κυριότερη διαφορά τους είναι ότι δεν έχουν επαγγελματίες αρθογράφους, που να γράφουν σε αυτές, σε σταθερή καθημερινή ή εβδομαδιαία βάση. Σε μεγάλο βαθμό, τα άρθρα είναι κείμενα των αρχισυντακτών των εφημερίδων αλλά και κάποιων επώνυμων ή ανωνύμων συγγραφέων που δημοσιεύονται με τη μορφή άρθρων, ανοιχτών επιστολών, ή επιστολών διαμαρτυρίας. Όπως προκύπτει και από την έρευνα, η αρθογραφία αποτελείται από κείμενα ατόμων που κατέχουν θέσεις, στην άτυπη διαστρωμάτωση της τοπικής κοινωνίας, που συνοδεύονται με αυξημένο κύρος και αναγνώριση (καθηγητές μέσης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, απόστρατοι

αξιωματικοί, νομικοί, ιερείς, κ.α) ή βρίσκονται κοντά στην πολιτική εξουσία (πρόεδροι τοπικών οργανώσεων κομμάτων, πρόεδροι φορέων τοπικής κοινωνίας, αιρετοί τοπικής αυτοδιοίκησης, κ.α). Επομένως, η "γνώμη" τους, όπως αποτυπώνεται μέσα από την αρθρογραφία τους, έχει ιδιαίτερα βαρύνουσα σημασία για ορισμένες ομάδες τοπικού πληθυσμού. Επίσης, βλέπουμε η αρθρογραφική τους παρουσία να μην περιορίζεται μόνο σε ένα έντυπο, αλλά να επαναλαμβάνεται σε αρκετές εφημερίδες ή ιστοσελίδες ταυτόχρονα.

Τέλος, σημαντικό ποσοστό της ημερήσιας αρθρογραφίας του τοπικού τύπου αποτελείται από αναδημοσιεύσεις άρθρων εφημερίδων πανελλήνιας κυκλοφορίας ή ιστοσελίδων μεγάλης επισκεψιμότητας, η επιλογή όμως των οποίων φανερώνει την κατεύθυνση που η τοπική εφημερίδα θέλει να κινηθεί.

Στην παρούσα εργασία μελετώνται πρωτογενή άρθρα επτά εφημερίδων του νομού Κορινθίας, που προαναφέραμε, καθώς και αναζήτηση σε ιστοσελίδες τοπικού ενδιαφέροντος. Από την κατηγοριοποίηση, προέκυψε ότι η πλειοψηφία των άρθρων που σχετίζονται με τον σκοπό που αναλύουμε και τελικά εξετάστηκαν, ήταν Πρωινή 20 άρθρα, Ημερησία Κορίνθου 4, Η Φωνή της Κορινθίας 57, Σήμερα 5, Κορινθιακή 8, Γνώμη των πολιτών 1, Κορινθιακός Παλμός 21, ενώ τα sites/blogs: 36 άρθρα συνολικά.

Τα άρθρα θεωρούνται αντιπροσωπευτικά και επαρκή για την εξέταση του θέματός μας. Τα συγκεκριμένα άρθρα εμφάνισαν σημαντική συσχέτιση με το σκοπό της έρευνάς μας, περιείχαν αρκετά δεδομένα και για τους λόγους αυτούς περιλήφθηκαν στην μελέτη. Επιλέγηκαν μέσα από ένα σύνολο 600 άρθρων, όπου τα μη επιλεγμένα άρθρα περιείχαν ελάχιστα δεδομένα και μικρή συσχέτιση ως προς το σκοπό του εξετάζουμε Προκειμένου να προβούμε στην κωδικοποίηση του υλικού, λάβαμε υπ' όψη τόσο το «πρόδηλο» περιεχόμενο των άρθρων, δηλαδή του ορατού και ξεκάθਾਰου περιεχομένου τους, όσο και του «λανθάνοντος» περιεχομένου των άρθρων, των υπόρρητων δηλαδή νοημάτων τους. Συνεπώς, από τα ευρήματα της έρευνας προέκυψαν και μελετήθηκαν 152 άρθρα (βλ. Παραρτήματα), τα οποία παρουσίασαν υψηλή συσχέτιση με το σκοπό της εργασίας και πάνω στα οποία στηρίχθηκαν τα συμπεράσματά της.

Με βάση το θέμα και περιεχόμενο των άρθρων του τοπικού τύπου , έγινε η αξιολόγησή τους και τοποθετήθηκαν στις διάφορες κατηγορίες, οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω:

ΤΙΤΛΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ	ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΡΘΡΩΝ ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ						ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΘΡΩΝ
	Εικόνα- αναπαράσταση του στερεοτύπου μετανάστη- εγκληματία	Η αναπαράσταση του έθνους κράτους ως απειλούμενου	Οι οικονομικές συνθήκες ως παράγοντας ανασφάλειας	Η αντιμετώπιση της Χρυσής Αυγής από τα ΜΜΕ	Θετική	Ουδέτερη	
Πρωινή	9	3	2	2	2	2	20
Ημερησία Κορίνθου	3	1					4
Η Φωνή της Κορινθίας	30	18	6	10			57
Γνώμη των πολιτών	1						1
Κορινθιακός Παλμός	9	5	3	4			21
Σήμερα	2	2		1			5
Κορινθιακή	5		1		1	1	8
SITES/BLOGS							
ekorinthos.gr	1						1
gnomipoliton.wo rdpress.com	1				1		2

www.parakato.gr	1						1
korinthostv.blogs pot.gr	5		2	1			8
sfedona.gr	1		1				2
fresh-press.gr	1						1
loutrakiblog.gr	2						2
http://isthmos.gr	4	1	1	1			7
geraniablog.blog spot.gr	4		1				5
diogenis-press.gr	1						1
korinthiannews.g r	5						5
korinthiakoi- orizontes.blogsp ot.gr	1						1

3.2 Ανάλυση της έννοιας της ακροδεξιάς και παρουσίαση του φαινομένου σε ευρωπαϊκό και τοπικό επίπεδο

Τα όρια μεταξύ της ακροδεξιάς και των υπολοίπων πολιτικών δυνάμεων, αρκετές φορές παρουσιάζονται ασαφή. Πολιτικές δυνάμεις, προκειμένου να προσελκύσουν ψηφοφόρους, καταφεύγουν στην υιοθέτηση των απόψεων και αντιλήψεων των ακροδεξιών κομμάτων. Επίσης, η ίδια η ακροδεξιά δεν εμφανίζεται σε κάθε χώρα ως μία ομοιόμορφη πολιτική δύναμη, αλλά πέρα από τα βασικά στοιχεία που τη χαρακτηρίζουν, διαφοροποιήσεις υπάρχουν ως προς τους λόγους ανάπτυξής της, την πορεία της, τη ρητορική της, την στάση των ΜΜΕ απέναντί της, κλπ.

Για την συσχέτιση της θεωρίας της «κοινωνίας του ρίσκου» με την άνοδο της Χ.Α, είναι επομένως απαραίτητη, μία σύντομη ιστορική περιγραφή του φαινομένου της ακροδεξιάς σε Ελλάδα και Ευρώπη.

3.2.1 Το φαινόμενο της ακροδεξιάς

Ο εθνικισμός (αγγλ. nationalism) αποτελεί κυρίαρχη έννοια στην περίοδο της νεωτερικότητας και ως πολιτική ιδεολογία υποστηρίζει την ιδέα της εθνικής ταυτότητας για ένα σύνολο ανθρώπων, τη διαίωνιση της ταυτότητας αυτής και των ξεχωριστών χαρακτηριστικών των ατόμων ενός έθνους. Κατά τον 16ο – 17ο αιώνα, δημιουργήθηκε η ανάγκη ύπαρξης μίας κεντρικής πολιτικής δομής, του κράτους, που θα αντικαθιστούσε τα κατακερματισμένα φέουδα, με στόχο την υποστήριξη του εμπορίου και της μαζικής βιομηχανικής παραγωγής, που την περίοδο εκείνη έκαναν την εμφάνισή τους. Οι αρμοδιότητες, οι τοπικές εξουσίες και η επιμέρους πολιτική και στρατιωτική ισχύς των διάσπαρτων φεουδαρχιών, ασκούνται τώρα από ένα κεντρικό θεσμό. Τα άτομα ουσιαστικά συναινούν να μεταβιβάσουν δικαιώματά τους όπως το δικαίωμα στη ζωή (προστασία), το δικαίωμα της περιουσίας, κλπ σε έναν θεσμό που πλέον, μέσω της εκπροσώπησή τους, αναλαμβάνει να τα προασπίζεται, με αντάλλαγμα της νομιμοποιημένη άσκηση βίας. Έτσι, ο νέος θεσμός απαιτείται να

έχει τη μεγαλύτερη κοινή αποδοχή . Δημιουργείται δηλαδή η αναγκαιότητα μιας λειτουργίας που να εξασφαλίζει την συνεκτικότητα στο εσωτερικό των νέων νεωτερικών εθνών-κρατών που κάνουν την εμφάνισή τους. Έτσι, στην μεταβατική αυτή περίοδο, θα αναπτυχθεί η εθνικιστική ιδεολογία , όπου θα κατευθύνει προς τη νομιμοποίηση και αναγκαιότητα της ύπαρξης και λειτουργίας των κρατών. Η λειτουργικότητα της ιδεολογίας του εθνικισμού έγκειται στο γεγονός ότι εσωτερίκευσε στα άτομα την ανάγκη ταύτισή τους με το κράτος σε αντίθεση με την στάση τους κατά το προνεωτερικό κοινοτικό πρότυπο κοινωνικής οργάνωσης . Μέσω της διαδικασίας των ψυχολογικών ταυτίσεων, που θα αναλύσουμε παρακάτω, τα άτομα πλέον ταυτίζουν την ύπαρξή τους με την ύπαρξη και ανάπτυξη του κράτους τους.

3.2.2 Η ακροδεξιά στην Ευρώπη

Σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή ήπειρο, η ακροδεξιά αναγεννιέται, με κοινά ιδεολογικά χαρακτηριστικά, όπως τη νοσταλγία προς τον ναζισμό και τους ηγέτες του, την επιδίωξη της απολυταρχίας έναντι της δημοκρατίας και του κοινοβουλευτισμού, την «δίκαιη» φυλετική ανισότητα έναντι «κατώτερων» φυλών (Ρομά, Εβραίοι κλπ) , την άσκηση βίας, κλπ.

Η έκφραση της ακροδεξιάς δεν εμφανίζεται με την μορφή μόνο αντισυστημικών περιθωριακών σχηματισμών αλλά πλέον έχει τη μορφή πολιτικών κοινοβουλευτικών κομμάτων, όπου παρά την ιδεολογική αντίθεσή τους στο θεσμό της δημοκρατίας, εκμεταλλεύονται τους δημοκρατικούς θεσμούς, και συμμετέχουν ισότιμα στις εκλογικές διαδικασίες προκειμένου να αποκτήσουν πολιτική ισχύ και εξουσία.

Σύμφωνα με τους θεωρητικούς μελετητές του φασιστικού φαινομένου, αυτό θα μπορούσε να χωριστεί σε τρεις μεγάλες ιστορικές περιόδους. Η πρώτη περίοδος, ξεκινά χρονικά από τον Δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1970, και κυριότεροι εκπρόσωποι είναι το ιταλικό MSI, το οποίο προέρχεται από το μουσολινικό φασιστικό κόμμα, το γερμανικό NPD και κάποια κόμματα ή

οργανώσεις, κυρίως στη Σκανδιναβία και την Ελβετία. Η δεύτερη περίοδος, από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 και για μία εικοσαετία περίπου. Εξέχουσα θέση κατέχουν, γαλλικό Εθνικό Μέτωπο του Ζαν Μαρί Λεπέν, το Κόμμα Ελευθερίας του Χάιντερ στην Αυστρία, το φλαμανδικό Vlaams Blok στο Βέλγιο, και τα Κόμματα της Προόδου στη Δανία και τη Νορβηγία. Η τρίτη περίοδος, αποτελεί την σύγχρονη περίοδο του φασισμού και τα βασικά χαρακτηριστικά του περιγράφονται παρακάτω.

Περίληπτικά, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε εδώ τους κυριότερους εκπροσώπους της ακροδεξιάς στην Ευρώπη και την πολιτική τους εξέλιξη:

Στην Ουγγαρία ,το κόμμα Jobbik (Magyarországért Mozgalom – Κίνημα για μια Καλύτερη Ουγγαρία), ιδρύθηκε επίσημα το 2003, και κέρδισε ποσοστό 17% στις Εθνικές εκλογές του 2010 και 15% στις τελευταίες Ευρωεκλογές. Το Jobbik , ανέπτυξε έναν πολιτικό λόγο απαξίωσης του πολιτικού συστήματος και επικεντρώθηκε σε περιοχές της Ουγγαρίας όπου διαβιεί μεγάλος αριθμός Ρομά και εμφανίζουν υψηλό ποσοστό φτώχειας . Το Jobbik έχει διασυνδέσεις με το Εθνικό Μέτωπο του Λεπέν, το Βρετανικό Εθνικό Κόμμα και την ιταλική ακροδεξιά Forza Nuova. Ως νόμιμος πλέον πολιτικός σχηματισμός, το Jobbik χρησιμοποιεί ελεύθερα τον τύπο, το Διαδίκτυο και τα ΜΜΕ προκειμένου να αρθρώσει τον ρατσιστικό, αντισημιτικό, εθνικιστικό, μισαλλόδοξο, κλπ, πολιτικό του λόγο .

Η ακροδεξιά στη Αυστρία κατέχει μια ευρωπαϊκή πρωτιά, κυρίως συμβολική , όπου για πρώτη φορά ακροδεξιό κόμμα συμμετέχει στην διακυβέρνηση μιας χώρας και σχηματίζει κυβέρνηση συνεργασίας με το συντηρητικό Λαϊκό Κόμμα (ύστερα από της εθνικές εκλογές του 2000 και μέχρι το 2006) .

Η μετατροπή της «αντισυστημικής» Ακροδεξιάς σε κυβερνώσα δύναμη της στοίχισε εκλογικά, με αποτέλεσμα στην επόμενη αναμέτρηση το Κόμμα της Ελευθερίας να κατακυλήσει στο 10%, όμως η κρίση στην Ευρωζώνη, ανασυντάσσει την αντιευρωπαϊκή Ακροδεξιά της Αυστρίας. Το ακροδεξιό Κόμμα της Ελευθερίας του Χανς Κρίστιαν Στράχε αναδείχτηκε τρίτη δύναμη στις εκλογές της 29/9/2013 Σεπτεμβρίου με 22,40%, με διαφορά μόλις 1,5% από το δεξιό Λαϊκό Κόμμα. Παρόλο που η οικονομική κατάσταση της Αυστρίας βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με οικονομική ανάπτυξη και χαμηλά ποσοστά ανεργίας, οι Αυστριακοί ψηφοφόροι αντιστάθηκαν σθεναρά στην πολιτική

της οικονομικής στήριξη της Ελλάδας και των άλλων χωρών του ευρωπαϊκού Νότου που αγωνίζονται για να παραμείνουν στην ευρωζώνη.

Στην Ολλανδία, η ακροδεξιά εμφανίζεται το 2005, όπου ιδρύεται «Το Κόμμα της Ελευθερίας», όταν ο τότε βουλευτής του Φιλελεύθερου Κόμματος Χέερτ Βίλντερς (Geert Wilders) αποχώρησε από αυτό διαφωνώντας τόσο σε γενικά θέματα μετανάστευσης όσο και ειδικά στη μετανάστευση από Μουσουλμανικές χώρες. Στις εκλογές του 2006, Το Κόμμα της Ελευθερίας, αναδείχθηκε ως το πέμπτο ισχυρότερο κόμμα λαμβάνοντας εννέα από τις 150 έδρες της Βουλής των αντιπροσώπων. Στις επόμενες ευρωεκλογές, ο Wilders πετυχαίνει ποσοστό του 17% και στις εθνικές εκλογές του 2010 ανακηρύσσεται ως το τρίτο μεγαλύτερο κόμμα της Ολλανδίας, κερδίζοντας ένα 15,5% και τις 24 έδρες που του αναλογούν. Συμμετέχει άτυπα στην κυβέρνηση μειοψηφίας που σχηματίζεται από το πρώην κόμμα του και το Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα και την στηρίζει χωρίς να τοποθετεί αντιπροσώπους του σε αυτή. Το 2012 αποσύρει την στήριξη, αντιδρώντας στα μέτρα λιτότητας που η κυβέρνηση ήθελε να επιβάλλει.

Σήμερα το Κόμμα της Ελευθερίας είναι ίσως το μοναδικό κόμμα της Ολλανδίας που μονοπωλεί τον ευρωσκεπτικισμό και τόσο φανερά αμφισβητεί ανοιχτά την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα μετανάστευσης και οικονομίας και προτείνει την επιστροφή στο εθνικό νόμισμα, την απαγόρευση μουσουλμανικών σχολείων, την απαγόρευση του Κορανίου και της μαντίλας, κλπ.

Η πορεία της ακροδεξιάς στη Ιταλία δείχνει να μην σταμάτησε ποτέ. Το 1946 ιδρύεται το Ιταλικό Κοινωνικό Κίνημα (MSI) με ιδεολογικές καταβολές στο φασιστικό καθεστώς του Μπενίτο Μουσολίνι και έντονες πραξικοπηματικές τάσεις και το οποίο στις εκλογές του 1948 παίρνει ποσοστό 2.0% αλλά διατηρεί ποσοστό από 5-7% για αρκετά χρόνια.

Στις δεκαετίες του 1980 και του 1990 τα ιταλικά κοινοβουλευτικά κόμματα απαξιώνονται πολιτικά λόγω εμπλοκής τους σε σωρεία σκανδάλων και καταποντίζονται εκλογικά. Το Ιταλικό Κοινωνικό Κίνημα αξιοποιεί την πολιτική ευκαιρία που παρουσιάζεται και κατευθύνεται προς την κεντροδεξιά. Στις δημοτικές εκλογές της Νάπολης το 1993 επιστρατεύει την εγγονή του Μουσολίνι, Αλεξάνδρα, η οποία συγκεντρώνει ποσοστό 44% των ψήφων. Το επόμενο έτος, το MSI συμμαχεί με την Forza Italia του Μπερλουσκόνι σε σχηματισμό με το όνομα Εθνική Συμμαχία

και τελικά κερδίζει τις εκλογές. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 εμφανίστηκε στο Μιλάνο η νεοναζιστική «Άρια Τάξη» (Aryan Order), οργάνωση που ακολουθεί τα ιδεολογικά χνάρια του γερμανικού εθνικοσοσιαλισμού.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 μια νέα ακροδεξιά οργάνωση έκανε την εμφάνισή της στη βόρεια Ιταλία η «Λίγκα του Βορρά» (Lega Northe) από τον Ιδρυτή της ο Umberto Bossi, με στόχους την απόσχιση του Βορρά της Ιταλίας από τη Ρώμη και η δημιουργία αυτόνομου ανεξάρτητου κράτους και εκδηλώνοντας την αντίθεσή της με την μετανάστευση από τη νότια Ιταλία. Στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές του 1990 συγκέντρωσε το 19% των ψήφων και εξέλεξε 15 βουλευτές, για να αναδειχθεί έτσι σε δεύτερο κατά σειρά κόμμα, στην τοπική Βουλή της Λομβαρδίας. Στις βουλευτικές εκλογές του 2008 πήρε ποσοστό 8% που αποτελεί και το καλύτερο ποσοστό της. Η Τρίχρωμη Φλόγα (Fiamma Tricolore) και η Νέα Δύναμη (Forza Nuova) αποτελούν περιθωριακά φασιστικά ακροδεξιά μορφώματα χωρίς ιδιαίτερες εκλογικές επιτυχίες, αλλά με οργανωμένη κινηματική δράση, και αντισλαμικό και ξενοφοβικό λόγο.

Η ρευστή πολιτική κατάσταση που επικράτησε για αρκετά χρόνια στην Ιταλία, οδήγησε σε ανοχή ρατσιστικών και εθνικιστικών απόψεων προκειμένου να δημιουργηθούν κυβερνήσεις. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την φασιστική παράδοση της Ιταλίας, ενδέχεται κάποια στιγμή να προκαλέσουν εκλογική άνοδο των εθνικιστικών κομμάτων.

Κύριος εκφραστής της ακροδεξιάς στην Γερμανία είναι το Εθνικοδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας (γερμ.: Nationaldemokratische Partei Deutschlands, NPD), το οποίο ιδρύθηκε στις 28 Νοεμβρίου 1964. Αργότερα, την δεκαετία εμφανίστηκαν διάφορες οργανώσεις, όπως το «Μέτωπο Δράσης των Εθνικοσοσιαλιστών / Εθνικοί Ακτιβιστές», η «Ιδεολογική Κοινότητα του Νέου Μετώπου» «Η Γερμανική Εναλλακτική Λύση», το «Εθνικοσοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Γερμανίας (NSDAP) το κόμμα των «Ρεπουμπλικάνων» (Republikaner), κλπ,

Η περίπτωση της Βρετανίας αποτελεί εξαίρεση σε σχέση με την εμφάνιση της ακροδεξιάς στην Ευρώπη. Το Βρετανικό Εθνικό Κόμμα (BNP-British National Party) εμφανίζεται στην πολιτική σκηνή στις δημοτικές εκλογές του 2008 όταν συγκέντρωσε 5,2% και εξέλεξε τον πρώτο του περιφερειακό σύμβουλο. Στις βουλευτικές εκλογές του 2010 δεν κατάφερε να κερδίσει βουλευτική έδρα, πήρε

όμως ποσοστό 1,9%. Προωθεί την απέλαση όλων των μεταναστών και την επαναφορά της θανατικής ποινής στη Βρετανία και αλλαγές στην εκπαίδευση με προσανατολισμό στην βρετανική ιστορία. Επίσης το ακροδεξιό κόμμα UKIP (Κόμμα για την Ανεξαρτησία του Ηνωμένου Βασιλείου) πήρε το 14% των ψήφων τοπικές εκλογές που διεξήχθησαν το 2012. Το UKIP, διαμέσου του ηγέτη του, Νάιτζελ Φάρατζ, υποστηρίζει την αποχώρηση της Βρετανίας από την ΕΕ και αντιμετωπίζει με σκληρότητα τους ξένους μετανάστες

Το ακροδεξιό Εθνικό Μέτωπο της Μαρί Λεπέν επέστρεψε στη Γαλλική βουλή στις εκλογές της 17ης Ιουνίου 2012, 26 χρόνια μετά τις εκλογές-σταθμό του 1986 που έφερε στη γαλλική βουλή 35 βουλευτές της. Με ποσοστό 13,6% το Εθνικό Μέτωπο έχει σήμερα 3 βουλευτές.

Στη Βουλγαρία, δραστηριοποιείται το ακροδεξιό κόμμα Ataka, το οποίο ιδρύεται το 2005 και κερδίζει το 9,4% των ψήφων στις βουλευτικές εκλογές του 2009, αρθρώνοντας λόγο κυρίως εναντίον της «τσιγγανοποίησης» και της «τουρκοποίησης» της Βουλγαρίας.

Στη Λιθουανία, το εθνικό-λαϊκιστικό κόμμα Νόμος και Τάξη, με επικεφαλής τον Rolandas Paksas πήρε ποσοστό 12,7% στις βουλευτικές εκλογές του 2008.

Στη Λετονία το ακροδεξιό κόμμα "Όλα Για Τη Λετονία" κατέχει ποσοστό 7,6% (βουλευτικές εκλογές του 2010).

Στις εθνικές εκλογές της Σουηδίας του 2010 , για πρώτη φορά εισέρχεται στην Βουλή, το εθνικιστικό κόμμα Δημοκράτες της Σουηδίας , με ποσοστό 5,7% και ιδιαίτερο αντιμεταναστευτικό λόγο, όπως και τα άλλα ακροδεξιά κόμματα των σκανδιναβικών χωρών.

Στη γειτονική Φινλανδία το κόμμα "Αληθινοί Φινλανδοί" πήρε ποσοστό 19% στις εκλογές του 2011 με προφίλ εθνικιστικό, ευρωσκεπτικιστικό και κατά της οικονομικής ενίσχυσης κρατών της ΕΕ που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα. Κατά των ανοιχτών εθνικών συνόρων, εναντίον των ομοφυλόφιλων, προτείνει ως λύση στο πρόβλημα της υπογεννητικότητας οι κοπέλες να σπουδάζουν «λιγότερο»!

Το ακροδεξιό Κόμμα του Λαού της Δανίας κέρδισε ποσοστό 14% στις εθνικές εκλογές της Δανίας το 2011.

Στην Νορβηγία, το Κόμμα της Προόδου είναι σήμερα η δεύτερη πολιτική δύναμη της χώρας με ποσοστό 23%. Εθνικιστικό κόμμα, με λόγο κατά των μεταναστών. Έχασε μέρος της πολιτικής του δύναμης, μετά τις μαζικές δολοφονίες το 2011 του Αντερς Μπρέιβικ ο οποίος ήταν μέλος του.

Στην Ελβετία, Η Δημοκρατική Ένωση του Κέντρου (SVP), με επικεφαλής τον Τόνι Μπράνερ είναι η πρώτη κοινοβουλευτική δύναμη της χώρας με ποσοστό 26,8% (από 28,9% που είχε αποσπάσει στις εκλογές του 2007) στις εκλογές του Δεκεμβρίου 2011. Λαϊκιστικό και ξενοφοβικό κόμμα, το SVP, κινείται στα γνώριμα μονοπάτια της αντιμεταναστευτικής ρητορικής με θέσεις όπως υπέρ δημοψηφίσματος για το αν πρέπει να υπάρχουν μινερέδες στα τζαμιά που βρίσκονται στη χώρα, και κατηγορεί εξάλλου ανοικτά τους μετανάστες για την αύξηση της εγκληματικότητας στην Ελβετία αλλά και για άλλα δεινά της ελβετικής κοινωνίας. Σε ένα τέτοιο δημοψήφισμα (<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%B2%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC> Πηγή: <http://el.wikipedia.org>), στις 9/2/2014, οι Ελβετοί, με την οριακή πλειοψηφία του 50,3%, ενέκριναν την πρωτοβουλία του δεξιού, λαϊκιστικού κόμματος UDC που ζητούσε την επαναφορά των ποσοστώσεων για να τερματιστεί η "μαζική μετανάστευση". Με βάση το σύστημα της άμεσης δημοκρατίας που ισχύει στην Ελβετία, η κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να εφαρμόσει την απόφαση ακόμη και αν διαφωνεί μ' αυτή.

Στο Βέλγιο το εθνικιστικό φλαμανδικό κόμμα που υπερασπίζεται τη διάσπαση του Βελγίου και την εκδίωξη των μεταναστών Vlaams Belang έλαβε ποσοστό 12% τον Ιούνιο του 2010 (από ποσοστό 24% στις εκλογές του 2004).

3.2.3 Η ακροδεξιά στην Ελλάδα

Η Ελλάδα δεν απέκτησε τα φασιστικά και ακροδεξιά μορφώματα ταυτόχρονα με την υπόλοιπη Ευρώπη. Η ανάπτυξη του σύγχρονου νέου φασισμού συντελέστηκε από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, στην Ευρώπη. Η περίοδος αυτή συνέπεσε με το τέλος της δικτατορίας λίγα χρόνια νωρίτερα και επομένως ήταν αρκετά νωρίς για την συγκρότηση ακροδεξιών κομμάτων. Άλλωστε, οι νωπές

μνήμες των δικτατοριών σε Πορτογαλία και Ισπανία, επίσης εμπόδισαν την ανάπτυξη τέτοιων σχηματισμών .

Η ονομασία «Χρυσή Αυγή» κάνει για πρώτη φορά την εμφάνισή της στην Ελλάδα, τον Δεκέμβριο του 1980 ως έντυπο, το οποίο εκδίδεται με ευθύνη του μετέπειτα Γενικού Γραμματέα του κόμματος, Νικόλαο Μιχαλολιάκο. Το έντυπο αυτό, από την αρχή της εκδόσεώς του αυτοχαρακτηρίζεται ως εθνικοσοσιαλιστικό όπως ξεκάθαρα προκύπτει τόσο από την μορφή του εντύπου (π.χ. ναζιστικά σύμβολα, χρωματισμός, φωτογραφίες, κλπ) όσο και από τις θέσεις που αναπτύσσουν οι αρθρογράφοι του υπέρ εννοιών όπως του εθνικοσοσιαλισμού, ναζισμού, ρατσισμού, милитарισμού, αντισημιτισμού, απολυταρχισμού, κλπ.

Το 1983 ανακοινώνεται ο διαχωρισμός του περιοδικού «Χρυσή Αυγή» και ταυτόχρονα η ίδρυση και δραστηριοποίηση του Εθνικοσοσιαλιστικού Κινήματος Λαϊκός Σύνδεσμος . Το 1984, σταμάτα η έκδοση του περιοδικού. Την ίδια χρονιά ο Ν. Μιχαλολιάκος διορίζεται με εντολή του έγκλειστου στη φυλακή τέως δικτάτορα Γεώργιου Παπαδόπουλου, αρχηγός στην νεολαία της ΕΠΕΝ (Εθνική Πολιτική Ένωσης), όπου παραμένει για ένα περίπου χρόνο, και ακολούθως παραιτείται για να ακολουθήσει την δική του πορεία, στον χώρο της ακροδεξιάς.

Το 1985 ιδρύθηκε το "Εθνικό Λαϊκό Κίνημα - Χρυσή Αυγή" με στόχο την ιδεολογική ανάδειξη και εκπροσώπηση του Εθνικοσοσιαλισμού στην Ελλάδα και πέντε χρόνια αργότερα, το 1990, πραγματοποιείται το πρώτο συνέδριο της οργάνωσης.

Οι συνθήκες που υπάρχουν στη χώρα μας τα επόμενα έτη ευνοούν την ανάπτυξη των ακροδεξιών στάσεων και αντιλήψεων. Τα έτη 1991-92, η Ελλάδα βρίσκεται αντιμέτωπη με μαζικές εισροές μεταναστών, εξαιτίας της κατάρρευσης της Ε.Σ.Σ.Δ και του καθεστώτος της Αλβανίας, κλπ. Το "Εθνικό Λαϊκό Κίνημα - Χρυσή Αυγή" βρίσκει πρόσφορο έδαφος να αναπτύξει δημόσια πολιτική δράση. Συμμετέχει σε συλλαλητήρια για το Μακεδονικό ζήτημα, οργανώνει αυτόνομες πορείες και συγκεντρώσεις με ρατσιστικό, милитарιστικό, εθνικιστικό, αντισημιτικό κλπ, περιεχόμενο. Επίσης, καθοριστική στην εξάπλωση των ακροδεξιών απόψεων ήταν η στάση της ιδιωτικής τηλεόρασης στην Ελλάδα, που την περίοδο εκείνη έκανε τα πρώτα της βήματα, και αναζητούσε θέματα από την επικαιρότητα που ελκύουν το ενδιαφέρον του κοινού.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημάνουμε την «ιδεολογική» μεταστροφή και προσαρμογή της ιδεολογίας της ΧΑ στην ελληνική πραγματικότητα και την προσπάθεια της πλήρους απόενοχοποίηση της ακροδεξιάς ιδεολογίας. Από το δεύτερο μανιφέστο της ΧΑ και έπειτα, βλέπουμε την προσπάθεια των ιδρυτών της να προσαρμόσουν τα χαρακτηριστικά της οργάνωσης στις ελληνικές «ανάγκες».

Παρατηρούμε ότι δεν εμφανίζεται πουθενά ο όρος «εθνικοσοσιαλισμός», και υπερισχύει ο όρος εθνικισμός, ώστε να μην παραπέμπει στον σοσιαλισμό, τον οποίο φυσικά αντιμάχεται . Το ίδιο ισχύει και με τα ναζιστικά σύμβολα τα οποία αποσύρονται και αντικαθίστανται από άλλα τα οποία δεν παραπέμπουν αμέσως στη ναζιστική ιδεολογία .

Στο θέμα της θρησκείας αναπτύσσουν μια ιδιαίτερη θρησκευτική αντίληψη περί Ελληνικού Χριστιανισμού, γνωρίζοντας ότι δεν θα μπορέσουν να έχουν ευρεία απήχηση εάν αντιπαρατεθούν στην ισχυρή ελληνορθόδοξη παράδοση που επικρατεί στην χώρα. Έτσι, αναγάγουν κάθε χριστιανική εκδήλωση σε αρχαιοελληνικό τελετουργικό, στην προσπάθειά τους να αντικαταστήσουν κάθε τι εβραϊκό με αρχαιοελληνικό .

Η ΧΑ είναι το πρώτο ακροδεξιό κόμμα στην Ελλάδα το οποίο τα σύμβολα και ο λόγος που χρησιμοποιεί παραπέμπουν άμεσα στο ναζιστικό παρελθόν. Βέβαια, δεν υποστηρίζει ανοιχτά τον ναζισμό, ώστε να μην έχουν πρόβλημα νομιμότητας, αλλά εμμέσως τον αποδέχονται . Χαρακτηριστικός ήταν ο δημόσιος ναζιστικός χαιρετισμός του Ν.Μιχαλολιάκου στην συνεδρίαση του Δ.Σ του Δ. Αθηναίων, την 17/1/2011 .

Η ΧΑ δεν διέθετε τα χαρακτηριστικά της οργάνωσης και δομής που είχαν τα υπόλοιπα πολιτικά κόμματα. Η εικόνα της θυμίζει περισσότερο στρατιωτική οργάνωση και προβάλλεται ακόμα και από τα στελέχη της. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει σε συνέντευξή του ο βουλευτής του κόμματος Ηλίας Κασιδιάρης «Ασφαλώς και η Χρυσή Αυγή έχει στρατιωτική δομή και η παρουσία του Αρχηγού αποτελεί εγγύηση για την ενότητα του Κινήματος. Εδώ και δεκαετίες πολεμάμε ενάντια σε ένα ολόκληρο Σύστημα και αν έχουμε παραμείνει όρθιοι το χρωστάμε στην ποιότητα και την πειθαρχία των ανθρώπων μας» (Η. Κασιδιάρης, 12-6-2013 συνέντευξη στην ιστοσελίδα: <http://ethnikismos.net>).

Η ΧΑ διαθέτει τον τύπο οργάνωσης των ευρωπαϊκών φασιστικών κομμάτων με χαρακτηριστικά όπως: παραστρατιωτική λειτουργία, προβολή εικόνας αυστηρή στρατιωτικής πειθαρχίας κάθετη ιεραρχική δομή, διαδικασίες τρομοκράτησης των αντιπάλων, αυστηρό πλαίσιο κανόνων και συμπεριφορών, αλληλεγγύη των μελλών και κυρίως η ύπαρξη ενός αρχηγού. Ο ρόλος του «χαρισματικού» αρχηγού στις οργανώσεις αυτές έχει ιδιαίτερη σημασία, αφού μέσω της εξιδανίκευσης και στη συνέχεια της ταύτισης των ατόμων με τον αρχηγό, αναπτύσσεται ευκολότερα η κοινή ταυτότητα των μελών. Η μιλιταριστική δομή δηλαδή δεν έχει στόχο μόνο την διαφοροτικότητα και την προσέλευση νέων μελλών αλλά κυρίως λειτουργεί ως στοιχείο συνοχής μεταξύ των μελλών της οργάνωσης. Επιπλέον, η στρατιωτική δομή επιφέρει έναν καταμερισμό ρόλων, όπου ο αρχηγός και η ηγετική ομάδα είναι επιφορτισμένα με την ιδεολογία και τον πολιτικό λόγο της ομάδας και τα υπόλοιπα μέλη με το επιχειρησιακό μέρος. Έτσι, τα μέλη λειτουργούν ως ομάδα, όπου δέχονται άκριτα την ιδεολογία της ομάδας. Η συμμετοχή στην ομάδα, λειτουργεί προστατευτικά, προσφέρει ψυχολογική ικανοποίηση στα μέλη αφού τα απαλλάσσει από αμφιβολίες, ενοχές, κλπ και συγχρόνως τους εξοπλίζει ιδεολογικά έναντι άλλων ομάδων. Άτομα με μειωμένη κριτική ικανότητα, ψυχολογικές αδυναμίες ή ανώριμη ψυχοσύνθεση, ενταγμένοι σε μία ομάδα αποκτούν την ψευδαίσθηση της δύναμης. Η πλασματική αυτή δύναμη προσφέρει στα άτομα την εντύπωση ότι μπορεί να προβούν σε κάθε πράξη, ακόμη και την άσκηση βίας, που μπορεί να τους υποδείξει ο «ανώτερός» τους ή οι «ορμές τους», χωρίς καμία τιμωρία, αφού η ομάδα, τους εξασφαλίζει ανωνυμία, προστασία, απομάκρυνση ενοχών και τύψεων μέσω της επιβράβευσης. (Παπαστάμου, 1990)

3.2.4 Η επικοινωνία στην κοινωνία της διακινδύνευσης. Η Χρυσή Αυγή ως Είδηση

Η προβολή και αναπαράσταση των κοινωνικών προβλημάτων από τα ΜΜΕ αποτελεί ζήτημα καίριας σημασίας για τον τρόπο που η κοινωνία θα αντιδράσει. Το πώς για παράδειγμα τα ΜΜΕ θα επιλέξουν να προβάλλουν κοινωνικά προβλήματα όπως η μετανάστευση, η εγκληματικότητα, η οικονομική κρίση, κλπ επηρεάζει τον

τρόπο που η κοινωνία θα διαμορφώσει γνώμη για τα θέματα αυτά. Τα ΜΜΕ δηλαδή αφού αξιολογήσουν ποιά θέματα θα επιλέξουν να προβάλλουν (θέματα ημερήσιας διάταξης) ή όχι (αποσιώπηση θεμάτων), όπως είδαμε παραπάνω, επιλέγουν και τον τρόπο που θα τα προβάλλουν (ποια θέση θα κρατήσουν, πως θα ερμηνεύσουν το πρόβλημα και ποιες αιτίες θα υιοθετήσουν, ποιες συνέπειες θα προκύψουν, κλπ). Για παράδειγμα, η μετανάστευση στη χώρα μας, ανάλογα με τον τρόπο που θα προβληθεί, μπορεί να θεωρηθεί ως πρόβλημα ελλιπούς φύλαξης των συνόρων και ως σχέδιο αλλοίωσης της εθνικής καθαρότητας αποσιωπώντας έτσι τις παγκόσμιες οικονομικές συνθήκες που επικρατούν και συμβάλλουν στη δημιουργία του φαινομένου αυτού. Με τον τρόπο αυτό, τα ΜΜΕ μπορούν να επικεντρώσουν την προσοχή των πολιτών σε επιλεγμένα θέματα, αλλά ακόμη να διαμορφώσουν τη δημόσια συζήτηση της κοινωνίας επί των θεμάτων σε συγκεκριμένες πτυχές τους.

Οι μετανεωτερικές κοινωνίες, χαρακτηρίζονται από διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις, ως κοινωνίες του ρίσκου ή της διακινδύνευσης. Ως ρίσκο, νοείται η κατάσταση αβεβαιότητας που βρίσκεται το άτομο, όταν έρχεται αντιμέτωπο με κινδύνους που υπάρχουν στην κοινωνία που ζει. Η ένταση των καταστάσεων αυτών έχει να κάνει με τον τρόπο που τα άτομα βιώνουν το πρόβλημα και επομένως ο ρόλος των ΜΜΕ στη κατασκευή και προβολή κοινωνικών φαινομένων και προβλημάτων, είναι αυτό που μας ενδιαφέρει.

Ο λόγος της Χρυσής Αυγής προβλήθηκε από τα ΜΜΕ τα τελευταία χρόνια, παράλληλα με την αύξηση της πολιτικής της επιρροής και την εισαγωγή της στο Κοινοβούλιο. Όμως, ειδήσεις και ζητήματα που αύξησαν υπέρμετρα τον φόβο και την ανασφάλεια των πολιτών, κατεγράφησαν από τα ελληνικά ΜΜΕ, με συνέπεια να ευνοήσουν την ανάπτυξη του ακροδεξιού λόγου μετέπειτα από την Χρυσή Αυγή. Όπως προκύπτει από το σύνολο των κοινοβουλευτικών ερωτήσεων (<http://www.xryshaygh.com/index.php/koinovoulio/erotiseis>) που κατέθεσαν οι βουλευτές της Χρυσής Αυγής στο ελληνικό κοινοβούλιο ως σήμερα, βλέπουμε ότι αφορούν σε θέματα που έχουν να κάνουν με :

- Οικονομικά ζητήματα (οικονομική κρίση, φτώχεια, μείωση εισοδημάτων, μνημονιακή πολιτική)
- Κοινωνικά ζητήματα (μείωση κράτους πρόνοιας, ανεργία, κλπ),
- Εγκληματικότητα (π.χ οικισμοί Ρομά,),

-Μετανάστευση (φύλαξη συνόρων, κέντρα κράτησης, νομοθετικό πλαίσιο μετανάστευσης, τοπικά ζητήματα) ,

-Εθνική κυριαρχία και άμυνα (Τουρκία, Αιγαίο, Ισλάμ, Αλβανία , Σκόπια κλπ)

-Θέματα δυσλειτουργίας κρατικών φορέων (Αστυνομία, Στρατός, Πανεπιστήμια Νοσοκομεία, κλπ)

Ο τρόπος που τα ελληνικά ΜΜΕ προσέγγισαν ζητήματα που δημιούργησαν ανασφάλεια και φόβο στους πολίτες, εξηγεί ως ένα βαθμό την ευκολία με την οποία κατάφερε το κόμμα της Χρυσής Αυγής να αναπτύξει την λαϊκιστική και ακροδεξιά πολιτική του, πάνω στα ζητήματα αυτά.

Χαρακτηριστικά του τρόπου προβολής των θεμάτων από τα ΜΜΕ μπορεί να είναι ενδεικτικά:

- η αρνητικότητα της είδησης (όσο πιο αρνητικά και δραματοποιημένα παρουσιαστεί η είδηση , τόσο μεγαλύτερο ενδιαφέρον θα έχει),

-η απειλή και ο φόβος που υποδηλώνει ένα θέμα κρατάει το κοινό σε αγωνία,

-να προβάλλονται ειδήσεις και πληροφορίες αποσπασματικά και όχι ανάλυση σε βάθος, γεγονός που προκαλεί μεγαλύτερη σύγχυση

-η προβολή στοχεύει στον εντυπωσιασμό και την συγκινησιακή φόρτιση

-τα γεγονότα διογκώνονται και μεγεθύνονται , προς επίτευξη μεγαλύτερης προσοχής από το κοινό

-η επαναληπτικότητα των θεμάτων, καταστεί το πρόβλημα ατομικό (π.χ η υπερπροβολή της εγκληματικότητας, δημιουργεί στα άτομα φοβίες ακόμη και σε περιοχές με πολύ μικρή εγκληματικότητα), κλπ.

Συνεπώς, τα ΜΜΕ ως κύριοι φορείς διαμόρφωσης της κοινής γνώμης, λειτουργούν στη βάση της επικοινωνίας της διακινδύνευσης, προκειμένου να αυξήσουν το τηλεοπτικό ή αναγνωστικό τους κοινό .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ ΟΠΩΣ ΑΥΤΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΙΚΟ- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΥΠΟ ΣΤΟΝ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

4.1 Εικόνα-Αναπαράσταση του στερεοτύπου μετανάστη – εγκληματία

Ο τοπικός τύπος, λαμβάνει θέση έναντι του φαινομένου της μετανάστευσης με δύο κυρίως τρόπους. Ο πρώτος τρόπος αφορά στα άρθρα που καταφέρονται ανοιχτά και απροκάλυπτα εναντίον των μεταναστών, καθιστώντας στους υπεύθυνους για οποιαδήποτε εγκληματική πράξη ή ανομική συμπεριφορά. Ο δεύτερος τρόπος, αφορά στο κρυφό μήνυμα των άρθρων, που εμπεριέχεται σε έμμεσες αναφορές στους μετανάστες με λέξεις, φράσεις, νοήματα, φωτογραφίες και σχόλια, και οδηγούν στο σχηματισμό αρνητικών απόψεων και αντιλήψεων. Συνδέοντας, αμέσως ή εμμέσως τον μετανάστη με την ανεργία του ντόπιου πληθυσμού, την απώλεια της εθνικής καθαρότητας, την εγκληματικότητα, καθώς και υπολοίπων δεινών της κοινωνικής ζωής του τόπου, προκαλούν την ανασφάλεια και τον φόβο στα άτομα.

Η «Κορινθιακή» σε άρθρο της με τίτλο «Με τον φόβο ζωής τους οι πολίτες-τεράστιες διαστάσεις παίρνει η εγκληματικότητα στην Κόρινθο.» (Κορινθιακή, 379/17-3-2012, σελ 5), καλλιεργεί κλίμα ανασφάλειας, συνδέοντας την αύξηση της εγκληματικότητας «...να χάνουν (σημ. οι πολίτες) ακόμα και την ζωή τους μέσα στα σπίτια τους» με τους μετανάστες, επισημαίνοντας ότι «η πόλη της Κορίνθου έχει γεμίσει διαφόρων φυλών λαθρομετανάστες, οι οποίοι δεν μπορούν να βρουν δουλειά σε μια χώρα που περνάει το δικό της δράμα , με αποτέλεσμα να τους βλέπεις καθημερινά σε διάφορα σημεία, ακόμη και πολυσύχναστα.»

Ο φόβος και η ανασφάλεια που αποδίδεται στον μετανάστη μέσω της σχέσης του με την εγκληματικότητα, διατυπώνεται ξεκάθαρα και σε άλλα άρθρα: «δεδομένου ότι η κρίση κτυπά τώρα όλους τους Έλληνες αλύπητα, οι μετανάστες πως θα επιβιώσουν; Το ανίσχυρο και χρεοκοπημένο Ελληνικό Κράτος δυστυχώς δεν

έχει καμία δυνατότητα βοήθειας, οπότε η επόμενη κίνηση είναι η στροφή προς την εγκληματικότητα. Ήδη οι κλοπές εξελίχθηκαν σε ληστείες και τώρα σε ληστείες μετά φόνων. Ο Ελληνικός λαός υποφέρει και φοβάται...Αναμένεται με αγωνία η σχετική τοποθέτηση στα προεκλογικά προγράμματα των κομμάτων». (Κορινθιακός Παλμός, Μάρτιος 2012, σελ 3 Γ. Νικολαΐδης). Έτσι, ξεκάθαρα η εφημερίδα αναμένει από τα κόμματα να παραθέσουν "προτάσεις-λύσεις" για το πρόβλημα, οι οποίες όμως θα βασίζονται στη λογική του αποκλεισμού. Το άρθρο, θεωρεί δεδομένο ότι ο μεταναστευτικός πληθυσμός, αναπόφευκτα θα στραφεί προς το έγκλημα, προκειμένου να επιβιώσει.

Λίγες ημέρες πριν τις εκλογές της 6-5-2012 η εφημερίδα "Η Φωνή της Κορινθίας" στη στήλη "Επισημάνσεις", μεταξύ άλλων αναφέρει «...θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα είναι μια υπεύθυνη, σοβαρή και συνετή πολιτική για να ξεβρομίσει ο τόπος από κάθε είδους βρομιές και παρανομίες, πορνεία, ναρκωτικά, κλοπές, εκβιασμούς, και τόσα άλλα επακόλουθα, που προκαλούνται από τη συσσώρευση των λαθρομεταναστών. Δεν είμαστε ούτεμισαλλόδοξοι, ούτε ρατσιστές, αλλά δεν πάει άλλο! Μας έπνιξαν οι αυτόκλητοι ξένοι οι οποίοι κατέκλυσαν πόλεις και χωριά, με αποτέλεσμα να αλλοιώνεται προοδευτικά η σύνθεση της ελληνικής κοινωνίας, μέχρι της πλήρους ανατροπής της, γιατί σε λίγα χρόνια οι Έλληνες θα αποτελούν μειοψηφία στην ίδια τους την πατρίδα...» (Η Φωνή 1301/2-5-2012, σελ 5). Το παραπάνω άρθρο, εμπεριέχει φράσεις που χρησιμοποιούνται στην συνθηματολογία του κόμματος της Χ.Α και μάλιστα λίγες μέρες πριν τις εκλογές, προφανώς με στόχο την "υπενθύμιση- σύνθημα" στους ψηφοφόρους ότι πρέπει να «ξεβρομίσει ο τόπος». Επίσης, γίνεται αναφορά στον κίνδυνο της αλλοίωσης της εθνικής ομοιογένειας και καθαρότητας του πληθυσμού, θέματα στα οποία στηρίζεται ο λόγος της Χ.Α.

Την επικινδυνότητα των κέντρων κράτησης μεταναστών παρουσιάζει η εφημερίδα και ως λύση προτείνει την απέλαση «Λαθρομετανάστες απελπισμένοι, με τάσεις αντικοινωνικές και παρελθόν βεβαρυμμένο, μαντρωμένοι στα Κέντρα κάτω από την απειλή αναγκαστικής απέλασης είναι φυσικό να αποβούν μάλιστα στις γύρω από τα κέντρα πόλεις και περιοχές. ...Η άμεση απέλαση είναι η μόνη ανακούφιση της χώρας μας. Έτσι μόνο θα αναπνεύσουν όσοι υφίστανται τα δεινά της λαθρομετανάστευσης. Θα περιοριστούν δε και θα εκλείψουν και οι "αντιποιήσεις

εξουσίας” και τα αποκαλούμενα “τάγματα εφόδου” χωρίς κραυγές και εξάψεις... ». Μάλιστα, το αίτημα για απέλαση αφορά και τους φυλακισμένους μετανάστες όπου προτείνεται η απέλασή τους «Γιατί δεν στέλνουν τους αλλοδαπούς κρατούμενους στις χώρες τους; Όλη αυτή η ιστορία για την αποσυμφόρηση των φυλακών θα δώσει την ευκαιρία να απελευθερωθούν και πολλοί αλλοδαποί κρατούμενοι. Πολλοί εκ των οποίων εκτίουν ποινές για ..... βαριά αδικήματα. Αντί να εξευτελίζουμε κάθε έννοια σωφρονιστικής πολιτικής, μήπως θα ήταν προτιμότερο όλους αυτούς τους αλλοδαπούς που εκτίουν μεγάλες ποινές να τους αποστέλλουμε στις χώρες καταγωγής τους; Να δείτε πότε αδειάζει χώρος στις φυλακές!» (GeraniaBlog, 2/2 2012). Για το στρατόπεδο, «...αυτήν την ώρα μέλη της Χρυσής Αυγής αλλά και πολίτες προσπαθούν να αποτρέψουν την δημιουργία του στρατοπέδου Κορίνθου σε κέντρο υποδοχής λαθρομεταναστών...» (korinthostv.blogspot.gr).

Στις 1/9/2012, το blog: fresh-press.gr, σε άρθρο του με τίτλο «Ποιοι οι κίνδυνοι για την κοινωνία της Κορίνθου από τη μετατροπή του στρατοπέδου σε κέντρο κράτησης μεταναστών» παραθέτει τους κινδύνους που ενδέχεται να αντιμετωπίσει η πόλη από την λειτουργία του κέντρου και προσπαθεί να εξηγήσει «Γιατί είναι ακατάλληλος ο χώρος του στρατοπέδου για να φιλοξενήσει μεγάλο αριθμό μεταναστών και κατά πόσο ήταν προετοιμασμένες οι αρμόδιες υπηρεσίες για να τους υποδεχτούν; Τι δήλωσαν οι υπεύθυνοι». Παραθέτει απόψεις της Αστυνομικής Διεύθυνσης Κορινθίας, Εκπροσώπων του ΚΕΕΛΠΝΟ, Νομικού σύμβουλου, βουλευτών του νομού, του Αντιπεριφερειάρχη Πελοποννήσου, του Δημάρχου Κορινθίων, που μεταξύ άλλων αναφέρουν : «ούτε δυνατό αλλά ούτε νόμιμο να παραμείνουν έγκλειστοι πάνω από 6 μήνες. Μετά τι θα συμβεί; Το στρατόπεδο θα ανοίξει τις πύλες του και θα τους απελευθερώσει στην τοπική κοινωνία...», «Θέτουν ως επιχειρήματα την εγγύτητα στο αστικό κέντρο, το ότι βρίσκεται ακριβώς απέναντι από αθλητικό κέντρο Κορίνθου, μέσα σε πυκνοκατοικημένο οικισμό, ότι στον περιβάλλοντα χώρο βρίσκονται δύο σχολεία και ότι το στρατόπεδο είναι διάτρητο...» , «δεν υπάρχει επαρκής αστυνομική φύλαξη, ενώ ο μέσος όρος εγκληματικότητας στο νομό συνεχώς αυξάνεται. Επίσης θεωρεί ότι οι μετανάστες επειδή προέρχονται από χώρες σε εμπόλεμη κατάσταση, είναι αποφασισμένοι να αγωνιστούν με οποιοδήποτε τρόπο για να απελευθερωθούν και να φτάσουν στη χώρα προορισμού τους. Το κέντρο ουσιαστικά στοχοποιείται ως

πηγή σημαντικών κινδύνων. Η αστυνομία δεν είναι κατάλληλα προετοιμασμένη για να αντιμετωπίσει ενδεχόμενο εξέγερσης.» (fresh-press.gr, 1/9/2012 Λένα Μακροπούλου) .

Η εφημερίδα «Κορινθιακός Παλμός», σε άρθρο της με τίτλο «Το 6ο Σύνταγμα Πεζικού» στο πρωτοσέλιδο, ασκεί κριτική για το ενδεχόμενο κατάργησης του στρατοπέδου Κορίνθου, αναπτύσσει μία ανάλυση που αναφέρει τις οικονομικές συνέπειες που θα έχει η παύση της λειτουργίας του Στρατοπέδου για την Κόρινθο, και το άρθρο καταλήγει αναφέροντας ότι «Έτσι μπορούμε να αναστρέψουμε καταστροφικές αποφάσεις κάποιων ανεύθυνου-υπευθύνων και παράλληλα να τους στείλουμε το μήνυμα ότι κάθε φορά που θα ενεργούν ενάντια των συμφερόντων της Κορινθίας και γενικότερα του ελληνικού λαού, θα είναι κατάπτυστοι από αυτόν τον λαό και η ιστορία της Κορινθίας θα καταγράψει τα ονόματά τους με ΜΑΥΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ² εάν "φύγει" από την Κόρινθο το 6ο ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΠΕΖΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ» (Κορινθιακός Παλμός, Ιανουάριος 2012, σελ 1, Χ.Βραχνός). Βλέπουμε δηλαδή, ότι το στρατόπεδο Κορίνθου, με τη λειτουργία του ως στρατοπέδου, στηρίζει οικονομικά την τοπική κοινωνία και επομένως ο κίνδυνος από την παύση της λειτουργίας του απειλεί την τοπική οικονομική ζωή.

Απ' την άλλη μεριά, η Κορινθιακή, παρουσιάζει το στρατόπεδο ως απειλή για την πόλη και σε άρθρο της "διαβεβαιώνει" παραθέτοντας δηλώσεις βουλευτών και αξιωματούχων, για την επαναλειτουργία του ως στρατοπέδου. Στο μέλλον βέβαια θα διαψευστεί. (Κορινθιακή, 31-3/1-4/2012, σελ 5). Ανάλογες δηλώσεις δημοσιεύουν και άλλες εφημερίδες (Η Φωνή 1297/5-4-2012, Σήμερα 22/5/2013 σελ 6, Πρωινή 16/5/2013 σελ. 3) .

Στις 29/10/2012, το blog: korinthianews.gr , σε άρθρο με τίτλο «Φόβοι να ...πλημμυρίσουν την Κορινθία χιλιάδες μετανάστες!!!» το site, παρουσιάζει την αλληλογραφία μεταξύ του Βουλευτή Κορινθίας Χρ. Κόλλια σχετικά με το κέντρο φιλοξενίας μεταναστών, και του Υπουργείου Δημ. Τάξης, από τα οποία προκαλούν ανησυχία στον κόσμο «...δεν αρκεί για να καθησυχάσει την κορινθιακή κοινωνία μπροστά στο ενδεχόμενο χιλιάδες λαθρομετανάστες να πλημμυρίσουν μέσα στον επόμενο χρόνο την πόλη και γενικά τον Νομό...» καθώς και «...τις ανησυχίες για τη δημόσια υγεία...».

---

² Τα κεφαλαία γράμματα είναι επιλογή του αρθρογράφου της εφημερίδας

Στην ίδια λογική, στις 25/9/2012, τα blog: korinthostv.blogspot.com, korinthianews.gr, σε άρθρο με τίτλο «Εξαιρούνται οι νομοί Μεσσηνίας, Αρκαδίας, Αργολίδας και Λακωνίας και την... πληρώνει η Κορινθία!» τα site, παρουσιάζουν την επιστολή του πρώην Βουλευτή Κορινθίας Π.Μπεγλίτη σχετικά με το κέντρο φιλοξενίας μεταναστών, που μεταξύ άλλων αναφέρει «...Με ποια λογική και με ποια επιχειρήματα θα εξαιρεθούν από αυτήν την εθνική προσπάθεια, οι νομοί Μεσσηνίας, Αρκαδίας, Αργολίδας και Λακωνίας; Οι Κορίνθιοι πολίτες δεν μπορούν να αποδεχθούν την επιλεκτική διαχείριση του προβλήματος και τις πρακτικές "δύο μέτρων και δυο σταθμών". Πρόσφατα σε αυτές τις ανησυχητικές εξελίξεις ήλθαν να προστεθούν και οι πληροφορίες για την πρόθεση μετεγκατάστασης Ρομά από την Αττική στην περιοχή μας. Αυτές οι πληροφορίες, εύχομαι, να μην ευσταθούν και το αρμόδιο Υπουργείο οφείλει άμεσα να τις διαψεύσει. Η Κορινθία δεν θα γίνει χώρος εναπόθεσης όλων των προβλημάτων της Αττικής και της χώρας. Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε την περαιτέρω υποβάθμιση και απαξίωση του νομού μας, που αντιμετωπίζει οξυμένα προβλήματα ανεργίας, αποβιομηχάνισης, ανασφάλειας και εγκληματικότητας». Οι τοπικές εφημερίδες, κρατούν ουδέτερη στάση απέναντι σε άρθρα και επιστολές, αποδεχόμενες εμμέσως έτσι, χαρακτηρισμούς όπως «εναπόθεση προβλημάτων» όσον αφορά στους Ρομά, κλπ.

Στις 10.4.2013, το ειδησεογραφικό site isthmos.gr, σε άρθρο του με τίτλο «Επεισόδια και 47 συλλήψεις στο Κέντρο Φιλοξενίας Αλλοδαπών στην Κόρινθο», περιγράφει ως «εξέγερση κρατουμένων» τα επεισόδια στο Κέντρο Φιλοξενίας Αλλοδαπών προβάλλοντας τον κίνδυνο που διατρέχουν οι κάτοικοι: «Προκλήθηκε αναστάτωση στους κατοίκους, στην περιοχή γύρω από το στρατόπεδο, κυρίως από τους καπνούς και τη μυρωδιά από τα στρώματα που έκαιγαν οι κρατούμενοι». (isthmos.gr, 10.4.2013).

Επίσης, το ίδιο site, στις 25/3/2013, αναφέρει τον κίνδυνο που προκαλείται από την επιχείρηση «Ξένιος Ζευς» στην περιοχή της Πάτρας για την πόλη της Κορίνθου: «Όλο και αυξάνεται ο αριθμός των παράνομων μεταναστών στο κέντρο της Κορίνθου που παρότι λειτουργεί χωρίς αναγκαίες υποδομές και ασφάλεια αφού αποτελεί πλέον το μοναδικό κέντρο κράτησης λαθρομεταναστών στην Πελοπόννησο». (isthmos.gr, 10.4.2013).

Το blog «Αυριανή μέρα της Κορινθίας», παρουσιάζει το θέμα του στρατοπέδου ως πηγή κινδύνου για την τοπική κοινωνία, που υποκρύπτει απρόβλεπτες συνέπειες και παρουσιάζει την πόλη να βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση: «Καζάνι που βράζει η Κόρινθος - Σφοδρές συγκρούσεις μελών της Χρυσής Αυγής με τα ΜΑΤ - Προσπάθησαν να εμποδίσουν μεταφορά μεταναστών σε στρατόπεδο» (23/8/2012), «Παραμένει σε "εμπόλεμη" κατάσταση η Κόρινθος - Νέος αποκλεισμός του στρατοπέδου» (24/8/2012), «...η "πολυπολιτισμικότητα" αφήνει πίσω της σωρούς από πτώματα...» (avriani-korinthia.blogspot.com, 11/3/2012)

Ακόμη, στο άρθρο με τίτλο «Ρατσισμός-Αντιρατσισμός» η εφημερίδα Κορινθιακός Παλμός, "δικαιολογεί" τον ρατσισμό και τον αποδίδει στη έλλειψη του ελέγχου από το κράτος «Έτσι φουντώνει ο ρατσισμός, αυτή η διάκριση των φυλών και των κατηγοριών των ανθρώπων, που αντίκειται στον ανθρωπισμό και στην ελευθερία του ατόμου, αλλά και στη φύση του φιλόξενου Έλληνα, που καταλαμβάνεται από το σύνδρομο του ρατσισμού, από τους παράγοντες που προαναφέραμε, με πρώτο παράγοντα ευθύνης, την πολιτική των πολιτικών, της εκάστοτε κυβερνήσεως. ... Έτσι μας έχει πάρει ο διάβολος και μας οδηγεί ολοταχώς στη διάλυση και στον αφανισμό, με επικείμενο τον καταστροφικό διχασμό ...» (Κορινθιακός Παλμός, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2012, σελ 4).

Επίσης, οι απειλές από την μετανάστευση υπερπροβάλλονται και εντείνουν το αίσθημα απειλής του ντόπιου πληθυσμού έναντι σε κάθε ξένο, αφού θεωρούνται υπεύθυνοι και για μετάδοση ασθενειών και άλλων υγειονομικών κινδύνων: «το μεταναστευτικό πρόβλημα έχει μπει για τα καλά στη ζωή και το μέλλον της χώρας. Η εισροή χιλιάδων εξαθλιωμένων, που μας έρχονται στην Ελλάδα απρόσκλητοι, εκτός από την εγκληματικότητα, την ανεργία και τις ασθένειες, αποτελεί απειλή για το ελληνικό κράτος και την ύπαρξή του...» (Η Φωνή 1303/17-5-2012).

Τα άρθρα γνώμης που εμφανίζονται στον τύπο ενισχύονται από δελτία τύπου ή γνώμες και άλλων φορέων. Για παράδειγμα, χαρακτηριστικό είναι το δελτίο τύπου της Ένωσης αστυνομικών Κορινθίας που κάνει λόγο για τον κίνδυνο από το κέντρο αλλοδαπών Κορίνθου: «...αρκετοί αλλοδαποί λαθρομετανάστες είναι φορείς διάφορων μολυσματικών και μεταδοτικών ασθενειών όπως π.χ., ηπατίτιδας κ.ά. και δεν είναι δυνατόν για θέματα υγιεινής να συνυπάρχουν και να παρευρίσκονται στους

ίδιους χώρους με τους αστυνομικούς φύλακες τους διότι κινδυνεύουν αυτοί και οι οικογένειές τους από τις διάφορες μολυσματικές και μεταδοτικές ασθένειες (korinthostv.blogspot.gr/2012). Επίσης, ο υπουργός Προστασίας του Πολίτη κ. Μ. Χρυσοχοϊδης , την ίδια περίοδο, σε δηλώσεις του κάνει λόγο για «για την υγειονομική... βόμβα από τη συσσώρευση τόσων ανθρώπων» (Ημερησία <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26510&subid=2&pubid=112842714>).

Η εφημερίδα Κορινθιακός Παλμός , σε άρθρο της, αναφέρεται στα δικαιώματα των μεταναστών, τα οποία ουσιαστικά αμφισβητεί, με καθοριστικό κριτήριο τον τρόπο εισόδου στη χώρα, και μέσα από γενικεύσεις τους συσχετίζει με το έγκλημα: «Άνθρωποι που καταπατούν βάνουσα δικαιώματα, περιουσία και ζωή έντιμων συνανθρώπων, δικαιούνται δικαιωμάτων; Και όμως, πολύ θόρυβος γίνεται στις ημέρες μας γύρω από την υπεράσπισή τους. Αυτή δε η ηθική και κοινωνική σήψη, καθώς και η ανυπαρξία του ελληνικού κράτους, που κρατά παροπλισμένα τα όργανα τάξεως, αναγκάζουν τους κατοίκους να τρέπονται σε φυγή. Να γίνονται μετανάστες στον τόπο τους, κατά την έκφραση του μακαριστού Χριστοδούλου. Και το ερώτημα προβάλλει αδυσώπητο: Δεν υπάρχει λύση στο πρόβλημα;» (Κορινθιακός Παλμός, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2013, σελ 2, Η . Καρυωτάκης).

Ο μετανάστης ως απειλή προβάλλεται από τον τύπο, όπου ακόμη και οι λιγοστές προσπάθειες ομαλής ένταξης μειονοτικών ομάδων στο κοινωνικό σύνολο καταδικάζονται και υπονομεύονται: «θα πληρώνονται οι λαθρομετανάστες για αυτά που κλέβουν» (Η Φωνή 1299/19-4-2012 , σελ 12, αρθογράφος με το ψευδώνυμο: dexios). Το άρθρο αναφέρεται σε πιλοτικό πρόγραμμα του ΥΠΕΚΑ που αφορά στην ένταξη των Ρομά Βοτανικού και εν γένει των ρακοσυλλεκτών, σε ελεγχόμενες διαδικασίες ανακύκλωσης.

Οι οικισμοί των Ρομά του νομού παρουσιάζονται ως πηγή διακινδύνευσης. Η Γνώμη των Πολιτών σε άρθρο της με τίτλο «ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΕΣ ΕΡΜΑΙΟ ΑΣΥΔΟΤΩΝ ΡΟΜΑ!» παρουσιάζει έγγραφα και επιστολές που έχουν σταλεί από τον σύλλογο Κίνηση Ενεργών Πολιτών Ζευγολατιού “ΚΟΙΝΩΝΙΑ”, προς τον Υπουργό Δημοσίας Τάξεως κ. Δένδια, την Δ/ση Πολεοδομίας Κορινθίας, το τοπικό Α.Τ Βραχατίου και τον Δήμο Βέλου Βόχας, που επικεντρώνονται στο θέμα της «κατάληψης ιδιόκτητων αγροτεμαχίων και ανέγερσης αυτοσχέδιων παραπηγμάτων, καθώς και άλλων παρανομιών επί αυτών, από ROMA στη “Κυρά Βρύση” της

δημοτικής κοινότητας Ζευγολατείου», και καλώντας τα αρμόδια όργανα του Κράτους να παρέμβουν ώστε να αντιμετωπίσουν κατασταλτικά ζητήματα του οικισμού. (Γνώμη των Πολιτών, 29/10/2013).

Προφανής είναι η προσπάθεια δημιουργίας σύνδεσης μετανάστευσης και ανομίας: Σε άρθρο με τίτλο «Εδώ και τώρα, θέσπιση δικονομικού εγγυητή για τους λαθρομετανάστες» προτείνεται να νομοθετηθεί τόσο ο δικονομικός εγγυητής που θα είναι υπεύθυνος και «...θα εγγυάται στο κράτος για λογαριασμό του λαθρομετανάστη, ότι για τις τυχόν αστικές αλλά και ποινικές ευθύνες αυτού, θα είναι συνυπεύθυνος και ο ίδιος ο πολίτης του κράτους, όσο και μαζικές απελάσεις, μη χορήγηση ιθαγένειας, μαζικό εγκλεισμό παράνομων μεταναστών, κλπ (Η Φωνή 1313/26-7-2012, σελ 12, Ανδρ. Μητσόπουλος, Δικηγόρος).

4.2 Η αναπαράσταση του έθνους κράτους ως απειλούμενο

Σε αρκετά άρθρα, προβάλλεται το έθνος ως απειλούμενο και σε μία κατάσταση κινδύνου αυτό προκαλεί συναισθήματα φόβου και ανησυχίας στα άτομα. Έτσι, ο λόγος της ΧΑ βρίσκει πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης, αναδεικνύοντας τα θέματα των παγκόσμιων συνομοσιών, της απειλής της ύπαρξης του ελληνικού έθνους, της προδοσίας του έθνους από το πολιτικό σύστημα, κλπ.

Σημαντική είναι η προσπάθεια επανακαθορισμού της συλλογικής μνήμης της χώρας, με την σύνδεση των εκδηλώσεων εθνικών επετείων με θέματα διακινδύνευσης του έθνους-κράτους. Το έθνος παρουσιάζεται να βρίσκεται σε κίνδυνο και αποδεικνύεται μέσα από τον εορτασμό των εθνικών επετείων. Σε αρθρογραφία για την Εθνική εορτή του 1821, το άρθρο της εφημερίδας καταλήγει «οι σύγχρονοι εφιάλτες του ελληνικού έθνους οχυρωμένοι πίσω από τα βάρβαρα μέτρα της Τρόικα, ...προσπαθούν να πετύχουν την ακύρωση του εορτασμού και τα παρελάσεις της νεολαίας, γιατί είναι όργανα του εθνομηδενισμού» (Η Φωνή 1295/22-3-2012) .

Επίσης, «ο ελληνικός λαός, πιστός θεματοφύλακας των Οσίων και των Ιερών της Φυλής μας και με Οδηγό τους Ήρωες» του 1821, θα πολεμήσει σκληρά

ενάντια σε αυτές τις νοσηρές νοοτροπίες και στις εκλογές που έρχονται θα τιμωρήσει παραδειγματικά τόσο το σάπιο πολιτικό σύστημα που μας έβαλε στο Δ.Ν.Τ ...όσο και στους ανθελληνικούς νταήδες του γλυκού νερού, που εκμεταλλεύονται τη δυστυχία του λαού για να επιβάλλουν τα θολά ιδεολογήματά τους. (Η Φωνή 1296/29-3-2012 Ανδρ. Μητσόπουλος, Δικηγόρος, σελ 5).

Στο ίδιο φύλλο, «Η Φωνή» σε φωτορεπορτάζ της παρέλασης, στις κεντρικές σελίδες, κάτω από φωτογραφίες όπου παρελαύνουν στρατιώτες της Σχολής Μηχανικού που εδρεύει στο Λουτράκι η λεζάντα αναφέρει «...Αισθητή η απουσία του βου Σ.Π» υποδηλώνοντας ότι οι δομές του έθνους (στρατός) συρρικνώνονται και παραχωρούν τη θέση τους σε άλλες μορφές (κέντρο μεταναστών). Σημειώνουμε ότι η εφημερίδα φιλοξενεί κατά καιρούς άρθρα που, όχι μόνο αναφέρονται στον Ελληνικό στρατό αλλά τάσσονται ανοιχτά υπέρ της δικτατορίας όπως για παράδειγμα, στο ίδιο φύλλο, άρθρο με τον τίτλο «Απάντηση στον αρθρογράφο Ζ. Χατζηφωτίου για το έργο της 21ης Απριλίου 1967» (Η Φωνή 1296/29-3-2012 Ανδρ. Ντάνος, Αντ/σμήναρχος ε.α), παραθέτονται επιχειρήματα για τον υποτιθέμενο θετικό ρόλο της δικτατορίας στην πρόοδο του ελληνικού κράτους.

Σε άρθρο για την 25η Μαρτίου, με τίτλο «Οι Ήρωες του '21...και οι Ραγιάδες του 21ου αιώνα.» , αρθρογράφος μιλά για την εθνική καθαρότητα: «Ο ελληνικός λαός... σύντομα θα αντιδράσει και θα αντικαταστήσει τους τρομαγμένους πολιτικούς, με αυτούς που στο αίμα τους ρέει το DNA των ηρώων του Έθνους.». Επίσης, θεωρεί ότι εξαιτίας των πολιτικών, οι ελληνοτουρκικές σχέσεις «...στηρίζονται στη μονόπλευρη υποχώρηση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, απέναντι στις άλογες απαιτήσεις της Τουρκίας, όσον αφορά τη Θράκη, την Κύπρο και τα πετρέλαια του Αιγαίου» (Κορινθιακός Παλμός, Μάρτιος- Απρίλιος 2013, σελ 2, Α. Μητσόπουλος).

Η έννοια του "έθνους ως απειλούμενου", βασίζεται στην κοινωνική αναπαράσταση διαφόρων χωρών ή εθνών, ως εχθρικών ως προς την ελληνικότητα. Με ποικιλία άρθρων, αρθρογράφοι καταφέρονται φοβικά, ρατσιστικά και μισαλλόδοξα εναντίον άλλων κρατών και προσπαθούν να συντηρήσουν "φιλοπολεμικό" κλίμα . Στο στόχαστρο, βρίσκονται κατά καιρούς η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Τουρκία, η Γερμανία, η FYROM, Ισραήλ. Επίσης, τόσο το Ισλάμ όσο και η εβραϊκή θρησκεία αντιμετωπίζονται ως εχθρικές.

Στην λίστα με τους "εχθρούς" της χώρας αναφέρεται φυσικά πρώτα απ' όλα η Τουρκία. Η εφημερίδα «Η Φωνή» τιτλοφορεί άρθρο της με τον τίτλο: « Οι Τούρκοι ζητούν την επιστροφή των νησιών του Αιγαίου!» ως προσπάθεια συντήρησης του φι κλίματος έντασης μεταξύ των δύο χωρών, στηριζόμενη σε βιβλίο ιστορίας που φέρεται ότι αυτό διδάσκεται σε τουρκικά σχολεία. (Η Φωνή 1303/17-5-2012, σελ 13).

Επίσης, σε άλλο άρθρο της με τίτλο: «και τα ταξίδια των Τούρκων πρακτόρων συνεχίζονται...» (Η Φωνή 1307/13-6-2012, σελ 7), με αφορμή την επίσκεψη Τούρκων αξιωματούχων στην περιοχή της Ξάνθης, θεωρεί απειλή την επίσκεψή τους στην χώρα μας.

Διατηρεί το φιλοπολεμικό κλίμα: «Το Τουρκικό ΓΕΕΘΑ απειλεί και την Ελλάδα» (Η Φωνή 1309/26-6-2012, σελ 7), με αφορμή την κατάρριψη τούρκικου μαχητικού από τη Συρία.

Επίσης σε πρωτοσέλιδο της εφημερίδας η αναφέρεται ότι «Τα σύννεφα του πολέμου περικυκλώνουν Αιγαίο και Ελλάδα», και επικεντρώνεται σε αναφορές σε εξοπλιστικά προγράμματα της Τουρκίας, επιχειρησιακές ασκήσεις και δοκιμές όπλων, ως προετοιμασία για πολεμικές συγκρούσεις. (Η Φωνή 1311/12-7-2012, σελ 1 και 24). Η κοινωνική κατασκευή του εξωτερικού εχθρού από τα Μέσα, αποτελεί μία προσπάθεια "αμυντικής συναίνεσης" και άρα συσπείρωσης στα μέλη μιας κοινωνίας , που "ενώνονται" προκειμένου να αντιμετωπίσουν την ανασφάλεια που τους δημιουργεί ο εξωτερικός εχθρός. Ο φόβος και ο "εξ ανατολών" κίνδυνος, επιχειρείται να λειτουργήσουν συνεκτικά προς το εσωτερικό τη χώρας.

Με αφορμή, την οικονομική πολιτική της Γερμανίας στην Ευρωζώνη, ο τοπικός τύπος, προσπαθεί, χρησιμοποιώντας ιστορικά στοιχεία, να δημιουργήσει εχθρικότητα στις σχέσεις των δύο χωρών. Άρθρο τιτλοφορείται ως : «Η Γερμανικότητα είναι διαχρονικά ενάντια στη ελληνικότητα» Στην εφημερίδα συχνά οι αρθογράφοι καταφεύγουν εναντίον χωρών που προσπαθούν να εκμεταλλευτούν της Ελλάδα και η οποία πάντα παρουσιάζεται ως θύμα μίας παγκόσμιας συνομοσίας. Μεταξύ άλλων η αρθογράφος αναφέρει ότι : «...πως η Γερμανικότητα μισεί την Ελληνικότητα και είναι αυτό το μίσος διαχρονικό. Για άλλη μία φορά, λόγω ανικανότητας, όχι μόνο, αυτών που μετά την μεταπολίτευση κυβέρνησαν την

πατρίδα μας, την έριξαν βορρά στα αρπακτικά» (Η Φωνή 1300/26-4-2012, σελ 18, Παυλίνα Μπεχράκη, εικαστικός).

Επίσης, σε άρθρο με τίτλο «Να γιατί έφερε τα μνημόνια στην Ευρώπη» η ίδια εφημερίδα αποδίδει σε γερμανικά οικονομικά οφέλη τα αίτια για την κρίση στην Ελλάδα» (Η Φωνή 1305/31-5-2012, σελ 13).

Σχετικά με την Γερμανία τοπικό blog αναφέρει χαρακτηριστικά: «Η γενιά της Αντίστασης του Πολυτεχνείου παραχώρησε, χωρίς την σύμφωνη γνώμη του λαού, την χώρα, την οικονομική αλλά και την εθνική μας κυριαρχία στους απόγονους των μεγαλύτερων εγκληματιών που έζησαν πάνω στη γη!!! Φθάσαμε στο σημείο τα εγγόνια του Χίτλερ συνεχίζοντας την ένδοξη γοθτική τους παράδοση να λαιδορούν κάθε έννοια δικαίου, ανθρωπισμού και λογικής» (korinthostv.blogspot.gr, Αν. Μπαρλιάς, αντιπρόεδρος του Εμπορικού συλλόγου Νεμέας).

Επίσης, ιδιαίτερα αντιευρωπαϊκό κλίμα συντηρείται με συνεχή αρθρογραφία και αναφορές: άρθρο με τίτλο «Επίθεση με στόχο την κατατρομοκράτηση των Ελλήνων» αναφέρει ότι η Ευρώπη χρησιμοποιεί τα ΜΜΕ, τους πολιτικούς, και τους τραπεζίτες προκειμένου να εξαπατηθεί ο ελληνικός λαός (Η Φωνή 1303/17-5-2012, σελ 13).

Η γειτονική FYROM, πέρα από τα προβλήματα σχετικά με την ονομασία, παρουσιάζεται ως εχθρική γειτονική χώρα. Άρθρο με τίτλο «Σκοπιανοί με αλβανικά διαβατήρια έκαψαν την Πελοπόννησο το 2007» (Η Φωνή 1306/7-6-2012, σελ 13), αποδίδει στο γειτονικό κράτος, πυρκαγιές σε δασικές εκτάσεις τις Πελοποννήσου.

Η εφημερίδα «Η Φωνή», πέντε ημέρες πριν τις εκλογές, στο πρωτοσέλιδό της έχει τίτλο : «Με σοβαρότητα και υπευθυνότητα μπροστά στην κάλπη. Τώρα ξέρουμε τι επιδιώκουν οι ανθέλληνες. Διέλυσαν τον κοινωνικό, εργασιακό, ασφαλιστικό και πολιτικό ιστό της χώρας με έναν και μόνο σκοπό. Να μην εκλεγούν αυτοδύναμες κυβερνήσεις για να τις ελέγχουν...» και στο οπισθόφυλλο κάνει λόγο για «...μέσα σε κλίμα αβεβαιότητας και υπό τη σκιά του σχεδίου των "Επικυρίων" που δεν θέλουν "Αυτοδύναμες" κυβερνήσεις, οδηγείται η χώρα στην "Ιταλοποίηση" και σε περιπέτειες;» (Η Φωνή 1301/2-5-2012).

Ο τοπικός τύπος πρόθυμα προβάλλει ζητήματα που αφορούν σε κίνδυνους και απειλές από την «παγκόσμια διακυβέρνηση» που οι ξένοι παράγοντες θέλουν να επιβάλλουν: Σε άρθρο της με τίτλο «η Ελλάδα αποτελεί τη πρώτη χώρα στον κόσμο

που κυβερνάται πιλοτικά από τη «ΝΕΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΑΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ». Γιατί επιχειρείται η πλήρη κατάργηση του κράτους;» η εφημερίδα, αναφέρει μία σειρά οικονομικών και άλλων μέτρων που θα επιβληθούν στην Ελλάδα, ώστε να αποτελέσει την πρώτη χώρα στον κόσμο που θα κυβερνάται από τη νέα τάξη πραγμάτων. (Η Φωνή 1307/13-6-2012, σελ 24).

Επίσης, ο εθνικισμός, που σαφώς παραπέμπει στο κόμμα της Χ.Α, προβάλλεται ως η μόνη άμυνα έναντι της παγκόσμιας διακυβέρνησης: Σε άρθρο της με τίτλο «ο εθνικισμός είναι επικίνδυνος αναφέρει έγγραφο –ντοκουμέντο που διέρρευσε από τη Λέσχη Bilderberg» η εφημερίδα, δίνει άλλοθι στο εθνικισμό αναφέροντας ότι έγγραφο που φέρεται να διέρρευσε από διάσκεψη της Λέσχης Bilderberg, το 1966, θεωρεί τον εθνικισμό ως εχθρό των ελιτιστών που έχουν στόχο την παγκόσμια διακυβέρνηση. (Η Φωνή 1307/13-6-2012, σελ 13). Συνεπώς, η εθνικιστική αντίληψη, παρουσιάζεται ως υποχρέωση των πολιτών για την προάσπιση του έθνους και την αντιμετώπιση της παγκόσμιας τάξης πραγμάτων.

Ο ρόλος της παγκοσμιοποίησης επίσης αξιολογείται αρνητικά και φοβικά. Η εφημερίδα, Κορινθιακός Παλμός, εμφανίζει την παγκοσμιοποίηση ως κίνδυνο για την χώρα: «ο ελληνικός λαός, που βρίσκεται μέσα σε αυτά τα περιορισμένα εδαφικά όρια της Ελλάδας, έχει αντιληφθεί τα σχέδια των “σοφών αρχιτεκτόνων - μαγείρων της παγκοσμιοποίησης”, την προδοσία των αρχομανών και ιδιοτελών Ελλήνων πολιτικών, που έχουν υποθηκεύσει τη χώρα μας και την έχουν καταστήσει προτεκτοράτο.» (Κορινθιακός Παλμός, Οκτώβριος-Νοέμβριος, 2012, σελ 1).

Στις 31/07/2012, το blog: ekorinthos.gr, σε άρθρο με τίτλο «Το Ολυμπιακό πνεύμα στο βωμό της αριστερίστικης νοοτροπίας», με αφορμή τον αποκλεισμό της πρωταθλήτριας Ελλάδας στο τριπλούν Βούλας Παπαχρήστου, από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου, με απόφαση της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής, επειδή διέδωσε μέσω TWITTER, υποτιμητικά σχόλια για Αφρικανούς αθλητές, αναφέρει «πατριωτισμό δεν διαθέτουν αυτοί που καίνε την ελληνική σημαία, αυτοί που εθελουφλούν μπροστά στο μείζον κοινωνικό πρόβλημα της λαθρομετανάστευσης. Δεν διαθέτουν σίγουρα πατριωτισμό αυτοί που ονειρεύονται την κατάργηση της προσευχής από τα σχολεία, αυτοί που στηρίζουν τα Σκόπια για να πάρουν το όνομα της ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΜΑΣ, αυτοί που καλούν τους Γκρίζους Λύκους στη Θράκη, και αυτοί που θεωρούν “συνωτισμό” τη σφαγή των Ελλήνων

της Σμύρνης, από τον Κεμάλ... ο λαός ξύπνησε και δεν ανέχεται τον αντεθνισμό που πρεσβεύουν. Η Πατρίδα βρίσκεται σε δύσβατα μονοπάτια και κινδυνεύει να ζήσει ακόμα χειρότερες ημέρες ...» (ekorinthos.gr, 31/07/2012) .

Η παρουσίαση του ελληνισμού ως "απειλούμενου", εμφανίζεται και σε σχέση με την ιστορική μνήμη. Η εφημερίδα, Κορινθιακός Παλμός, αναφέρει στο άρθρο "Ένας αξιοθρήνητος πανηγυρικός" που αφορά σε σχολιασμό λόγου καθηγητή Λυκείου μετά την δοξολογία, για τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου «...στους σημερινούς "ανοιχτομάτηδες" Έλληνες που διαστρέφουν την Ιστορία. Που λένε αδιάντροπα ότι στα χρόνια της Οθωμανικής τυραννίας οι Έλληνες περνούσαν καλά. Θα είναι οπαδός ίσως της παράταξης Ρεπούση και Δραγώνα του υπουργείου "Διά βίου αμάθειας", που αγωνίστηκαν να στηρίξουν, το "μεγαλείο" της Οθωμανικής αυτοκρατορίας! Που πάμε, αλήθεια! ...Να που βρίσκεται η ρίζα της αφόρητης κρίσης που βιώνουμε! Τα διαστρέψαμε και τα αποδυναμώσαμε όλα!» (Κορινθιακός Παλμός, Μάρτιος 2012, σελ 2 Η. Καρυώτης).

Άρθρα που στόχο έχουν να αποδομήσουν το υπάρχον πολιτικό σύστημα γενικά προβάλλονται με χαρακτηριστικούς τίτλους, όπως: «Οι ξεπουλημένοι Έλληνες προδότες πολιτικοί», «Το τεράστιο θέμα της βλακείας των πολιτικών μας», «Οι δηλώσεις Ε. Βενιζέλου αποβλέπουν εις ψηφοθηρικήν υστεροβουλίαν και παραπλάνηση αφελών» κ.α (Η Φωνή 1300/26-4-2012,σελ 14).

Η προβολή γενικευμένης ανασφάλειας είναι χαρακτηριστική: «...η εσωτερική πολιτική δε βρίσκει διεξόδους, η εσωτερική ασφάλεια μοιάζει με αυτή της ζούγκλας, η καταλήστευση του δημοσίου χρήματος και η διαφθορά παρουσιάζουν παρατεταμένη ανθοφορία, ενώ η εθνική κυριαρχία ελαχιστοποιείται συνεχώς λόγω της υποδούλωσης της χώρας.....ο λαός αναζητά πολιτικούς με αποφασιστικότητα, διορατικότητα, πολιτική οξυδέρκεια, όρεξη για δουλειά, που δεν έχουν δουλείες και αποπληρωμή προσωπικών κι πολιτικών γραμματίων στη Νέα Τάξη» (Η Φωνή 1297/5-4-2012, σελ 5).

Είναι σαφής ο προσδιορισμός των πολιτικών ως υπαλλήλων της Νέας Τάξης καθώς ότι η πολιτική δε βρίσκει διεξόδους . «...η πατρίδα μας κυριολεκτικά ξεπουλήθηκε σ' αυτούς που την εγύμνωσαν στην ουσία αφού πληρώθηκαν με δισεκατομμύρια και γνωστές εταιρίες κατά το πρότυπο του κόσμου της νύχτας.....» (Η Φωνή 1298/12-4-2012, Παυλίνα Μπεχράκη, εικαστικός)

Για τους κινδύνους που διατρέχει το έθνος, στοχοποιείται ολόκληρο το πολιτικό σύστημα. Η εφημερίδα, Κορινθιακός Παλμός, αναφέροντας ένα σύνολο ερωτημάτων χωρίς απάντηση, παρουσιάζει ένα σύνολο από κινδύνους, «γιατί πρέπει να καταργήσουμε τη γλώσσα των προγόνων μας, που θαυμάζει όλος ο πολιτισμένος κόσμος, και να την αντικαταστήσουμε με γλώσσες βαρβαρικές και κακόηχες ακόμα και με την τουρκική; Γιατί υποβαθμίζονται οι εθνικές επέτειοι; Γιατί προωθείται η αθεΐα και η περίεργη πανθηρσκεία; ...Γιατί οι ανώτατοι εκπρόσωποί μας λένε ΝΑΙ σε όλα όσα τους επιβάλει το σιωνιστικό κατεστημένο;» (Κορινθιακός Παλμός, Οκτώβριος-Νοέμβριος, 2012, σελ 3, Μ. Αιβαλιώτης).

Η εφημερίδα επιχειρηματολογεί για τη κατάσταση της αποσύνθεσης του κράτους «Η αναφορά μας στην ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ συμπεριλαμβάνει όλους τους όρους και τις έννοιες της σύνθεσης αυτού του κράτους. Δηλαδή έδαφος, λαό και εξουσία, διότι αυτά συνθέτουν το κράτος. Η ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ αυτού είναι δεδομένη. Διότι πώς είναι δυνατόν να υπάρξει κράτος, όταν δεν υπάρχει δράση των όρων της συνοχής, των στοιχείων και των παραγόντων που συνθέτουν το ΚΡΑΤΟΣ και παράλληλα κυριαρχούν τα στοιχεία εκείνα, που συνθέτουν τη δράση της αποσύνθεσης του σύνθετου σώματος, αυτού τούτου του κράτους.» (Κορινθιακός Παλμός, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2013, σελ 1), και τους κινδύνους που υπάρχουν.

Η απαξίωση του πολιτικού συστήματος συνδέεται με εθνικούς επετείους: «καμαρώνουν στις εθνικές γιορτές πάνω στα παλκοσένικα οι... «επίσημοι» της πολιτείας. ο αγανακτισμένος και ο εμπαιζόμενος αυτός λαός, τους κατέβασε φέτος από τις εξέδρες και τους τοποθέτησε στο έδαφος, μήπως στις επόμενες εθνικές γιορτές τους τοποθετήσει στο υπέδαφος. Αρκετά το' παιξαν ΜΕΓΑΛΟΣΧΗΜΟΙ» (Κορινθιακός Παλμός, Μάρτιος 2012, σελ 4).

Η επανανοηματοδότηση της ιστορικής μνήμης, χωρίς την σύνδεσή της με τους επίσημους φορείς του κράτους αυτή τη φορά, βλέπουμε να συνεχίζεται και με άλλα άρθρα: «Μένει ακόμη το ερώτημα: Στη Θεσσαλονίκη αποδοκιμάστηκε η εθνική εορτή και η παρέλαση; Όχι, νομίζουμε. Χίλιες φορές όχι. Απόδειξη τούτου, το γεγονός ότι ο εορτασμός συνεχίστηκε άψογα μετά την αποχώρηση των "επισήμων" και η λαμπρή τιμή που αποδόθηκε στους παλαιούς πολεμιστές και στους αναπήρους πολέμου σε πόλεις που αντικατέστησαν στις εξέδρες τους... "επισήμους".

...Συμπέρασμα λοιπόν, δεύτερο. Στις εθνικές εορτές να μην υπάρχει κανείς επίσημος σε εξέδρα.».(Κορινθιακός Παλμός, Απρίλιος 2012, σελ 2, Η. Καρυώτης).

Διάφορα άρθρα, παρουσιάζουν τους δημοκρατικούς θεσμούς, το ποινικό σύστημα, τις εκλογές, ως συστήματα αδύναμα να ανταποκριθούν στις ανάγκες της κοινωνίας, αποδομώντας τα και εντείνοντας την ανασφάλεια των πολιτών.

Η εφημερίδα, Κορινθιακός Παλμός, αναφέρεται σε δημοκρατικούς θεσμούς, υπονοώντας ότι δεν λειτουργούν: «...ο λαός ΕΜΠΑΙΖΕΤΑΙ ΚΑΙ ΑΓΝΟΕΙΤΑΙ αφού ποτέ δε ρωτήθηκε να αποφασίσει για τα σοβαρά προβλήματα αυτού του τόπου. ...εκμηδενισμό των διαφόρων τάσεων που εκφράζουν το σύνολο των πολιτών, αυτού του λαού μας. Αυτό σημαίνει λαϊκή κυριαρχία; Αυτό σημαίνει Δημοκρατία; (Κορινθιακός Παλμός, Μάρτιος 2012, σελ 4).

Σε άλλο άρθρο της η εφημερίδα αφού περιγράφει, με ιδιαίτερα απαισιόδοξο τρόπο, την κοινωνική κατάσταση στην Ελλάδα, όπου «ο απλός και ανήμπορος Έλληνας πολίτης "αφιονισμένος" από την παραπληροφόρηση και τον αποπροσανατολισμό δεν αντιστέκεται, παρά το γεγονός ότι δεν του απέμεινε ΤΙΠΟΤΕ», θεωρεί ως υπεύθυνο την γενική κατάσταση ατιμωρησίας και επιλεκτικά αναφέρει αποσπάσματα λόγων «ΟΥΔΕΙΣ ΤΙΜΩΡΕΙΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, τέως πρόεδρος Ελληνικής Δημοκρατίας)...και ... Στην Ελλάδα διανύουμε περίοδο ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΛΙΠΟΘΥΜΙΑΣ» (Γ.Α. ΜΑΓΚΑΚΗΣ, πρώην υπουργός -καθηγητής Πανεπιστημίου» και καταλήγει με «Την πρόσφατη προτροπή προς το Γαλλικό λαό του υποψηφίου προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας Νικολά Σαρκοζί: «ΣΑΣ ΖΗΤΩ ΝΑ ΞΕΣΗΚΩΘΕΙΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΕΤΕ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΠΙΣΤΕΥΕΙ Η ΣΙΩΠΗΛΗ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ». (Κορινθιακός Παλμός, Απρίλιος 2012, σελ 3 Α. Παπαδάς). Επίσης, η εφημερίδα σε άρθρο με τον τίτλο «ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΚΑΘΑΡΣΗ» αναφέρει ότι «χρειάζεται λοιπόν κάθαρση που δεν είναι εύκολο να γίνει από τον ποινικό νόμο...Γι' αυτό αυτή η κάθαρση είναι εφικτή μόνο από το λαό...» (Κορινθιακός Παλμός, Μάιος 2012, σελ 1), και υπονοεί ότι το ποινικό σύστημα και οι δημοκρατικοί θεσμοί αδυνατούν να επιβάλλουν την κάθαρση, και αυτή θα έρθει από τον "λαό" . Στην συνέχεια, το κόμμα της Χ.Α επένδυσε πολιτικά σε τέτοιου είδους απόψεις, αποκομίζοντας πολιτικά οφέλη και ενισχύοντας τον λόγο της.

Η εφημερίδα Κορινθιακός Παλμός, σε άρθρο με τίτλο «Εθνικές εκλογές» στο πρωτοσέλιδο, ασκεί κριτική για το ενδεχόμενο διεξαγωγής εθνικών εκλογών, και απαξιώνει τον θεσμό των εκλογών, θεωρώντας ότι γίνεται «καλπονόθευση» και «νόθευση ετυμολογίας του λαού». Η εφημερίδα θεωρεί περιττή την ύπαρξη του θεσμού του βουλευτή, εφόσον η χώρα θεωρείται υπόδουλη των ξένων συμφερόντων. Αναφέρεται σε «οικονομικούς κατακτητές» και το άρθρο καταλήγει αναφέροντας για το πολιτικό σύστημα ότι «Δεν χρειάζεται τοποτηρητές των εκμεταλλευτών μας. Ακόμα δεν χρειάζεται ούτε τους τριακόσιους βουλευτές. Δεν αντέχει ο Ελληνικός λαός, να πληρώνει κι άλλους αργόμισθους. Βουλευτές και βουλή κοστίζουν στον Ελληνικό λαό πεντακόσια εκατομμύρια ευρώ την κάθε τετραετία. Πέρα βέβαια από τα ανυπολόγιστα εκατομμύρια των εκάστοτε εκλογικών δαπανών. Αποτελεί λοιπόν κρίμα κι άδικο να πληρώνει ο φτωχός λαός μας και τους «υπηρέτες» των εκμεταλλευτών του. Διότι τις αποφάσεις ΑΥΤΩΝ θα εκτελούν οι εκλεγμένοι από τις ...εθνικές εκλογές» (Κορινθιακός Παλμός, Ιανουάριος 2012, σελ 1).

Η εθνική κυριαρχία εμφανίζεται απειλούμενη:

Στις 27/2/2012, το blog: GeraniaBlog , σε άρθρο με τίτλο «Προτεκτοράτο και με τη βούλα», αναδημοσιεύει άρθρο του γερμανικού περιοδικού Wirtschafts Woche, και παρουσιάζει με δραματικό τρόπο την κατάσταση στη χώρα και διερωτάται για τους κινδύνους που υπάρχουν: «Πώς δηλαδή κάποιος ξένος θα έχει πρόσβαση σε όλα τα φορολογικά δεδομένα των Ελλήνων; Με ποιο δικαίωμα θα έρχονται να αποφασίζουν για τα οικονομικά εκατομμυρίων πολιτών; Αυτό δεν είναι εκχώρηση εθνικής κυριαρχίας;..... απώλεια της εθνικής της αξιοπρέπειας....». Επίσης, το άρθρο συνοδεύεται από χαρακτηριστική παλαιά ασπρόμαυρη φωτογραφία, που εμφανίζει έναν ξαπλωμένο λευκό άντρα (αποικιοκράτη ίσως), να τον μεταφέρουν πέντε μαύροι (ως υπηρέτες), με στόχο σαφώς να τονίσει, το απαξιωτικό για την χώρα, περιεχόμενο του άρθρου. Επίσης, στις 22/2/2012 αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «"Παραδόθηκε εθνική κυριαρχία, χωρίς αντίσταση!"», συνοδεύοντας το άρθρο με φωτογραφία στη βάση της οποίας υπάρχει η ελληνική σημαία και ο τίτλος «η Ελλάδα ξεπουλιέται», και εμφανίζει την Α. Μέρκελ να κινεί ως μαριονέτες, τους τότε πολιτικούς αρχηγούς . Την ίδια ημερομηνία το site αναδημοσιεύει άρθρο από το site defencenet.gr με τίτλο: «Η απάντηση του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη σε Λ. Παπαδήμο, Γ. Παπανδρέου & Α. Σαμαρά» όπου

αναβιώνει ουσιαστικά τον κίνδυνο από την "υποτέλεια" του πολιτικού συστήματος στους εχθρούς. Στις 10/2/2012, από το site αυτό δημοσιεύεται παλαιά φωτογραφία από απαγχονισμό των Αξιωματικών Δρακάτου και Ζαφειροπούλου στο Γουδί (1926), και με τη λεζάντα : «Αυτό είναι που χρειάζονται και οι...300 της βουλής . Ο Ελληνικός λαός δεν έσκυψε ποτέ το κεφάλι . Τώρα γιατί ?»

Στο φύλλο της η εφημερίδα Κορινθιακός Παλμός, καταφέρεται ιδιαίτερα απαξιωτικά για το πολιτικό σύστημα μιλώντας για : «ανάξιους κυβερνήτες» όσον αφορά θέματα αγροτικής πολιτικής, ή σε άλλο άρθρο «Ένα και μοναδικό είναι το αιώνιο πρόβλημα της Ελλάδας: η Υποτέλειά της». Επίσης επικρίνει την στάση των πολιτών για όλα όσα συμβαίνουν: «Όλα αυτά λοιπόν και άλλα φαινόμενα και γεγονότα ανθελληνικών υποχωρήσεων και ανοχής των Ελλήνων, δίνουν την απάντηση στο ερώτημα: ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΠΟΓΟΝΟΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ;» (Κορινθιακός Παλμός, Φεβρουάριος 2012, σελ 1 Βραχνός, σελ 3 Δ. Καλλίγερος, σελ 2 Η.Καρυώτης).

Ο τίτλος στο πρωτοσέλιδο της εφημερίδας «Η Φωνή» αναφέρει «Σοκ και δέος προκάλεσε σε όλον τον κόσμο η αυτοκτονία του 77χρονου συνταξιούχου φαρμακοποιού στο Σύνταγμα, απέναντι από το Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη. Η σφαίρα κτύπησε στην καρδιά των πολιτικών και της ανθελληνικής πολιτικής που εφαρμόζουν» (Η Φωνή 1297/5-4-2012). Είναι η φανερή η προσπάθεια δραματοποίηση του γεγονότος και κυρίως η "ηρωοποίηση" του νεκρού (αναφορά στο μνημείο) ο θάνατος του οποίου αποδίδεται σε ανθελληνικές πολιτικές.

Στις 1/4/2013, από το blog: korinthostv.blogspot.gr, δημοσιεύεται άρθρο (που υπογράφεται ως: Α. Γρυπαιός, διεθνολόγος) που γράφει «...διότι το απαιτούν τα γεγονότα που τρέχουν, και απειλούν την ασφάλεια & ακεραιότητα της πατρίδας. Απειλούν την εθνική μας Κυριαρχία!!!...» . Είναι ένα άρθρο εμφανώς εθνικιστικής προσέγγισης, που εμφανώς προσπαθεί να προκαλέσει αισθήματα γενικευμένης ανασφάλειας «...τα Εθνικά μας θέματα που βράζουν, και έχουν καταστεί λίαν επικίνδυνα για την ασφάλεια και ακεραιότητα της πατρίδας μας. Η Εθνική μας Κυριαρχία, ο ακρωτηριασμός, και διαμελισμός της πατρίδας, είναι προ των πυλών, και οι δοσίλογοι πολιτικοί, με τα ΜΜΕ, "πέρα βρέχει", συμπεριφέρονται λες και η Ελλάς είναι δικό τους χωράφι...». Το άρθρο στοχοποιεί τόσο το ελληνικό πολιτικό σύστημα, το οποίο κατηγορεί για προδοσία όσο και την Τουρκία, Σκόπια, Αλβανία,

Ευρώπη, και καταλήγει με τον κίνδυνο «...Οι Σιωνιστές μας οδηγούν κατευθείαν στη κόλαση της Ν.Τ.Π. της νέας εποχής, στη κόλαση της Σιωνιστικής Παγκόσμιας Δικτατορίας...» . Παρόμοια άρθρα, από τον υπογράφοντα έχουν δημοσιευτεί αρκετές φορές, όπως «ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΩΜΟΣΙΕΣ & ΕΛΛΑΔΑ» την 2/09/2012, που αναφέρει τους κινδύνους από το Ισλάμ, την Τουρκία, την Ε.Ε, κλπ., ή «ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ!!! Η Πατρίδα σε κίνδυνο:» στο ίδιο πνεύμα

Η εφημερίδα Κορινθιακός Παλμός, θεωρεί επικίνδυνο και προδιαγραμμένο το μέλλον της χώρας: «Εξάλλου είναι γνωστόν ότι έχει γίνει προ πολλών ετών το προσύμφωνο που έχει καταστήσει τη χώρα μας, προτεκτοράτο των "δυνατών" δανειστών μας και όχι μόνο με την υπογραφή επίορκων και μισελλήνων εκφραστών της βρώμικης και ανθελληνικής πολιτικής τους. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι: ΠΩΛΕΙΤΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ με τον πλούτο της και το έμψυχο δυναμικό της» (Κορινθιακός Παλμός, Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2012, σελ 1)

Το κράτος εμφανίζεται ανίσχυρο να διαχειριστεί την μετανάστευση: Η εφημερίδα, Η Φωνή σε άρθρο της με τίτλο «Οι κυρίες του ΣΥΡΙΖΑ θα καταδικάσουν το Δράκο της Πάρου;» χρησιμοποιεί το περιστατικό προκειμένου να εμφανίσει ισχυρή τη σχέση, μετανάστευση-εγκληματικότητα και καταλήγει στο να επιδοκιμάζει κυβερνητικές πολιτικές για απέλαση των μεταναστών. (Η Φωνή 1315/9-8-2012, σελ 5 Ανδρ. Μητσόπουλος, Δικηγόρος).

Για το ίδιο περιστατικό επανέρχεται η εφημερίδα στο επόμενο φύλλο της κατακρίνοντας ακόμη και την προστασία του φερόμενου ως δράστη από την αστυνομία καταλήγοντας «...μία χώρα "σουρωτήρι" με τους μειοδότες και τους "κουκουλοφόρους" να αρμενίζουν βιάζοντας τα παιδιά μας, αποκτώντας πέτσινο πολιτικό άσυλο εις το όνομα του Αλλάχ και του φιλόδοξου ονείρου της συνένωσης της Νέας Βαλκανικής του Μεγάλου Οθωμανικού Τόξου». (Η Φωνή 1315/16-8-2012, σελ 5, <http://greeknation.blogspot.gr>).

Η εφημερίδα σε άρθρο της με τίτλο «στο πλευρό του 22χρονου, που καθάρισε την κοινωνία από έναν εγκληματία Αλβανό ο Δήμος Παιανίας » στη στήλη "Διαδικτυακά Εθνικά Θέματα", μεταξύ άλλων αναφέρει «...η παντελής αδυναμία της ελληνικής Πολιτείας να παρέξει αίσθημα ασφάλειας οδηγεί εκ του ασφαλούς πολίτες να λάβουν μέτρα αυτοάμυνας ...» (Η Φωνή 1307/13-6-2012, σελ 13) η εφημερίδα ενδυναμώνει το αίσθημα ανασφάλειας και προτρέπει την αυτοδικία των πολιτών.

Το ζήτημα της μετανάστευσης, συνδέεται με την εθνική ασφάλεια της χώρας. Στις 26/6/2012, το blog: korinthiannews.gr , σε άρθρο με τίτλο «Το πνεύμα εθνικής ενότητας νίκησε την αλαζονεία» αναφέρεται ότι «...Το μείζον εθνικοκοινωνικό ζήτημα της λαθρομετανάστευσης και της ασφάλειας των πολιτών, ανεξάρτητα με το αν ΠΑΣΟΚ και ΔΗΜΑΡ, έχουν "προοδευτική" άποψη, πρέπει να επιλυθεί από την Κεντροδεξιά Παράταξη, άμεσα και αποτελεσματικά, ειδάλλως ελλοχεύει κίνδυνος εμφυλιακών καταστάσεων και μόνιμης αυτοδικίας...», όπου ο αρθρογράφος Α.Μητσόπουλος, σαφώς θέτει ζητήματα ασφάλειας και ανομίας, που μπορούν να επιλυθούν μέσω συγκεκριμένων πολιτικών. (Η Φωνή 1310/5-7-2012, σελ 14, Ανδρ. Μητσόπουλος, Δικηγόρος).

Τα site: <http://korinthiakoi-orientes.blogspot.gr>, και korinthiannews.gr παρουσιάζουν σε άρθρα, τις δηλώσεις του προέδρου της ΝΟ.Δ.Ε. Ν.Δ. Ν. Κορινθίας κ. Α. Σπηλιώτη, ο οποίος αναφέρει μεταξύ άλλων ότι : «...Το πρόβλημα της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα βρίσκεται πλέον σε εκρηκτικό σημείο. Η αθρόα και ανεξέλεγκτη είσοδος λαθρομεταναστών από τα σύνορά μας έχει καταστήσει τη χώρα ένα «ξέφραγο αμπέλι... Δεν υπάρχει χρόνος για καθυστέρηση. Διαφορετικά κινδυνεύουμε από την έκρηξη ανεξέλεγκτων κοινωνικών εντάσεων, αλλά και την εκδίωξή μας από τη συνθήκη Σένγκεν, που συνεπάγεται ότι οι Έλληνες δεν θα ταξιδεύουν ελεύθερα στην Ευρώπη...» (<http://korinthiakoi-orientes.blogspot.gr>, και korinthiannews.gr , 11.4.2012).

Στους κινδύνους από την απόδοση ελληνικής ιθαγένειας αναφέρεται άρθρο εφημερίδας: «Μας χλευάζει ο Αλβανικός τύπος των Τυράνων» τιτλοφορείται άρθρο της αλβανικής εφημερίδας Gazeta Shiqptare, στο οποίο αναφέρεται ότι «το ΠΑΣΟΚ εισάγει ψηφοφόρους από την Αλβανία και αναφέρεται στη λήψη Ιθαγένειας» Με το συγκεκριμένο άρθρο η τοπική κορινθιακή εφημερίδα προσπαθεί να προβάλλει αρνητικά κάθε προσπάθεια απόδοσης ιθαγένειας και να καταλογίσει πολιτικές ευθύνες σε όποιον το επιχειρήσει λέγοντας χαρακτηριστικά πχ «...το ΠΑΣΟΚ είναι το αγαπημένο κόμμα των Αλβανών» (Η Φωνή 1300/26-4-2012, σελ 12).

4.3 Οι οικονομικές συνθήκες ως παράγοντας ανασφάλειας

Η οικονομική κατάσταση της χώρας, αποτελεί σημαντική πηγή ανάπτυξης κινδύνων και ανασφάλειας. Η εφημερίδα «Κορινθιακή» σε άρθρο της με τίτλο «Καμία ασφάλεια δεν αισθάνονται οι πολίτες», ξεκινά το άρθρο αναφέροντας ότι «καμία ασφάλεια δεν μπορούν να αισθάνονται σήμερα οι πολίτες αυτής της χώρας, ούτε για το τραπεζικό σύστημα, ούτε για τις καταθέσεις του στις τράπεζες, ούτε για τους πολιτικούς ηγέτες, ούτε για την κάθε επόμενη μέρα που μας ξημερώνει» (Κορινθιακή, 423/23-2-2013, Σπ. Μασούρης, σελ 2). Όλο το άρθρο προβάλλει την έντονα ρευστή οικονομική κατάσταση και τους επιμέρους κινδύνους που την πλαισιώνουν. Στο ίδιο πνεύμα κινούνται και άλλα άρθρα της ίδιας εβδομαδιαίας εφημερίδας: «Μας έχουν κόψει κάθε προοπτική, ενώ ο κόσμος δεν ξέρει τι του ξημερώνει...υπάρχουν άνθρωποι που έχουν στεγνώσει, που δεν ξέρουν αύριο θα έχουν να φάνε» (Κορινθιακή, 426/16-3-2013, Σπ. Μασούρης, σελ 2).

Σε άλλο άρθρο της Κορινθιακής: «Αύξηση της ανεργίας για τον κόσμο που βρίσκεται στην αγορά εργασίας και δεν ξέρει τι τους ξημερώνει, ενώ τα έξοδα της οικογένειας αυξάνουν συνεχώς και τους πνίγουν. Έτσι, η συνέχεια γίνεται όλο και πιο δύσκολη, με τον κόσμο να φοβάται πως ακόμα χειρότερα θα έρθουν και πως όλο λιγότεροι θα αντέχουν για να αντιμετωπίσουν αυτή την κατάσταση» (Κορινθιακή, 430/13-3-2013, Σπ. Μασούρης, σελ.2).

Η ανασφάλεια, προερχόμενη από την οικονομική κρίση προβάλλεται και από την τοπική εφημερίδα της πόλης του Κιάτου, Κορινθιακός Τύπος, σε άρθρο με τίτλο «ΦΤΩΧΕΙΑ – ΛΟΥΚΕΤΑ – ΑΝΕΡΓΙΑ» και αναφέρει ότι: «Αυτές οι τρεις λέξεις χαρακτηρίζουν αυτή τη στιγμή την κατάσταση επικρατεί στην Ελλάδα. Όμως πόσο έτοιμοι είμαστε ως περιοχή να δεχτούμε τα ακόμα χειρότερα, αφού το χρέος και τα ελλείμματα της χώρας είναι σίγουρο ότι με δυσκολία θα διαχειριστούν ενώ θεωρείται δεδομένο ότι θα απαιτηθούν μεγάλες θυσίες...» (Κορινθιακός Τύπος 370/Μάρτιος 2012, σελ 8, Δ. Παπαπαναγιώτου Πρώην Πρόεδρος Εμπορικού Συλλόγου Κιάτου.).

Στο ίδιο φύλλο, σε άρθρο με τίτλο «ΕΞΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΣ αναφέρει ότι «Φόβο στους κατοίκους και πονοκέφαλο στην αστυνομία έχουν προκαλέσει οι τρεις ληστές με τις

κουκούλες που κάνουν αλλεπάλληλα χτυπήματα τους τελευταίους δύο μήνες σε επιχειρήσεις της περιοχής μας» και καταλήγει με την πρόβλεψη ότι «Δυστυχώς τέτοια φαινόμενα αναμένεται να αυξηθούν όσο γίνεται εντονότερη η οικονομική κρίση.» προβαίνοντας στη συσχέτιση οικονομικής κρίσης και εγκληματικότητας. (Κορινθιακός Τύπος 370/Μάρτιος 2012, σελ 9)

Επίσης, η «Κορινθιακή» σε άρθρο της με τίτλο «η τραγική πρωτιά της Κορινθίας στην αύξηση της εγκληματικότητας». (Κορινθιακή 382/7-4-2012, σελ 5), αναφέρει την εγκληματικότητα ότι η περιφέρεια Πελοποννήσου ότι η Κορινθία είναι πρώτος νομός στην Πελοπόννησο σε εγκληματικότητα. Επίσης στο ίδιο άρθρο αναφέρει λόγια του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου, όπου αποδίδει την αύξηση αυτή στην «οικονομική κατάσταση της χώρας και την έλλειψη πολιτικών για την αντιμετώπιση πληθώρας φαινομένων, όπως η λαθρομετανάστευση, οι μετακινούμενοι πληθυσμοί...»,

Η οικονομική κρίση παρουσιάζεται ως ένας γενικός και απροσδιόριστος κίνδυνος που όμως προκαλεί φόβο: «Υπάρχουν λοιπόν και ΚΡΙΣΗΣ περισσότερα του ενός είδη, που διακυβεύουν το στερέωμα της ανθρώπινης ύπαρξης. Αυτό είναι το ανησυχητικό φαινόμενο της εποχής μας, που τείνει να αποσυνθέσει την κοινωνία μας. Είναι δυστυχώς αυτή η ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΗ ΚΡΙΣΗ» (Κορινθιακός Παλμός, Απρίλιος 2012, σελ 2).

Η εφημερίδα Κορινθιακός Παλμός παρουσιάζει τον ελληνικό λαό σε περιβάλλον διακινδύνευσης: «Ο ελληνικός λαός "περικυκλώνεται" συνεχώς από τα καυτά προβλήματα, που σκιαγραφούν το ΔΡΑΜΑ που ζει και ασφυκτικά, μέσα σε μια αποπνικτική ατμόσφαιρα δύσκολων εξελίξεων. Τα καθημερινά προσωπικά του, ιδιαίτερα, προβλήματα, ανέχειας, χρέους, ανεργίας, ανασφάλειας και άλλα πολλά που συνθέτουν τους όρους του... "επικινδύνως ζην..." τον έχουν συσκοτίσει και αποπροσανατολίσει ακόμα και αποβλακώσει, ώστε να μη μπορεί να παρακολουθήσει τα γενικότερα προβλήματα που αφορούν και αυτόν βέβαια, αλλά και τα σχετικά με την εθνική μας αξιοπρέπεια (Κορινθιακός Παλμός, Μάιος 2012, σελ 1).

Επίσης σε άλλο άρθρο με τον τίτλο «Υπάρχει κράτος;», γνώμες πολιτών για την απουσία του κράτους και ουσιαστικά βεβαιώνει για την πλήρη απουσία του κράτους και άρα τον κίνδυνο των πολιτών. «τρισαδικημένους πολίτες, που συνθέτουν

την απάντηση του ερωτήματος: ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΡΑΤΟΣ;» (Κορινθιακός Παλμός, Ιούνιος 2012, σελ 4).

Η εφημερίδα σε άρθρο, κατακρίνει την εξέλιξη δυτικού τύπου και της συνέπειές της «Για να αλλάξει ο πνευματικός προσανατολισμός του λαού μας, χρειάζεται απάρνηση της ηδονικής και ευδαιμονιστικής νοοτροπίας του χρεοκοπημένου Δυτικού κόσμου και επιστροφή στον εθνικό ιστορικό θησαυρό μας που λέγεται Ελληνορθόδοξος εξοπλισμός, τον οποίο αρχίσαμε να απωθούμε από την ημέρα της απελευθερώσεώς μας, για να εγκλωπωθούμε τον άχαρο μανδύα του τεχνοκρατικού Ουμανισμού στην παιδεία μας» (Κορινθιακός Παλμός, Μάιος-Ιούνιος 2013, σελ 3, Η. Καρυωτάκης) ή ακόμη «Η Παγκοσμιοποίηση όμως, λόγω της αλαζονείας της, έχει ανοίξει μέτωπα που δεν πρόκειται να κλείσουν... τα εθνικά κράτη χάνουν την ταυτότητά τους και η κονσερβοποίηση των λαών, που επιτυγχάνεται με την ισοπέδωση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, είναι ήδη γεγονός» (Κορινθιακός Παλμός, Μάιος- Ιούνιος 2013, σελ 3, Α. Μητσόπουλος

Στις 1/2/2012, το blog: GeraniaBlog , σε άρθρο με τίτλο «Η Ελλάδα θα εκραγεί αν παραχωρηθεί εθνική κυριαρχία» προβάλλονται οι κίνδυνοι εξαιτίας την παραχώρησης εθνικής κυριαρχίας «ο εθνικός αυτοπροσδιορισμός δεν είναι για τους Έλληνες μια αφηρημένη έννοια. Η απώλειά του, σε συνδυασμό με την λιτότητα που τους επέβαλλαν οι ξένες δυνάμεις, μπορούν να δημιουργήσουν μια εσωτερική κρίση, κατά την οποία το κράτος μπορεί να θεωρηθεί ως ο οικονομικός και πολιτικός αντίπαλος του εθνικού συμφέροντος, μαζί με τον επίτροπο ή οποιονδήποτε άλλο μηχανισμό ελέγχου. Οι πολιτικές συνέπειες κάτι τέτοιου, θα ήταν εκρηκτικές» και συνοδεύεται από μία φωτογραφία από το κέντρο μιας πόλης, που απεικονίζει κάποιον διαδηλωτή να ρίχνει αντικείμενα σε αστυνομικούς, παραπέμποντας στην βία και ανομία που θα ακολουθήσει την οικονομική κρίση.

Εκτός από την αύξηση της εγκληματικότητας, οι μετανάστες θεωρούνται, πολλές φορές, υπαίτιοι για την οικονομική ύφεση ή την αύξηση της ανεργίας των γηγενών. Σκοπίμως, αποσιωπούνται έρευνες που κάνουν λόγο για την συμβολή των μεταναστών στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής. «Η λαθρολάγνεια του ΠΑΣΟΚ, φυσικός αυτουργός στον θάνατο του εμποράκου» (Η Φωνή 1302/10-5-2012, σελ 2 Ανδρ. Μητσόπουλος, Δικηγόρος) με το άρθρο αυτό επιχειρείται να στοχοποιηθούν οι μετανάστες ως άμεσοι υπαίτιοι τόσο για τα οικονομικά

προβλήματα του εμπορικού κόσμου και το κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων και επιχειρήσεων όσο και για το πρόβλημα ανεργίας που θα ακολουθήσει με την συρρίκνωση του εμπορίου : «...αποτέλεσμα αυτής της ανεργιάς είναι να πτωχεύουν ολοένα και περισσότερα ελληνικά μαγαζιά και να ανθεί το παραεμπόριο ημιπαράνομων αλλοδαπών. Έτσι, μικρομεσαίες επιχειρήσεις με πολυάριθμο προσωπικό οδηγούν τους Έλληνες υπαλλήλους στο ταμείο ανεργίας...».

Στην στήλη "Επισημάνσεις" (Η Φωνή 1303/17-5-2012, σελ 5) άρθρο με τίτλο: «Η ανεργία καλπάζει στην Κορινθία», αναφέρει «...επιδεινώνεται (σημ. η ανεργία) και με τις εκατοντάδες χιλιάδες (δεκάδες για την Κορινθία) λαθρομετανάστες. Δεκάδες καταστήματα της Κορίνθου, ειδικότερα τα φαγάδικα και οι καφετέριες χρησιμοποιούν λαθρομετανάστες». Επίσης, στην ίδια στήλη της εφημερίδας άρθρο με τίτλο : «Η ανεργία καλπάζει στα ύψη...», αναφέρει μεταξύ άλλων ότι «...είναι φανερό το γεγονός ότι εκατοντάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας έχουν καταληφθεί από λαθρομετανάστες, που εργάζονται στη θέση των ελλήνων, είτε με νόμιμη είτε με μαύρη εργασία...»(Η Φωνή 1307/13-6-2012, σελ 5). Ανάλογο τόνο χρησιμοποιούν και άλλες εφημερίδες. (Πρωινή 18/7/2013 σελ 3)

Η εφημερίδα Κορινθιακός Παλμός, παρουσιάζει τη θέση της για την μετανάστευση των Ελλήνων, που την δικαιολογεί απόλυτα: «Η βαθιά οικονομική κρίση που πλήττει τη χώρα μας εκτός της φτώχειας έχει και άλλες παράπλευρες απώλειες, όπως την ανεργία με επακόλουθο την μετανάστευση. Οι άνθρωποι κατά κανόνα δεν μεταναστεύουν οικειοθελώς. Αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την οικογένεια, τους φίλους, τα αγαπημένα πρόσωπα, προς αναζήτηση μιας νέας τύχης σε έναν άγνωστο και ενίοτε αφιλόξενο τόπο». Συνεπώς, από τι μία βλέπουμε την θετική αντιμετώπιση των ελλήνων μεταναστών που φεύγουν ως οικονομικοί μετανάστες προς μία άλλη χώρα, σε σχέση με την αρνητική στάση που τηρεί για την ανάλογη μετανάστευση των αλλοδαπών προς την Ελλάδα. (Κορινθιακός Παλμός, Ιανουάριος 2012, σελ 3, Β. Νικολαΐδης).

4.4 Η αντιμετώπιση της Χρυσής Αυγής από τα ΜΜΕ

Το κόμμα της Χ.Α παρουσιάζεται από τον τύπο ως ο πολιτικός φορέας που θα δώσει “λύση” στα προβλήματα της εγκληματικότητας, υποκαθιστώντας στην συνείδηση του κόσμου τους επίσημους φορείς του κράτους. Επιπλέον, παρουσιάζεται ως αντισυστημικό κόμμα, ώστε να προσελκύσει ευκολότερα τα άτομα που έχουν χτυπηθεί από την οικονομική κρίση της χώρας: στην στήλη “Ανοιχτή γραμμή με τους αναγνώστες”» (Η Φωνή 1300/26-4-2012, σελ 23), σε ερώτηση αναγνώστη για την πολιτική άνοδο της Χ.Α η εφημερίδα απαντά: «Αγαπητέ μου, γιατί μας φαίνεται παράξενο αυτό, που συμβαίνει σήμερα στην Ελλάδα; Με ρωτάτε αν είναι πρώτα σωστό και κατόπιν δημοκρατικό, που υπάρχει το ενδεχόμενο να μπει η Χ.Α στο κοινοβούλιο. Έχω τη γνώμη ότι το δημοκρατικό είναι και σωστό, άρα η ερώτηση επιδέχεται μόνο μία απάντηση. Το κόμμα αυτό της άκρας δεξιάς είναι εγκεκριμένο από την Πολιτεία και άρα δεν υπάρχει θέμα νομιμότητας. Μην παρασύρεσαι από τους κλαυθμούς και οδυρμούς της αριστεράς και των ΜΜΕ, που υπηρετούν το σύστημα. Όπως υπάρχει η Άκρα Αριστερά, που είναι νόμιμο κόμμα βάσει νόμων και Συνταγματικού Δικαίου, το ίδιο υπάρχει και η Χ.Α, που είναι άκρα δεξιά. Απορώ γιατί δε μιλάει κανένας για τα ακροαριστερά κόμματα και για το αντεθνικό Ουράνιο Τόξο και μιλάνε σήμερα ακόμα και οι δεξιές εφημερίδες για την παρουσία της ΧΑ. Το θέμα είναι, αν θα ψηφιστεί από τους ψηφοφόρους – κυρίως της Αθήνας- που βρήκαν βοήθεια ασφάλειας κατά των λαθρομεταναστών κοντά στους Χρυσανγίτες και αν το σύστημα δεν θα δημιουργήσει προβλήματα, ώστε ν’ ακούγεται μια άλλη φωνή στη Βουλή. Δεν συμφωνώ με την τακτική ύβρεων και προπηλακισμών κατά παντός πολιτικού.). Αναλύοντας την απάντηση βλέπουμε ότι η Χ.Α εμφανίζεται ως αντισυστημικό κόμμα το οποίο σε αντιδιαστολή με τα άλλα δεν «υπηρετεί» το σύστημα . Επίσης, γίνεται προσπάθεια εξομοίωσης των κομμάτων μιλώντας για την θεωρία των Δύο Άκρων «...Άκρα Αριστερά, που είναι νόμιμο κόμμα...», που μετέπειτα και για μεγάλο χρονικό διάστημα κυριάρχησε στον πολιτικό λόγω των κομμάτων. Τέλος, υπονοείται η υποχρέωση των Αθηναίων και άρα και των υπολοίπων πολιτών, να στηρίζουν πολιτικά το κόμμα που τους παρείχε «...βοήθεια ασφάλειας κατά των λαθρομεταναστών...».

Σχετικά, με την παρουσία της Χ.Α, χαρακτηριστικά αναφέρονται:

Η εφημερίδα, αναφέρεται στην τελετή για τον εορτασμό της μάχης των Δερβενακίων στο νέο διευρυμένο Δήμο Κορινθίων, όπου σημειώθηκαν επεισόδια με αφορμή τα υβριστικά συνθήματα που ακούστηκαν από μέλη της Χ.Α. και αναφέρει μεταξύ άλλων «σύντομα θα ξυπνήσουμε από τον εθνικό λήθαργο, θα υψώσουμε το ελληνικό όνειρο, και θα συνεχίσουμε την ιστορική μας πορεία. Τα διάφορα βοθρολύματα, που σήμερα μολύνουν τον ελληνικό αέρα σιγά, σιγά θα απορροφηθούν και θα διασπασθούν από τον δυνατό ελληνικό ήλιο και θα μπορέσουν τα λουλούδια της σκέψης και της διανόησης να ανθίσουν και να δώσουν παγκόσμια το μοναδικό άρωμα της Ελλάδος. Πιστεύω πώς σύντομα θα ξημερώσει η χρυσή αυγή της ανόρθωσης και της σωτηρίας». Ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί τις λέξεις «χρυσή αυγή της ανόρθωσης και της σωτηρίας» ώστε, (κατά την γνώμη γράφοντα την παρούσα εργασία) να υπονοεί το κόμμα της Χ.Α. Σημειώνουμε ότι κάτω ακριβώς από το άρθρο αυτό, υπάρχει φωτογραφία του αρθρογράφου από την εκδήλωση, με μέλη της Χ.Α και λεζάντα «Η φωτογραφία αυτή εμφανίζει τον κ. Μάκη Αϊβαλιώτη περιστοιχιζόμενο από τον βουλευτή κ. Μπούκουρα και μέλη της ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗΣ, ...» (Κορινθιακός Παλμός, Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2012, σελ 2, Μ. Αϊβαλιώτης)

Η εφημερίδα, δημοσιεύει άρθρο- απάντηση αναγνώστη σχετικά με το κόμμα της Χ.Α που "εξυμνεί" το έργο της: «Το μεγάλο κοινωνικό έργο των Χρυσαιγιτών το λένε φασισμό; Την αλληλεγγύη και την συμπαράσταση προς τους αδυνάτους και την προσπάθεια για την ασφάλεια των πολιτών από τη Σάρα και τη Μάρα, των ανεξέλεγκτων μεταναστών και άλλων προσφορών προς την ελληνική κοινωνία, όλα αυτά, ονομάζονται φασισμός;... Για την ανασφάλεια της κοινωνίας μας, που την έχουν ρημάξει οι ληστείες και τα εγκλήματα και την αποδιοργάνωση της αστυνομίας, που παρά τη φιλότιμη και υπηρεσιακή προσπάθειά της δεν μπορεί να ελέγξει την πληθώρα των περιστατικών; Για όλα αυτά φταίει η «καταραμένη» ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ, που κάνει τιτάνιες προσπάθειες να ανακόψει τον καταστροφικό δρόμο για τη χώρα μας, αυτών των συγκυβερνώντων που κοροϊδεύουν τον ελληνικό λαό;» (Κορινθιακός Παλμός, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2013, σελ 3,) Κατόπιν ο υποτιθέμενος "αναγνώστης" ορθογραφεί στην εφημερίδα, μετά την σύλληψη βουλευτών της Χ.Α και αναφέρει χαρακτηριστικά: «όλοι αυτοί ανήκουν στο Συνταγματικό τόξο, δηλαδή έχουν περάσει από Siemens, εξοπλιστικά,

χρηματιστήρια, ομόλογα, βατοπέδια,...οι έλληνες εθνικιστές τα περιφρόνησαν. Αν είσαι πατριώτης και λες την αλήθεια πας φυλακή...» (Κορινθιακός Παλμός, Οκτώβριος- Νοέμβριος 2013, σελ 4, Τ. Στεριόπουλος) προσπαθώντας να παρουσιάσει τα μέλη της Χ.Α ως θύματα του συστήματος.

Τα blog isthmos.gr, ekorinthos.gr και parakato.gr, σε άρθρο με τίτλο «Πάνε να φάνε τζάμπα, με τα λεφτά του Ελληνικού λαού...», επιδοκιμάζει της δηλώσεις του βουλευτή της Χ.Α και χαρακτηριστικά αναφέρει «Τα έχωσε ο βουλευτής της Χρυσής Αυγής Ευστάθιος Μπούκουρας στους επίσημους που δεξιώνονταν με αφορμή τον εορτασμό του Απ. Παύλου λέγοντας: Πάνε να φάνε τζάμπα, με τα λεφτά του Ελληνικού λαού» (isthmos.gr, 2.7.2012, parakato.gr 30.6.2012, ekorinthos.gr 29.6. 2012). Παράλληλα εκθειάζουν πράξεις βουλευτών της Χ.Α που διαθέτουν τον μισθό του σε Έλληνες (Η Φωνή 19/7/2013 σελ. 3)

Επίσης, το blog εκθειάζει τον ρόλο των βουλευτών της Χ.Α, για την στάση και τις αντιδράσεις τους στο θέμα του στρατοπέδου «... με επικεφαλής τον βουλευτή της Χρυσής Αυγής, Ε. Μπούκουρα, εμποδίζοντας τις κλούβες της αστυνομίας» (isthmos.gr, 23.8.2012). Παράλληλα, δημοσιεύει το Δελτίο Τύπου της Χ.Α: «Χ.Α...”ΝΑΙ” των 3 βουλευτών Κορινθίας στην μετατροπή του στρατοπέδου σε κέντρο κράτησης μεταναστών» (isthmos.gr, 4.10.2012).

Για τα αγροτικά θέματα του Νομού, προβάλλονται θετικά οι ενέργειες των βουλευτών της Χ.Α «Στο πλευρό των αγροτών βρέθηκε ο βουλευτής Κορινθίας της Χρυσής Αυγής κ. Ευστάθιος Μπούκουρας.....ο οποίος ανέλαβε το ρόλο του μεσολαβητή και με λογικά επιχειρήματα έφερε σε αδιέξοδο τους υπεύθυνους που έτρεχαν να μαζέψουν τα ... ασυμμάζευτα . Φάνηκε έτσι για ακόμα μια φορά η ανυπαρξία του κράτους και η υποβάθμιση των δημοσίων υπηρεσιών...» (korinthostv.blogspot.gr, 4.10.2012).

Στις 11/12/2012, το blog: korinthianews.gr , σε άρθρο με τίτλο : «Η Χρυσή Αυγή βάζει και ασθενοφόρο που θα επισκέπτεται τα χωριά», παραθέτει το δελτίο τύπου της Χ.Α, το οποίο καταλήγει «...Την ίδια ώρα που τα πολιτικά κόμματα ξεπουλούν τα πάντα και έχουν εγκαταλείψει πλήρως την ελληνική οικογένεια , η ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ αποδεικνύει έμπρακτα ότι βρίσκεται στο πλευρό όλων των

Ελλήνων». Ο χαρακτηριστικός σχολιασμός από τους δύο αναγνώστες³, καταδεικνύει και την προσπάθεια του κόμματος να κατακτήσει την εμπιστοσύνη του κόσμου.

Στις 18/10/2012, το ειδησεογραφικό site isthmos.gr, σε άρθρο με τίτλο «Βρείτε κρεβάτι για τον άνθρωπό μας, αλλιώς θα καλέσουμε τη Χρυσή Αυγή», περιγράφεται ένα περιστατικό στο ΓΚΝΠ «Ο Αγ. Ανδρέας» στην Πάτρα, όπου οι συγγενείς ασθενούς απειλούν τους γιατρούς και τους υπαλλήλους του Νοσοκομείου, ότι θα αποταθούν στο κόμμα της Χ.Α για την εξεύρεση λύσης. Έτσι, το άρθρο συνδέει έμμεσα τις ελλείψεις στην δημόσια υγεία με την εξεύρεση λύσης από την Χ.Α .

Στην ίδια λογική, στις 9.4.2013 το ίδιο site σε άρθρο με τίτλο «Επεισόδια Χρυσής Αυγής - τσιγγάνων στο νοσοκομείο Καλαμάτας» με αφορμή επεισόδια στο Νοσοκομείο μεταξύ μελλών της Χ.Α και Ρομά, βρίσκει ευκαιρία να αναφέρει ότι για τα μέλη της Χ.Α ότι «βρίσκονταν εκεί μια ομάδα χρυσαυγιτών με επικεφαλής το βουλευτή Δημήτρη Κουκούτση, που είχε πάει να ελέγξει αν εργάζονται αλλοδαπές αποκλειστικές νοσοκόμες στις κλινικές» και επομένως να παρουσιάσει τη Χ.Α ως φορέα υποκατάστασης του επίσημου κράτους. Οι προσπάθειες για να πειστεί ο κόσμος για την χρησιμότητα και αποτελεσματικότητα της Χ.Α γίνεται και στις 12.9.2012 από το isthmos.gr, όπου μέλη της Χ.Α «...ασθενή έδειραν μέσα στο γραφείο του, στο Νοσοκομείο του Ρίου, ... που εκλήθησαν στο Νοσοκομείο από τους συγγενείς του ασθενούς!» και εμφανίζονται να "τιμωρούν" τους παραβάτες.

Παράλληλα, η Χρυσή Αυγή, εμφανίζεται ως το "υποκατάστατο" της δικαιοσύνης και του ποινικού συστήματος και ως "τιμωρός" του πολιτικού κόσμου:

Σε άρθρο της εφημερίδας, που αναφέρεται στην βιαιοπραγία του βουλευτή Η.Κασιδιάρη, αναφέρει ότι «Το γεγονός έχει αναντίρρητη απόδειξη. Ο κ. Ηλίας

---

³ Στις 11 Δεκεμβρίου 2012, 10:07 ΜΜ ο/η ΧΡΗΣΤΟΣ σχολιάζει: «Πραγματικά είμαι αντίθετος με τα άκρα. Το μόνο κόμμα όμως τηρεί πιστά τις προεκλογικές του δηλώσεις είναι η Χ.Α. σε αντίθεση με τους κολοτούμπες Σαμαρά και τον ανίδεο και εκπρόσωπο των Τραπεζών Στουρνάρα που έχουν εξαθλιώσει τους πολίτες. Όσον αφορά τον Τσίπρα και τους Συριζαίους (ΠΑΣΟΚ 2) τα λόγια περιτεύουν και δεν αξίζει να χαλάμε σάλιο για να τους αναφέρουμε.» Στις 12 Δεκεμβρίου 2012, 5:06 ΜΜ ο/η stamatula theodosi είπε: «άκρα η μέση η πράξεις του ανθρώπου τον χαρακτηρίζουν ...αυτό ισχύει και για κόμματα ...όποιος είναι μαζί με τον κόσμο αυτήν την στιγμή και τον στηρίζει θα έχει την στήριξη μας ,και φυσικά όλοι αξιολογούνται , τώρα λοιπόν μαζί τους γιατί κάνουν έργο .....

Κασσιδιάρης δεν μπήκε στη Βουλή πραξικοπηματικά. Ψηφίστηκε δημοκρατικά. Γιατί έγινε αυτό; Φταίει μήπως ο λαός, όπως υπαινίσσονται οι σφετεριστές της Δημοκρατίας; Ασφαλώς όχι. Φταίνε εκείνοι που εξόργισαν το λαό. Εκείνοι που εξανάγκασαν το λαό να καταφύγει στους άγριους, μόνους ικανούς να γρονθοκοπήσουν και να εξευτελίσουν τους ανάλητους, τους ανεύθυνους, τους ανίκανους της τριακονταετίας, που σπατάλησαν, που αδιαφόρησαν, που κοιμήθηκαν, που αποδυνάμωσαν αιώνιους θεσμούς, και άφησαν τη χώρα ξέφραγο αμπέλι και «μπήκαν σκύλοι κι άλεσαν κι αλεστικά δεν έδωσαν». (Κορινθιακός Παλμός, Ιούνιος 2012, σελ 5, Η. Καρυώτης). εμφανίζει τη Χ.Α ως «μόνους ικανούς» να "τιμωρήσουν" το πολιτικό σύστημα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η έννοια της διακινδύνευσης εμπεριέχεται στην νεωτερική κοινωνία, η θεωρητική της όμως σύλληψη και ανάλυση, καθιερώθηκε από τον Γερμανό κοινωνιολόγο Ulrich Beck, τις τελευταίες δεκαετίες.

Οι νέες συνθήκες, που διαμορφώνονται στην εποχή της μετανεωτερικής κοινωνίας, μας υποχρεώνουν να αναλογιστούμε τα διάφορα κοινωνικά φαινόμενα, μέσα σε ένα νέο πλαίσιο παρατήρησης, όπου η ερμηνεία τους, βασίζεται στη διαχείριση των κινδύνων και ρίσκων της σύγχρονης εποχής . Η διαχείριση των κινδύνων, δεν αφορά μόνο στο πραγματικό μέρος, της αντιμετώπισης δηλαδή, των σύγχρονων προβλημάτων, αλλά και στο συμβολικό, στον τρόπο δηλαδή που τα άτομα συνειδητοποιούν και αντιδρούν σ' αυτά. Αφορά τελικά στη διοχέτευση του φόβου στα άτομα, στα πλαίσια των νέων μορφών κοινωνικής οργάνωσης που εμπεριέχουν την ανασφάλεια.

Η έννοια της μετανάστευσης στον Ν. Κορινθίας, αποκτά διαφορετική διάσταση λόγω της δημιουργίας και λειτουργίας του κέντρου κράτησης μεταναστών. Αρκετά νωρίτερα της έναρξης της λειτουργίας του, ο τοπικός τύπος, ακόμη και οι μετριοπαθείς εφημερίδες, στάθηκαν αρνητικά, και συνέδεσαν την λειτουργία του με πλήθος φόβων και κινδύνων. Οι διακινδυνεύσεις επικεντρώθηκαν σε θέματα δημόσιας τάξης και ασφάλειας, θέματα δημόσιας υγείας, εγκληματικότητας, κλπ. Επίσης, ιδιαίτερο ρόλο στη διαμόρφωση των αντιλήψεων των κατοίκων, υπήρξε η προηγούμενη λειτουργία του χώρου, ως στρατοπέδου. Η μετατροπή του σε κέντρο φιλοξενίας μεταναστών, σε συμβολικό επίπεδο, παρουσιάστηκε από τον τοπικό τύπο, ως την αντικατάσταση ενός "φορέα ασφάλειας" όπως το στρατόπεδο, από έναν "φορέα ανασφάλειας και φόβου" όπως το κέντρο κράτησης μεταναστών. Έτσι, το συναίσθημα που βιώνουν οι κάτοικοι είναι η αποδόμηση και συρρίκνωση του κράτους και των λειτουργιών του και η παράλληλη ανάπτυξη πηγών κινδύνων και ανασφαλειών. Ο κορινθιακός τύπος, στέκεται ιδιαίτερα αρνητικά και φοβικά, απέναντι και στους Ρομά, με αφορμή τους δύο οικισμούς που υπάρχουν στον νομό, συνδέοντάς τους άμεσα με την εγκληματικότητα. Η στάση έναντι των μεταναστών, των Ρομά ή άλλων «διαφορετικών» πληθυσμιακών ομάδων, λειτουργεί συνεκτικά προς τον υπόλοιπο πληθυσμό. Το κόμμα της Χ.Α, εκμεταλλεύτηκε πολιτικά τις

αντιλήψεις αυτές, και αρθρώνοντας τον μισαλλόδοξο λόγο της, κεφαλαιοποίησε πολιτικά την ευκαιρία που της παρουσιάστηκε. Άλλωστε, ο λόγος της στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στην στοχοποίηση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού.

Στο επίκεντρο της διαδικασίας συνειδητοποίησης των κινδύνων βρίσκονται τα ΜΜΕ και το διαδίκτυο, ως βασικοί φορείς αναπαράστασης της κοινωνικής πραγματικότητας. Από την έρευνα προέκυψε, ότι σημαντική μερίδα του τοπικού τύπου συνέβαλλε αποφασιστικά στην μεγέθυνση των κινδύνων που προήλθαν ως αποτέλεσμα μετασχηματισμών της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας. Ο τοπικός τύπος και τα τοπικά site/blogs, βοήθησαν στην δημιουργία και ισχυροποίηση του ακροδεξιού κόμματος της Χ.Α, κυρίως εξαιτίας του τρόπου που παρουσίασαν συγκεκριμένα τοπικά ή γενικότερα θέματα και τα οποία προκάλεσαν φόβο και ανασφάλεια στα άτομα. Ο τρόπος προσέγγισης, επομένως, διαφόρων ζητημάτων, μπορεί να ευνοήσει και να υποβοηθήσει την ανάπτυξη του ακροδεξιού λόγου.

Η οικονομική κρίση δημιούργησε κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα όμως σε καμία περίπτωση δεν υπήρξε ο μοναδικός ή ο κυριότερος λόγος της ανόδου της Χ.Α. Ο νομός Κορινθίας, τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξε περιοχή που σημείωσε σημαντική οικονομική ανάπτυξη, για λόγους που αφορούν τόσο στην γειτνίασή του με την Αθήνα όσο και λόγω της ανάπτυξης κλάδων όπως οι υπηρεσίες, η οικοδομική δραστηριότητα, ο τουρισμός, η αγροτική παραγωγή, κλπ. Ήδη όμως, από το 2008 που η οικονομική κρίση κάνει την εμφάνισή της, ο Ν. Κορινθίας σημειώνει την δεύτερη χειρότερη επίδοση (7,9%), όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) όλων των περιφερειών και των νομών των 27 κρατών-μελών της Ε.Ε. για το έτος 2008 και τα αντίστοιχα στοιχεία για το 2000. (Πηγή: Eurostat (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>)). Ο τοπικός τύπος επικεντρώθηκε σε μεγάλο βαθμό τόσο στην παρούσα οικονομική κατάσταση, όσο και στη πρόβλεψη ενός ιδιαίτερα ανασφαλούς οικονομικού περιβάλλοντος στο μέλλον. Από την ανάλυση των άρθρων, προκύπτει ότι ο τοπικός τύπος παρουσιάζει με ιδιαίτερα δραματοποιημένο τρόπο την οικονομική κρίση: «Καμία ασφάλεια δεν αισθάνονται οι πολίτες», «Μας έχουν κόψει κάθε προοπτική, ενώ ο κόσμος δεν ξέρει τι του ξημερώνει», «Αύξηση της ανεργίας για τον κόσμο που βρίσκεται στην αγορά εργασίας», «φτώχεια – λουκέτα – ανεργία» είναι μερικοί

ενδεικτικοί τίτλοι. Συνεπώς, τα άτομα βιώνουν πέρα από την ήδη υπάρχουσα οικονομική κατάσταση, και μία άλλη κατάσταση που καθημερινά περιγράφεται με τα μελανότερα χρώματα από τον Τύπο, που κυρίως τους απομακρύνει κάθε ελπίδα για το μέλλον τους. Εισάγει τα άτομα σε ένα περιβάλλον διακινδύνευσης και ανασφάλειας, περισσότερο ευάλωτα σε όποιο πολιτικό μόρφωμα τους "υποσχεθεί" εναλλακτική επιλογή ή προστασία. Στη δεδομένη χρονική στιγμή, το πολιτικό μόρφωμα που εκμεταλλεύεται τις συνέπειες των διακινδυνεύσεων και την διαθεσιμότητα της κοινωνίας να υποστηρίξει άκριτα οποιοδήποτε νέο κόμμα που θα της υπόσχεται αποφυγή των κινδύνων, υπήρξε η Χρυσή Αυγή. Η οικονομική κρίση ανέδειξε την αδυναμία του επίσημου κράτους να παρέχει στοιχειώδης οικονομική ασφάλεια στους πολίτες, μέσα στα πλαίσια του παγκοσμιοποιημένου χρηματοπιστωτισμού και της ελεύθερης αγοράς.

Στη μετανεωτερική εποχή το «εθνικό» εμφανίζεται αναξιόπιστο, αδύναμο, παρωχημένο, συνδεδεμένο στις προσταγές του «υπερεθνικού», που κάνει την εμφάνισή του. Η απεικόνιση του έθνους ως απειλούμενου, όπως παρουσιάζεται, θέτει τα άτομα αντιμέτωπα με κινδύνους και φοβίες. Για παράδειγμα, αφορμή για να αναπτυχθεί αυτή η ρητορική υπήρξαν σε μεγάλο βαθμό, οι εθνικές επέτειοι και εορτές. Ο τοπικός τύπος, στα άρθρα για τις εκδηλώσεις αυτές, εμφανίζει το έθνος να κινδυνεύει από όλους αυτούς που επιθυμούν την συρρίκνωσή του. Έτσι, η αρθρογραφία για το νόημα των εθνικών επετείων και εκδηλώσεων, επικεντρώνεται στην παρουσίαση του έθνους και της ελληνικότητας σε κίνδυνο, εξαιτίας διαφόρων παραγόντων όπως το ελληνικό πολιτικό σύστημα, οι εχθρικές χώρες και η ευρωπαϊκή ένωση, κλπ.

Το ελληνικό πολιτικό σύστημα αποδομείται και απαξιώνεται με διάφορους τρόπους.

Οι πολιτικοί εμφανίζονται να είναι "υποχωρητικοί" έναντι των διεκδικήσεων που προβάλλουν η ευρωπαϊκή ένωση και χώρες όπως η Τουρκία η Αλβανία, κλπ, αμφισβητώντας έτσι την εθνική κυριαρχία. Το πολιτικό σύστημα προβάλλεται ως κατώτερο των περιστάσεων, και εμμέσως προτείνεται η αντικατάστασή του από πολιτικούς με εθνικότερους προσανατολισμούς. Το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα ανέκαθεν είχε ταυτιστεί με το κράτος

Επίσης, με την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης και την είσοδο των Μνημονίων στην οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, ο τύπος παρουσιάζει τον πολιτικό κόσμο να "αντιπροσωπεύει" κυρίως τους διεθνείς πιστωτές και τα υπερεθνικά συμφέροντα, με τρόπο που κάνει το εθνικιστικό κόμμα της Χ.Α να εκμεταλλεύεται πολιτικά τα αντισυστημικά αισθήματα της κοινωνίας.

Το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα έχει αναπτυχθεί "ταυτίζοντας" ουσιαστικά τον εαυτό του με το κράτος. Έτσι, κάθε προσπάθεια αποδόμησης και απαξίωσης του πολιτικού κόσμου και των εκπροσώπων του, βιώνεται από τα άτομα αναγκαστικά ως κλονισμός της οντότητας του κράτους και των λειτουργιών του. Η απαξίωση του πολιτικού συστήματος, λόγω της έντονης σύνδεσής του με το κράτος, εκλαμβάνεται από τα άτομα ως διατάραξη της κοινωνικής ισορροπίας, οδηγώντας τα να αναζητούν καιροσκοπικές πολιτικές λύσεις (π.χ Χρυσή Αυγή) ή συναισθηματικές εξωθεσμικές διεξόδους μέσω ευκαιριακών συγκεντρώσεων (π.χ αγανακτισμένοι, κινήματα "δεν πληρώνω", κλπ). Το κόμμα της Χ.Α, εκμεταλλεύεται, με τον καλύτερο τρόπο την διαθεσιμότητα της ελληνικής κοινωνίας για στραφεί προς οτιδήποτε νέο πολιτικό μόρφωμα παρουσιασθεί.

Από τα δημοσιεύματα του τύπου, είναι προφανές, ότι επιχειρείται η διατήρηση του φιλοπολεμικού και εχθρικού, προς άλλες χώρες, κλίματος, το οποίο λειτουργεί συνεκτικά, για την αντιμετώπιση του «εξωτερικού εχθρού». Στο στόχαστρο βρίσκονται, πέρα από το γενικότερο αντιευρωπαϊκό κλίμα, οι περισσότερες γειτονικές χώρες, οι Η.Π.Α, η Γερμανία, κλπ. Άλλος παράγοντας που προβάλλεται ως απειλή είναι η παγκόσμια τάξη πραγμάτων, που κατά τις εφημερίδες, προσπαθεί να επιβάλλει την παγκόσμια διακυβέρνηση και στην προσπάθειά του αυτή ως εμπόδιο παρουσιάζονται η ελληνικότητα και το ελληνικό έθνος, η ελληνική γλώσσα, ο ορθόδοξη χριστιανική πίστη. Επίσης, αρνητικά στέκεται ο κορινθιακός τύπος στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, όπου τη θεωρεί σημαντικό παράγοντα απειλής του ελληνισμού.

Σε μεγάλο βαθμό, η εικόνα αποδιοργάνωσης του κράτους, εντείνεται και με την απαξίωση των θεσμών του. Ο θεσμός των εκλογών προβάλλεται ως "περιττός" θεσμός, αφού οι "οικονομικοί κατακτητές" αδιαφορούν για την βούληση του ελληνικού λαού. Επίσης, το ποινικό σύστημα δεν μπορεί να επιβάλει την απαιτούμενη "κάθαρση" και εμφανίζεται η Χ.Α, ως η μόνη ικανή δύναμη να το

πράξει. Τέλος, η αστυνομία εμφανίζεται ανίκανη να παρέχει την απαιτούμενη ασφάλεια στους πολίτες .

Παράλληλα με την δημιουργία και αναπαράσταση των απειλών και διακινδυνεύσεων, ο τοπικός τύπος παρουσιάζει με τέτοιο τρόπο τις δράσεις του κόμματος της Χ.Α, ώστε να εμφανίζεται ως ο παράγοντας εκείνος που θα βγάλει τα άτομα από την κατάσταση ανασφάλειας που βιώνουν. Η Χ.Α παρουσιάζεται ως το αντισυστημικό και πατριωτικό κόμμα, με "καθαρά χέρια" σε αντίθεση με τους πολιτικούς των υπολοίπων κομμάτων. Επίσης, οι διάφορες δράσεις της (π.χ διανομή τροφίμων, εύρεση εργασίας σε ανέργους) προβάλλονται με θετικό τρόπο και εμφανίζονται να αναπληρώνουν τις ανεπάρκειες του κοινωνικού κράτους, με τρόπο που η Χ.Α θεωρείται να προωθεί την «αλληλεγγύη και την συμπαράσταση προς τους αδυνάτους». Η υποκατάσταση των φορέων του επίσημου κράτους έχει επίσης να κάνει με την απόδοση δικαιοσύνης, την προάσπιση των πολιτών από την εγκληματικότητα λόγω της αποδιοργάνωσης της αστυνομίας, την προάσπιση των συμφερόντων των αγροτών εξαιτίας της υποβάθμισης των δημοσίων υπηρεσιών. Στον τομέα την ιατρικής περίθαλψης, η Χ.Α εμφανίζεται να υποκαθιστά τους θεσμούς υγείας με ενέργειες όπως να παρεμβαίνει σε δημόσια νοσοκομεία για την εξεύρεση "κρεβατιού" για ασθενή, την παροχή ασθενοφόρου σε χωριά, σε ελέγχους σε νοσοκομεία για την εργασία αλλοδαπού νοσηλευτικού προσωπικού, κλπ.

Μελετώντας τα δεδομένα του κορινθιακού τύπου, προκύπτει ότι η Χ.Α ευνοήθηκε ιδιαίτερα, από τον τρόπο που ο κορινθιακός τύπος και τα κορινθιακά site/blogs, αντιμετώπισαν, τόσο τα τοπικά ζητήματα όσο και τα θέματα που απασχόλησαν την υπόλοιπη χώρα. Η οικονομική κρίση που έκανε την εμφάνισή της, τα τελευταία χρόνια στη χώρα, δημιούργησε προβλήματα, που το κοινωνικό κράτος δεν μπόρεσε να διαχειριστεί. Τα άτομα, πέρα από τις πραγματικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης, (μείωση μισθών και εισοδημάτων, ανεργία, απολύσεις, κλπ), βίωσαν, στο συμβολικό επίπεδο, τη διάχυση του φόβου για το μέλλον τους, από τα ΜΜΕ και τον Τύπο. Η διαχείριση του μεταναστευτικού ζητήματος και η απουσία ουσιαστικής κρατικής μεταναστευτικής πολιτικής, διαμορφώνουν φοβικές και μισαλλόδοξες στάσεις και αντιλήψεις, πάνω στις οποίες βρίσκεται πρόσφορο έδαφος να στηριχθεί ο ρατσιστικός λόγος της Χ.Α. Επίσης, οι μετασχηματισμοί που επιφέρει η παγκοσμιοποιημένη νεωτερική οργάνωση, βιώνεται από τα άτομα στα πλαίσια της

απειλής του έθνους, γεγονός που ευνοεί την ανάπτυξη του εθνικιστικού λόγου. Η εμφάνιση εθνικιστικών πολιτικών μορφωμάτων ευνοείται ιδιαίτερα, από την εθνική ταυτοτική σύγχυση και την ρευστή κατάσταση επανανοηματοδότησης του εθνικού κράτους. Όσο το έθνος βρίσκει αναφορά μόνο στο κράτος και όχι στην κοινωνία και την συλλογικότητα, τότε το έθνος εμφανίζεται ως απειλούμενο .

Η έννοια της διακινδύνευσης, επομένως, κατέχει κεντρική θέση στην ερμηνεία των κοινωνικών φαινομένων της σύγχρονης εποχής. Ο Τύπος και τα ΜΜΕ, ως φορείς αναπαραγωγής κοινωνικών αναπαραστάσεων, οφείλουν να αναλογιστούν την κοινωνική τους ευθύνη , στην ανάπτυξη κινδύνων, οι οποίοι με τη σειρά τους ευνοούν μορφώματα που καιροσκοπικά υπόσχονται την αποφυγή τους. Παράλληλα, το έθνος κράτος δεν μπορεί να μείνει ουδέτερο κατά τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης, η οποία λειτουργεί υπερεθνικά, στο βαθμό που συνεχίζουν να αποτελούν τον βασικότερο εγγυητή της κοινωνικής οργάνωσης. Οφείλει όμως, εντός του εθνικού του χώρου να εξασφαλίσει την ενίσχυση του δημοκρατικού κράτους, την επαναφορά της συλλογικότητας, και την ανάπτυξη του νέου κοινωνικού κράτους και κοινωνικής πολιτικής. Η κοινωνία των ρίσκου, υποχρεώνει την πολιτική διακυβέρνηση, να προβεί στην αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση των νέων μορφών κοινωνικών κινδύνων που αναδύονται και που θέτουν σε κίνδυνο την ύπαρξη μίας ήδη επισφαλούς κοινωνικής ισορροπίας. Η στροφή της κοινωνίας προς μια περισσότερο ανθρωποκεντρική κατεύθυνση, μπορεί να αμβλύνει τις απειλές της κοινωνίας της διακινδύνευσης, ώστε να περιορίσει την δράση πολιτικών μορφωμάτων, που καιροσκοπικά προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τον φόβο των ατόμων, για να ισχυροποιήσουν την πολιτική τους δύναμη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ασλανίδου, Σ., Carrier, J.P., 2004. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάλυση των ΜΜΕ. Αθήνα, Τυπωθήτω.
- Earl Babbie, 2011. Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα, μετ. Βογιατζής Γ., επιμ. Ζαφειρόπουλος Κ., Αθήνα, Κριτική.
- Beck, U., (1999). Τι είναι παγκοσμιοποίηση; Λανθασμένες αντιλήψεις και απαντήσεις. Παυλόπουλος Γ, (μετ), Κοτζιάς Ν.(επιμ), Αθήνα, Καστανιώτη.
- Beck, U., (1996). Η επινόηση του πολιτικού, Για μια θεωρία του ανακλαστικού εκσυγχρονισμού. Καβουλάκος (μετ), Αθήνα, Α. Λιβάνη.
- Beck, U, "Risk Society and the Provident State". (1996). στο S.Lash, B. Szerszynski & B.Wynne, Risk, «Environment & Modernity», Λονδίνο, Sage Publications, 27-43.
- Chiantera-Stutte, Patricia. «Law and Critique The ambiguous Heritage of Mitteleuropa: the Resurfacing of Mitteleuropa as a Counter-image to the EU in Austrian Populism». 325–353, Kluwer Academic Publishers.
- Curran, J., M. Gurevitch, (2004). ΜΜΕ και κοινωνία. Κίκιζας Δ (μετ), Curran J. (επιμ) Αθήνα, Πατάκης,.
- Δεμερτζής, Ν., (2002). Πολιτική επικοινωνία, Διακινδύνευση, δημοσιότητα, διαδίκτυο. Δεμερτζής Ν.(επιμ.) , Αθήνα, Παπαζήση.
- Έλληνας, Α., (2012). Τα μέσα ενημέρωσης και η άκρα δεξιά στη Δυτική Ευρώπη. Αθήνα, Επίκεντρο.
- Giddens, A. (2009) . Ρευστοί καιροί, Η ζωή την εποχή της αβεβαιότητας. Γεώργιας Κ (επιμ-μετ), Αθήνα , Μεταίχμιο.

- Giddens, A. (2001). Οι συνέπειες της νεωτερικότητας. Μερτίκας Γ (μετ), Λυκιαρδόπουλος Γερ.(επιμ) , Αθήνα , Κριτική
- Giddens, A. (2002). Ο κόσμος των ραγδαίων αλλαγών. Πώς επιδρά η παγκοσμιοποίηση στη ζωή μας. Γεώργιας Κ (μετ), Αθήνα , Μεταίχμιο.
- Inthorn, Sanna. «What Does It Mean to Be an EU Citizen? How News Media Construct Civic and Cultural Concepts of Europe». Westminster Papers in Communication and Culture.http://www.westminster.ac.uk/__data/assets/pdf_file/0010/20125/005WPCC-Vol3-No3-Sanna_Inthorn.pdf (πρόσβαση στις 24/3/2014).
- Κάραν, Τζ., (2005). Μέσα επικοινωνίας και εξουσία. Μεταξά Κ.(μετ.), Παπαθανασόπουλος Στ. (επιμ), Αθήνα, Καστανιώτη.
- Κούρτη, Ευ. ,(2003). Η επικοινωνία στο διαδίκτυο. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Κυριαζή, Ν., (1999). Η κοινωνιολογική έρευνα : Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών. Αθήνα , Ελληνικά Γράμματα.
- Κωνσταντινίδου, Χρ., Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και η Παραγωγή Νοήματος. Θεωρητικές προσεγγίσεις και προοπτικές. http://www.academia.edu/851530/._.-._. (πρόσβαση στις 24/3/2014)
- Λουλούδης, Λ., Γιάννης Σταυρακάκης Γ., Γεωργιάδου Β., (2000). Φύση, κοινωνία, επιστήμη στην εποχή των "τρελών αγελάδων" Διακινδύνευση και αβεβαιότητα. Αθήνα, Νεφέλη.
- Λυριντζής Χ. (1989), «Θεωρητικές προσεγγίσεις στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας», στο Κομνηνού Μ., Λυριντζής Χ.(επιμ), *Κοινωνία, εξουσία και μέσα μαζικής επικοινωνίας. Θεωρία και πράξη*, Αθήνα, Παπαζήση.

- Μαζάουερ, Μ., (2001). Σκοτεινή ήπειρος, Ο ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας. Αθήνα, Αλεξάνδρεια.
- Μανιάτης Γ., . (2005) «Η ισχύς του φόβου ή ο φόβος της ισχύος», στο Γολέμη Α (μετ), Ναυρίδης Κ, Χρηστάκης Ν.(επιμ.), *Κοινωνίες σε κρίση και αναζήτηση νοήματος* Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 85-96.
- ΜακΚουέλ, Ντ. , (2003). Η θεωρία της μαζικής επικοινωνίας για τον 21ο αιώνα. Μεταξά Κ.(μετ.) , Παπαθανασόπουλος Στ. (επιμ), Αθήνα, Καστανιώτη.
- ΜακΚομπς, Μ., Εϊνσίντελ Ε., Ουίβερ Ντ., (1996). Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και η διαμόρφωση της κοινής γνώμης. Κοβαλένκο Γ (μετ), Παπαθανασόπουλος Στ (επιμ), Αθήνα, Καστανιώτη.
- Παναγιωτοπούλου, Ρ., (2003). Η ψηφιακή πρόκληση: ΜΜΕ και Δημοκρατία. Εργασίες διεθνούς συνεδρίου- Μάιος 2001, Αθήνα, Τυπωθήτω.
- Παπασταμου, Στ., (1990). Σύγχρονες έρευνες στη Κοινωνική Ψυχολογία, διομαδικές σχέσεις. Αθήνα, ΟΔΥΣΣΕΑΣ.
- Παπασταμου, Στ., (1995). Κοινωνικές αναπαραστάσεις, σύγχρονες έρευνες στην κοινωνική ψυχολογία. Αθήνα, ΟΔΥΣΣΕΑΣ.
- Πλειός, Γ, Φραγκονικολόπουλος Χ., (2010). Τα "εθνικά θέματα" στη δίνη των ΜΜΕ, Το Μακεδονικό, οι Ελληνοτουρκικές Σχέσεις και το Κυπριακό στην τηλεόραση και τον Τύπο. Αθήνα, Ι. Σιδέρης
- Σεραφετινίδου, Μ., (2003). Κοινωνιολογία των μέσων μαζικής επικοινωνίας, Ο ρόλος των μέσων στην αναπαραγωγή του σύγχρονου καπιταλισμού. Τσαούσης Δ. Γ. (επιμ), Αθήνα, Gutenberg .

Thomassen , Jacques. «European Citizenship and Identity». http://www.mzes.uni-mannheim.de/projekte/typo3/site/fileadmin/BookSeries/Volume_One/Ch15_chapter_final.pdf, (πρόσβαση στις 24/3/2014).

Wolton, D. , (2005). Σκέψεις για την επικοινωνία. Νασούλη Β. (μετ), Σπουρδαλάκης Μ. (επιμ), Αθήνα, Σαββάλας.

Φίλιας, Β., (1997). Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών,.Αθήνα , GUTENBERG .

Φραγκουδάκη, Α., (2013). Ο εθνικισμός και η άνοδος της ακροδεξιάς. Αθήνα, Αλεξάνδρεια.

Ψαρράς, Δ., (2012). Η μαύρη βίβλος της Χρυσής Αυγής. Αθήνα, Πόλις.

Ψαρρού, Ν., (2005). Εθνική Ταυτότητα στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης. Τσαούσης Δ. Γ. (επιμ), Αθήνα, Gutenberg .

B. ΑΡΘΡΑ

Cas Mudde. Σε αντίθεση με την επικρατούσα άποψη, η Ακροδεξιά δεν αυξάνεται ραγδαία στην Ευρώπη από όταν ξέσπασε η κρίση. Η Αυγή, 21/09/2013, <http://www.avgi.gr/article/983336/se-antithesi-me-tin-epikratousa-apopsi-i-akrodexia-den-auxanetai-ragdaia-stin-europi-apo-otan-xespase-i-krisi>. (πρόσβαση στις 30/1/2014)

Δρεττάκης Μανόλης Γ. , Αύξηση της συνοχής και σύγκλιση στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ των νομών σημειώθηκε την περίοδο 2000-2008, (http://www.express.gr/news/finance/456898oz_20110418456898.php3, πρόσβαση στις 30/1/2014).

Λιάκος Αντώνης. Από την κοινωνία του ρίσκου στην κοινωνία της ασφάλισης. Το Βήμα , 17/03/2002, <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=141089>, (πρόσβαση στις 30/1/2014)

Ξυδάκης Ν., Ανάκτηση εθνικής ταυτότητας – ποιας όμως;. Καθημερινή, 16/2/2014, <http://www.kathimerini.gr/754104/opinion/epikairothta/politikh/anakthsh-eθνικhs-taytothtas--poias-omws>, (πρόσβαση στις 30/1/2014)

Πάντζου Χρ., «Μετανάστευση και ρατσιστικός λόγος στα ΜΜΕ» <http://tvxs.gr/news/egrapsan-eipran/i-xameni-nifaliothta-metanasteysi-kai-ratsistikos-logos-sta-mme-tis-xr-pantzoy>. (πρόσβαση στις 24/3/2014)

Ράμφορ Στ., «Η ανασφάλεια οδήγησε στη Χρυσή Αυγή», Καθημερινή 6/10/2013

Ενίσχυση ΛΑΟΣ από ΠΑΣΟΚ καταγγέλλει η κ. Παπαρήγα Καθημερινή, 06.06.2007 <http://www.kathimerini.gr/288098/article/epikairothta/politikh/enisxysch-laos-apo-pasok-kataggellei-h-k-paparhga>, (πρόσβαση στις 30/1/2014),

Νίκος Φώτης. Τι είναι το Internet. Το Βήμα, 29/1/2014, http://econ.unipi.gr/msc-ebbs/master_thesis_guidelines.pdf, (πρόσβαση στις 30/1/2014)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Υπουργείο Εσωτερικών: Βουλευτικές Εκλογές 2012							
Επικράτεια - Λαϊκός Σύνδεσμος - Χρυσή Αυγή							

	Ωρα	Ενσωμάτωση	Γραμμένοι	Ψήφισαν	Έγκυρα	Άκυρα	Λευκά
Ⓜ	09-10 13:11	20.605/20.605 / 100,00 %	9.945.859	6.476.818 / 65,12 %	6.324.136 / 97,64 %	114.769 / 1,77 %	37.913 / 0,59 %

Αποτελέσματα 2012		Αποτελέσματα 2009						
Εκλ. Περιφέρεια	Θέση	Ποσοστό	Ψήφοι	Έδρες	Διαφορά	Ποσοστό	Ψήφοι	Έδρες
Κορινθίας		4	11,98 %	11.312	1	11,77 %	0,21 %	211
Λακωνίας		4	10,19 %	5.912		9,94 %	0,25 %	162
Αργολίδος		4	9,90 %	6.232		9,62 %	0,29 %	201
Αττικής		4	9,70 %	31.947	1	9,28 %	0,42 %	1.347
Β' Πειραιώς		5	9,49 %	17.164	1	8,99 %	0,50 %	933
Α' Πειραιώς		4	8,88 %	10.929	1	8,37 %	0,51 %	664
Α' Αθηνών		5	8,78 %	25.578	2	8,28 %	0,51 %	1.539
Ευβοίας		5	8,57 %	11.746	1	8,37 %	0,20 %	296
Μεσσηνίας		4	8,20 %	9.044	1	7,93 %	0,28 %	345
Κιλκίς		6	8,18 %	5.349		7,94 %	0,25 %	191
Βοιωτίας		6	8,18 %	6.254		7,89 %	0,29 %	244
Αιτωλοακαρνανίας		5	7,92 %	11.615	1	7,69 %	0,23 %	397
Κεφαλληνίας		6	7,87 %	1.946		7,56 %	0,31 %	86
Β' Θεσσαλονίκης		6	7,85 %	16.184	1	7,53 %	0,32 %	696
Ηλείας		5	7,85 %	8.079	1	7,65 %	0,20 %	243
Αρκαδίας		5	7,78 %	5.232		7,52 %	0,26 %	202
Ημαθίας		6	7,70 %	7.283		7,47 %	0,24 %	247
Πέλλας		5	7,58 %	7.365		7,25 %	0,33 %	363
Καστοριάς		5	7,56 %	2.551		7,07 %	0,48 %	184
Φθιώτιδας		5	7,31 %	7.691	1	7,06 %	0,24 %	289
Φωκίδας		6	7,31 %	2.022		7,01 %	0,29 %	93
Κέρκυρας		6	7,23 %	4.540		7,04 %	0,19 %	135
Μαγνησίας		6	7,03 %	8.289	1	6,79 %	0,24 %	309
Καβάλας		5	6,97 %	6.181		6,71 %	0,26 %	260
Α' Θεσσαλονίκης		7	6,91 %	24.081	1	6,54 %	0,38 %	1.375
Σερρών		5	6,77 %	9.070	1	6,56 %	0,21 %	332
Β' Αθηνών		6	6,71 %	68.733	3	6,35 %	0,37 %	3.730
Πιερίας		6	6,70 %	5.715		6,48 %	0,22 %	212
Χαλκιδικής		5	6,35 %	4.488		6,08 %	0,28 %	219
Κυκλάδων		7	6,32 %	4.626		6,08 %	0,24 %	191

Αχαΐας	6	6,32 %	11.904	1	6,15 %	0,17 %	352
Δωδεκανήσου	5	6,13 %	6.456		5,84 %	0,29 %	345
Ζακύνθου	5	6,11 %	1.437		5,92 %	0,20 %	51
Εβρου	5	6,09 %	5.799		5,83 %	0,26 %	286
Λάρισας	7	6,04 %	10.460	1	5,80 %	0,25 %	474
Καρδίτσας	6	6,02 %	5.243		5,89 %	0,13 %	139
Πρέβεζας	6	5,94 %	2.420		5,74 %	0,21 %	96
Θεσπρωτίας	7	5,84 %	1.870		5,66 %	0,18 %	69
Κοζάνης	7	5,76 %	5.972		5,55 %	0,20 %	241
Γρεβενών	7	5,63 %	1.461		5,34 %	0,29 %	92
Φλώρινας	6	5,61 %	2.006		5,36 %	0,25 %	102
Λευκάδας	6	5,55 %	902		5,32 %	0,23 %	42
Σάμου	6	5,10 %	1.365		4,86 %	0,24 %	70
Δράμας	6	5,09 %	3.425		4,89 %	0,20 %	157
Τρικάλων	7	4,90 %	4.661		4,71 %	0,19 %	211
Λέσβου	7	4,65 %	2.895		4,46 %	0,19 %	136
Αρτας	6	4,50 %	2.370		4,37 %	0,13 %	78
Ξάνθης	8	4,30 %	2.850		4,11 %	0,19 %	144
Χανίων	9	4,28 %	3.891		4,10 %	0,19 %	186
Ιωαννίνων	7	4,23 %	4.463		4,09 %	0,14 %	166
Ευρυτανίας	7	4,20 %	681		3,99 %	0,21 %	43
Χίου	8	4,19 %	1.348		4,05 %	0,14 %	50
Ροδόπης	8	3,74 %	2.577		3,62 %	0,12 %	97
Ρεθύμνης	9	2,98 %	1.459		2,85 %	0,14 %	73
Λασιθίου	10	2,68 %	1.213		2,57 %	0,11 %	58
Ηρακλείου	9	2,63 %	4.680		2,54 %	0,09 %	170

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 ΑΠΟΡΩΝ ΤΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΩΝ SITES & BLOGS

www.ekorinthos.gr

<http://ekorinthos.gr/2012/07/31/andreas-mitsopoylos-to-olympiako-pneyma-sto-bwmo-tis-aristeristikis-nootropias/>

<http://gnomipoliton.wordpress.com>

<http://gnomipoliton.wordpress.com/2013/10/29/%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B9%CE%B5%CF%83-%CE%B5%CF%81%CE%BC%CE%B1%CE%B9%CE%BF-%CE%B1%CF%83%CF%85%CE%B4%CE%BF%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%B1/>

<http://gnomipoliton.wordpress.com/2013/10/16/%CE%BD%CE%AD%CE%B1-%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%B5%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CF%89%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84/>

<http://www.parakato.gr>

http://www.parakato.gr/2012/06/video_30.html

<http://korinthostv.blogspot.gr/>

http://korinthostv.blogspot.gr/2012/06/video_29.html

http://korinthostv.blogspot.gr/2012/03/blog-post_1452.html

<http://korinthostv.blogspot.gr/search?q=%CE%BB%CE%B1%CE%B8%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7+>

http://korinthostv.blogspot.gr/2012/09/blog-post_3896.html

http://korinthostv.blogspot.gr/2012/10/a_2140.html

http://korinthostv.blogspot.gr/2012/12/blog-post_7333.html

http://korinthostv.blogspot.gr/2012/08/t_23.html

http://korinthostv.blogspot.gr/2012/05/blog-post_5882.html

<http://www.fresh-press.gr/>

<http://www.fresh-press.gr/index.php/korinthosarchive/7605-kindynoi-gia-topikh-koinvnia-korinthoy-apometatroph-stratopedoy-se-kentro-krathshs-metanastvn.html>

<http://www.loutrakiblog.gr>

http://www.loutrakiblog.gr/2012/08/blog-post_2084.html

http://loutraki1.blogspot.gr/2012_12_10_archive.html

<http://isthmos.gr>

http://isthmos.gr/index.php/article/pane_na_fane_tzampa_me_ta_lefta_tou_ellhnikou_laou

http://isthmos.gr/index.php/cats/category/politics_main/actualite-en-continuu/actualite-en-continuu/index.htm/P115

<http://isthmos.gr/index.php/tags/tag/%CE%BD%CE%BF%CF%83%CE%BF%CE%BA%CE%BF%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%BF+%CE%A0%CE%B1%CF%84%CF%81%CF%8E%CE%BD+%CE%86%CE%B3%CE%B9%CE%BF%CF%82+%CE%91%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%AD%CE%B1%CF%82>

http://isthmos.gr/index.php/article/epeisodia_chrushs_aughs_tsigganwn_sto_nosokomeio_kalamatas#sthash.D2h7WrYK.dpuf

http://isthmos.gr/index.php/article/epeisodia_kai_47_sullhpseis_sto_kentro_filojenias_allodapwn_sthn_korintho#sthash.ZgefquwS.dpuf

http://isthmos.gr/index.php/article/gemizei_paranomous_metanastes_sto_kentro_ths_korinthou#sthash.zK8Hk3gf.dpuf

http://isthmos.gr/index.php/article/epideijh_dunamhs_ths_chrushs_aughs_sthn_phgada_tou_meligala#sthash.gStRBP9P.dpuf

<http://geraniablog.blogspot.gr/>

http://geraniablog.blogspot.gr/2012/02/blog-post_4981.html

http://geraniablog.blogspot.gr/2012/02/blog-post_5995.html

<http://geraniablog.blogspot.gr/search?q=%CE%97+%CE%B1%CF%80%CE%AC%CE%BD%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7+%CF%84%CE%BF%CF%85+%CE%98%CE%B5%CF%8C%CE%B4%CF%89%CF%81%CE%BF%CF%85+%CE%9A%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%BA%CE%BF%CF%84%CF%81%CF%8E%CE%BD%CE%B7+%CF%83%CE%B5+%CE%9B.%CE%A0%CE%B1%CF%80%CE%B1%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%BF,+%CE%93.%CE%A0%CE%B1%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%AD%CE%BF%CF%85+%26+%CE%91.%CE%A3%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CF%81%CE%AC+>

<http://geraniablog.blogspot.gr/search?q=%CE%91%CF%85%CF%84%CF%8C+%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9+%CF%80%CE%BF%CF%85+%CF%87%CF%81%CE%B5%CE%B9%CE%AC%CE%B6%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B9+%CE%BA%CE%B1%CE%B9+%CE%BF%CE%B9+300+%CF%84%CE%B7%CF%82+%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%AE%CF%82+>

<http://geraniablog.blogspot.gr/search?q=%CE%9B%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE+%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%AD%CE%BB%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7+%CF%83%CF%84%CE%B1+%CE%95%CE%BE%CE%B1%CE%BC%CE%AF%CE%BB%CE%B9%CE%B1+>

<http://www.diogenis-press.gr>

<http://www.diogenis-press.gr/?p=69750>

<http://korinthiannews.gr>

<http://korinthiannews.gr/?p=56499>

<http://korinthiannews.gr/?p=81733>

<http://korinthiannews.gr/?p=86197>

<http://korinthiannews.gr/?p=70110>

korinthiakoi-orizontes.blogspot.gr

http://korinthiakoi-orizontes.blogspot.gr/2012/04/blog-post_9654.html

<http://www.sfedona.gr>

<http://www.sfedona.gr/content/%CE%B5%CE%B3%CE%B9%CE%BD%CE%B5-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CF%89%CF%84%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B1>

<http://www.sfedona.gr/content/o-%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%83-%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BA%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B1%CF%83-%CE%B5%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%BE%CE%B5-%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%BF-%CE%B5%CE%BD%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%B5%CF%81%CE%BF%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%85%CF%80%CE%B5%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%B5-%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%BF-%CF%84%CE%B7%CF%83>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΑΡΧΕΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ :

Ημερήσιες:

- ΣΗΜΕΡΑ
- ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ ΗΜΕΡΑ
- ΠΡΩΙΝΗ
- ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Εβδομαδιαίες:

- Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ (1η σε κυκλοφορία)
- ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ
- ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Μηνιαίες:

ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΣ ΠΑΛΜΟΣ